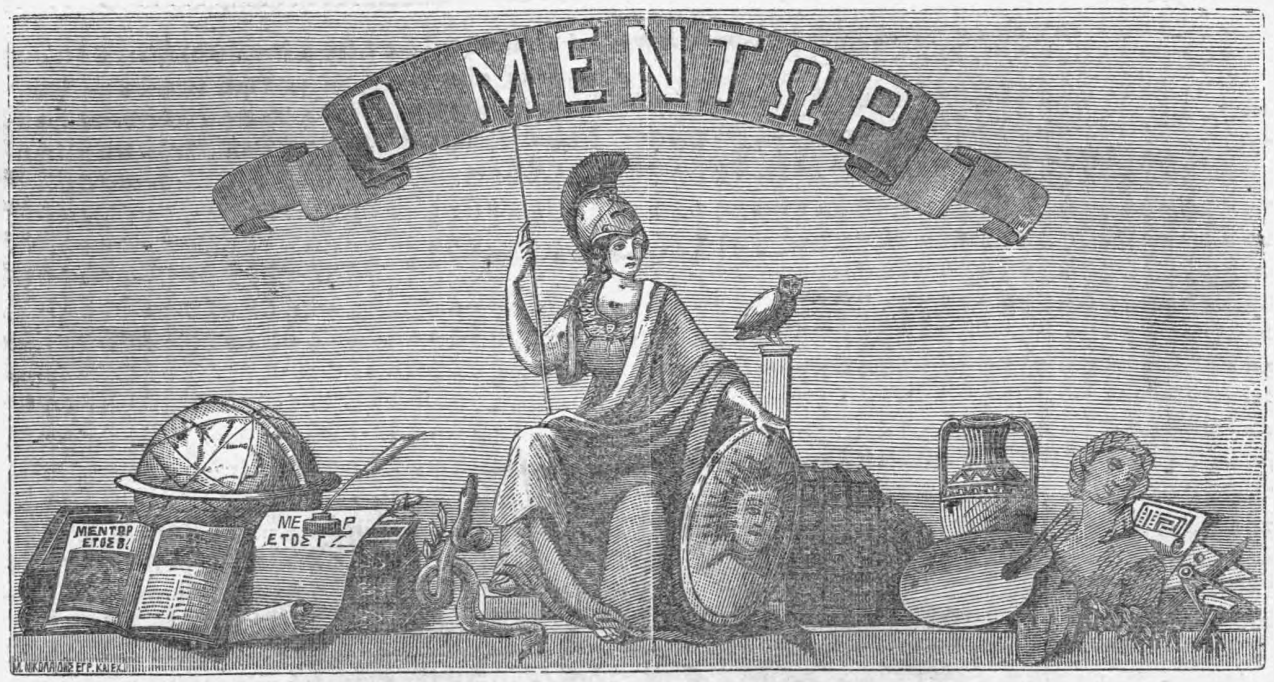

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1874. = ΤΕΥΧΟΣ Ξ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΧΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΘΕΟΛΟΓΙΑΝ.

Λόγος ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἱεροκήρυκος Σμύρνης

Α. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ.

(Κατὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τῆς ἀπονομῆς τῶν ἀπολυτηρίων ἐν τῷ ἐν Σμύρνῃ Ἑλληνικῷ Ἐμπορικῷ Σχολείῳ Ν. Ἀρώνη).

Συνήθεια ἐπεκράτησεν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ τούτῳ Φροντιστηρίῳ, ὅπως κατ' ἔτος τῇ ἐκλογῇ τοῦ σεβαστοῦ Διευθυντοῦ εἷς ἐκ τοῦ ὁμίλου τῶν καθηγητῶν λαμπρύνῃ τὴν σήμερον ἡμέραν διὰ λόγου καταλλήλου τῇ περιστάσει· ὑπείκων ὥστε κἀγὼ ὁ ἐλάχιστος εἰς τὴν τῆς Διευθύνσεως πρόσκλησιν, προσέρχομαι ἵνα ἀναπτύξω ὑμῖν *τὴν σχέσιν τῆς Παιδαγωγίας πρὸς τὴν Θεολογίαν.* Ὅτι τὸ θέμα οὐκ ἐκ τῶν συνήθων ἐστί, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον πρόσφορον ἀδυναμίᾳ τῇ ἐμῇ, ἀνομολογῶ μεθ' ὅλης τῆς παρρησίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Παιδαγωγίαν μονομερῶς καὶ κατ' ἰδίαν πολλοὶ ἐμοῦ κρείττονες διεπραγματεύθησαν καὶ δὴ μετὰ στωμυλίας καὶ εὐρείας λόγου οὐ τῆς τυχούσης· ὡμίλησαν λέγω πρὸ ἐμοῦ ἄνδρες φιλόλογοι, τὸ γέηρον τῆς Σμυρναίας κοινωνίας, ἣν τοσοῦτον ἐπηρέασαν ὑπὸ τὴν διανοητικὴν ἔποψιν διὰ τῆς διακρινούσης αὐτοὺς πολυμαθείας Δὲν ἀρνοῦμαι, ὅτι τινὲς τῶν ἐν λόγῳ λογίων, ἐξωραϊζόντων τὴν σήμερον ἑορτὴν, θέλουσιν ἴσως πρὸς στιγμὴν θαυμάσει διὰ τὴν τόλμην μου· πλὴν κολακεύομαι νὰ πιστεύω, ὅτι οἱ πολλῷ ἐμοῦ κάρονες οὗτοι ἐνταῦθα, οἱ τὸν μανδύαν τῆς γηραιᾶς πλὴν ἀείποτε ἀκμαζούσης καὶ ἀναθαλλούσης Φιλολογίας περιβεβλημένοι, ἔσονται ἐπιεικεῖς ἀπέναντι τοῦ ἀρχαίκοῦ τῆς Ἱερᾶς Θεολογίας ράσου, τοῦ συσχετίζοντος τὸ ποικίλον πρὸς τὸ ἁπλοῦν καὶ μόνιμον. Ἐπίσης καὶ καθαρὰν Θεολογίαν δὲν σκοπεύω νὰ ἀναπτύξω ὑμῖν. Τὸ φιλόθεον καὶ εὐσεβὲς ἐνταῦθα κοινὸν πρωτοβούλως ὑπέδειξέ μοι τὸν Ἱερὸν Ἄμβωνα, ἐξ οὗ πάντοτε προσεπάθησα τὸ κατὰ δύναμιν νὰ ἐκτελέσω τὸ καθῆκόν μου, ὅπερ ἄνωθεν ἐπεβλήθη μοι! ἀνομολογῶ δὲ γεγωνυῖᾳ τῇ φωνῇ τὴν ἄφατον χαράν μου, καθότι βλέπω πάντοτε τὴν φιλοχρίστον ἐνταῦθα κοινότητα συρρέουσαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, ὅπως δώσῃ τροφὴν τῇ εὐγενεῖ αὐτῆς ψυχῇ. Πλὴν ποῖον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὁμοφώνου συμπράξεως τῶν δύο τούτων ἐπιστημῶν; εἶνε ἆρά γε κατορθωτὴ τελεία μόρφωσις τῶν κοινωνιῶν διὰ τῆς παιδαγωγίας μονομερῶς ἐνεργούσης; εἶνε δυνατὴ ἡ μόρφωσις εὐπειθῶν τέκνων, χρηστῶν πολιτῶν ἄνευ τῆς συμπράξεως τῆς θρησκείας; Τοιαύτην ἐρώτησιν, ἀγαπητοὶ, προτίθεμαι σήμερον νὰ ἀναλύσω. Ἐπικαλοῦμαι δὲ τὴν προσοχὴν πάντων ὑμῶν, ἰδίᾳ δ' ἐκείνων, ὧν τῇ φροντίδι ἀνετέθη ἡ τῆς νεολαίας μόρφωσις.

Ἀφ' οὗ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀρκετὸς ἀριθμὸς, ἵνα μὴ αἱ πλεῖσται εἴπω τῶν ἐπιστημῶν, εἰς διαφόρους κλάδους ἐχωρίσθησαν, ἀναπτυσσομένης μιᾶς ἑκάστης ἀνεξαρτήτως τῶν ἄλλων· ἀφ'οὗ ἕκαστος κλῶν, καθ' ἑκάστην ἐκ τοῦ κυρίου κορμοῦ κοπτόμενος, μεταφυτεύεται ἐν ἰδιαιτέρῳ ἐδάφει, ἔνθα ρίζας προσκτώμενος, ἰδίους καρποὺς ἀποφέρει, θελήσαντές τινες καὶ τὴν Παιδαγωγίαν εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν νὰ κατατάξωσι, προσσπάθησαν νὰ τῇ παρασκευάσωσιν ἴδιον βίον. Ἀποκόψαντες δ' αὐτὴν ἐκ τοῦ κυρίου κορμοῦ, ὡς αὐτοτελῆ ἐπιστήμην ἀνεκήρυξαν. Ὅπως δὲ αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι πρὸ πολλοῦ ἐκ τῆς Ἰατρικῆς ἀπεσπάσθησαν, εἶτα δὲ καὶ αὐτὴ ἡ Φιλολογία καὶ Γεωγραφία ἰδίας ἐπιστήμας ἀπετέλεσαν ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς Πολιτικῆς Ἱστορίας, οὕτω προσεπάθησαν νὰ ἐλευθερώσωσιν, ὡς λέγουσι, καὶ τὴν Παιδαγωγίαν τοῦ βαρέος ζυγοῦ τῆς Θεολογίας, νὰ διασπάσωσι τὸ Σχολεῖον ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Πλὴν πόσον μέγα τὸ ῥῆγμα! ἐκεῖ μὲν κοσμική τις ἐπιστήμη ἀπεχωρίσθη ἑτέρας ὡσαύτως κοσμικῆς· ἐνταῦθα ὅμως ἐκ πνευματικῆς ὅλως (ἐπιστήμης) ἐσχημάτισαν ἑτέραν ριζικῶς διάφορον, καθαρῶς κοσμικήν. Ὅτι δὲ τὸ ῥῆγμα μέγα ἐστὶν, οὐδεὶς ἀντιτείναι ὁ τολμήσων. Πολλάκις ἠνωχλήθη ἡ Ἐκκλησία ὑπὸ τοιούτων φωνασκιῶν, πλὴν συχνάκις καὶ παρέβλεπε τὰς ὅλως ἀφελεῖς ταύτας καὶ ἀκουσίους ἀπαιτήσεις· κατὰ τὸ δεύτερον ὅμως ἡμισυ τοῦ παρόντος αἰῶνος ὑπερῆραν κεφαλὴν διάνοιαι πεφυσημέναι ἀνδρῶν, ποτισθέντων ἐκ τῆς βρεφικῆς αὐτῶν ἡλικίας σὺν τῷ μητρικῷ γάλακτι καὶ τὰ νάματα τῆς θρησκείας· ἀνδρῶν ἀνατραφέντων ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, ἔθεν πᾶσαν τὴν ἠθικὴν ἠρύσθησαν, ἔνθα τὰς ὑγιεστέρας ἀρχὰς ἐδιδάχθησαν· ἔρχονται ἤδη οἱ μητραλοῖαι τὴν ἰδίαν αὐτῶν μητέρα νὰ σχολιάζωσιν· ἀπαιτοῦσιν οἱ ἀσύνετοι ὅπως τὰ τέκνα αὐτῶν στερηθῶσι τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς, ἐν ᾗ ἀνετράφησαν! ζητοῦσιν οἱ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἐσκοτισμένοι ὡς κύριον μοχλὸν τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος τὴν ἰδίαν βούλησιν νὰ θέσωσι, «κέκτηται γὰρ, λέγουσιν, ἐλευθερίαν ἐνεργείας ὁ ἄνθρωπος»!

Καίτοι πολλοὶ διάσημοι νόες ἐπιτυχέστατα κατεπολέμησαν τὸ ἐσφαλμένον τῶν στρεβλῶν τούτων ἀρχῶν· καίτοι εὐστόχως κατέβειξαν δι' ἐμβριθεστάτων συγγραφῶν τὸ ὕψος τῆς καταπτώσεως τοῦ ὡραίου τούτου πλάσματος τῆς θείας μεγαλοφυΐας διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀνωτέρω θεωριῶν, ὀφείλομεν ὅμως καὶ ἡμεῖς ἐκ καθήκοντος ν' ἀποδυθῶμεν σήμερον εἰς τὸν αὐτὸν ἀγῶνα. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Κλήρου προώρισται ἄνωθεν, ὅπως προστατεύσῃ τὴν Παιδαγωγίαν, τὴν ἀγνὴν ταύτην καὶ νεαρὰν θυγατέρα τῆς Θεολογίας. Ὀφείλει ὁ τοῦ θείου λόγου ἑρμηνευτὴς καὶ διδάσκαλος, καὶ μάλιστα ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι, νὰ καταδεικνύῃ πάντοτε τῇ σφριγώσῃ Ἑλληνικῇ νεολαίᾳ τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐφ' ὧν οἰκοδομοῦσα τὸ περικαλλὲς οἰκοδόμημα τῆς διανοητικῆς διαπλάσεως πραγματοποιήσει τὸν ὑψηλὸν αὐτῆς προορισμόν.

Ἐκ τούτων λοιπὸν ὁρμώμενοι ἐρωτῶμεν: ἡ Παιδαγωγία ἀποτελεῖ μέρος τῆς Θεολογίας ἢ εἶναι αὐτοτελὴς καὶ ἐλευθέρα; Ἐὰν ἀποδεχθῶμεν τὴν Θεολογίαν κατὰ τὰς κρίσεις τῶν νεωτέρων ὡς ἁπλῆν ἐπιστήμην, ὀλίγα σημεῖα ἐξωτερικῆς συναφείας ἤθελον ὑφίστασθαι μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς Παιδαγωγίας, πλὴν καὶ ταῦτα ἐξήρκουν ἵνα καταβείξωσι τὸν σύνδεσμον τῆς οὐσίας τῆς μιᾶς πρὸς τὴν ἑτέραν, τὴν ἀπόρροιαν ταύτης ἀπὸ τῆς Θεολογίας. Ἐν τούτοις διάσημός τις Θεολόγος τῆς σοφῆς Γερμανίας εἶπε: «Πολλοὶ νομίζουσι τὴν Θεολογίαν ὡς ἁπλῆν ἐπιστήμην, ὡς ζῶσαν ἐμπειρίαν, συνήθη ἄσκησιν. Ἕκαστος ἀποβλέπει σήμερον εἰς πρόσκαιρον μεγαλεῖον καὶ ἰσχύν, ὀλίγιστοι ὅμως ἐξ αὐτῶν τὴν εὐσέβειαν ἐθήρευσαν! Ἕκαστος προστρέχει τοῖς διασημοτέροις διδασκάλοις πρὸς σπουδὴν ἐπιστημῶν θεωρητικῶν τε καὶ πρακτικῶν· πρὸς τὸν διδάκτορα δὲ πάσης τῆς ὑφηλίου οὐδεὶς προσέρχεται, ἵνα πραότητα καὶ ταπεινωσιν διδαχθῇ, καίτοι διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἱεροῦ παραδείγματος ἐδίδαξεν ἡμῖν τὴν ὑψίστην σοφίαν, ὑπέδειξεν ἡμῖν τὸν ἀληθῆ κανόνα, τὴν μόνην στάθμην τοῦ βίου ἡμῶν. Τὸ ἀπόφθεγμα τοῦ εὐσεβοῦς τούτου Θεολόγου δυνάμεθα καθολοκληρίαν ν' ἀποδεχθῶμεν, καὶ μάλιστα ἐν τῇ παρούσῃ ἐποχῇ, ἐν ᾗ πλεῖστοι οἱ οὐδαμῶς Θεολογίαν σπουδάσαντες θεωροῦσιν ἑαυτοὺς καταλληλοτέρους τῶν ἐκ τοῦ ἄμβωνος καὶ τῆς ἕδρας, καὶ τὴν Παιδαγωγίαν ἐπίσης ὡς ἁπλῆν ἐπιστήμην ἀνακηρύττουσιν. Οὐδόλως δὲ χρῄζει ἀποδείξεως, ὅτι τὸ οὐσιωδέστερον τῆς διδαχῆς, τὸ σπουδαιότερον τῆς ἀνατροφῆς, οὔτε ποτ' ἐδιδάχθη, οὔτε ποτ' ἐγράφη ἀλλ' οὐδέ ποτε εἰς σύστημά τι κατεστρώθη!

Ὡς βλέπετε ἡ σκοπιὰ αὕτη, ἐξ ἧς οἱ νεώτεροι κριτικοὶ τὴν σχέσιν τῆς Παιδαγωγίας πρὸς τὴν Θεολογίαν θεωροῦσιν, ἔστιν ὅλως ἀντίθετος μὲ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Φέρε δ' ἐξετάσωμεν τὴν Θεολογίαν ὑπὸ τὴν κυρίως αὐτῆς σημασίαν, ὡς σύνολον δηλαδὴ τῆς *χριστιανικῆς γνώσεως, θελήσεως* καὶ *ἰσχύος*, ὡς ὅλον τι περικλεῖον τὸ τῆς διδασκαλίας σύστημα, τὴν πνευματικὴν ἄσκησιν καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν· συνάμα δὲ τὰς τρεῖς διαφόρους ἀρχὰς τῆς Παιδαγωγίας, τουτέστι τὴν *γνῶσιν, τὸ αἴσθημα καὶ τὴν πρᾶξιν*, ἀρχὰς ἄλλως θεολογικὰς, ἐξετάσωμεν ὑπὸ μίαν μόνον αὐτῶν ἔποψιν. Θέλομεν δὲ ἰδεῖ, ὅτι καὶ τοῦτο ἐξαρκέσει πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀποτελεσματικῆς ἐπιρροῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς διανοητικῆς διαπλάσεως τῆς νεαρᾶς ἡλικίας.

Ὁμοφώνως ὁμολογεῖται, ὅτι ἡ ψυχολογία ἐστὶν ἓν τῶν οὐσιωδεστέρων συστατικῶν τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης· πλὴν ποῦ ἀπαντᾶται ἀληθὴς καὶ πραγματικὴ ψυχολογία; ποῦ δ' εὑρίσκει αὕτη ἔδαφος εὐφορώτατον πρὸς διάδοσιν τῶν ριζῶν αὐτῆς; ἐν τῇ Θεολογίᾳ (ἐν τῇ χριστιανικῇ ταύτῃ ἐπιστήμῃ)· ἐν αὐτῇ μόνῃ αἱ ρίζαι αὐτῆς εὑρίσκουσι τὰς καταλλήλους θρεπτικὰς οὐσίας, δι' ὧν, ὡς τὸ σῶμα, τρεφομένη, αὐξάνει πλήρης ἐσωτερικῆς γαλήνης, πλήρης συνειδήσεως τοῦ κυρίου αὐτῆς προορισμοῦ, μετὰ ἀσφαλείας καὶ σταθερότητος, εἰρήνης καὶ ἡσυχίας! Ἐρωτῶ: πόθεν ἡ δύναμις ἐκείνη τῆς ψυχῆς, δι' ἧς ἐν τῇ καταπληκτικῇ ταχύτητι τῶν ἐξωτερικῶν ἐντυπώσεων, μὴ παρασυρομένη ἐν τῇ δίνῃ τοῦ ἀναβράζοντος ρεύματος, ἀποκαθίσταται ἀσφαλεστέρα ἅμα καὶ σταθερωτέρα; ἐφ' ὅσον δὲ τὸ ἄστατον ρεῦμα τῶν πεπερασμένων διανύει ἀποστάσεις διαφευγούσας τὴν στάθμην τοῦ λογικοῦ ἡμῶν, ἡ ψυχὴ ἐν τῇ ζάλῃ ταύτῃ ἀρύεται τὸ ὕδωρ τῆς ζωῆς, τὴν ἀναψυκτικὴν κρήνην τῆς εἰρήνης; τέλος ἐν τῇ καταπληκτικῇ ταύτῃ φορᾷ ἡ θεία δύναμις τῆς ψυχῆς μεταβάλλει ἐν τῷ μυχῷ τῆς ἰδίας αὐτῆς ὑπάρξεως τὸ μεταβλητὸν καὶ φθαρτὸν εἰς ἄφθαρτον, τὸ καταστρεπτικὸν καὶ ἐξίτηλον εἰς ἀδιάφθορον καὶ αἰώνιον;

Ποῖος λοιπὸν ἐξηγήσει ταῦτα, ἢ ἡ σοφία ἐκείνη, ἡ ἐμφυσήσασα τὴν ψυχὴν κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Ἐκείνου, λέγοντος: «Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ὤν»! Ἐκείνου πρὸ τοῦ ὁποίου τὰ γένη τῶν ἀνθρώπων καὶ πάντα τὰ ἡλιακὰ συστήματα, ὡς κύματα ἐν τῇ αἰωνιότητι ἀφανίζονται, πρὸ τοῦ ὁποίου οἱ οὐρανοὶ ὡς πέπλος παλαιωθήσονται καὶ ὡς ἱμάτιον ἀλλαγήσονται, αὐτὸς δὲ μενεῖ ὁ αὐτὸς εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα; Ἐπαναλαμβάνω, τίς ἐξηγήσει πάντα ταῦτα, εἰμὴ ὁ γινώσκων, ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, οὐδὲ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ἁπλῶς γνώσεων, ἀλλ' ἐκ παντὸς ῥήματος ἐκπορευομένου διὰ στόματος Θεοῦ; ποῦ δὲ ἡ κλεὶς τῆς ἐμβριθοῦς γνώσεως τῶν τῆς ψυχῆς διαθέσεων, εἰμὴ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ; πῶς ἀποκαλυφθήσεται ἡμῖν αὐτὴ ἡ οὐσία καὶ ὁ ὁρισμὸς τῶν διαφόρων τούτων φυσικῶν ἰδιοτήτων, εἰμὴ διὰ τῆς ἀκριβοῦς παρατηρήσεως καὶ γνώσεως τῶν ἔργων τῶν θείων Προφητῶν, τῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ Ἀποστόλων, διὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ σπορέως, ὃς ἐξῆλθε τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ, τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς παραβολῆς τῶν ταλάντων καὶ τῶν λαμπάδων ἐν ταῖς χερσὶ τῶν παρθένων; Τὰ σφάλματα καὶ τὰς ἀσθενείας τῆς ψυχῆς ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐννοήσωμεν, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον καὶ νὰ θεραπεύσωμεν, ἐὰν μὴ ὁδηγηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ θείου αὐτοῦ νόμου. Ὡς τοιαύτας χαρακτηρίζομεν τὴν κουφότητα καὶ ἀμνημοσύνην, τὴν ἀγροικίαν καὶ πλεονεξίαν, τὴν ἀκοινωνησίαν καὶ ἀναισθησίαν, τὴν ἐπιμονὴν καὶ ἐκδίκησιν· ἐλλείψεις, καὶ μὲν παρουσιαζομένας ἐκ πρώτης ὄψεως ὡς ἰδιαιτέρας καὶ χαρακτηριστικὰς τῆς ψυχῆς ἰδιότητας, κατὰ βάθος ὅμως ἐξεταζομένας ἀναγνωρίζει τις τὰς μὲν τέσσαρας πρώτας ὡς ἀπόρροιαν μεγαλαυχίας, τὰς δὲ λοιπὰς ὡς καθαρὸν ἐγωϊσμὸν, ἀνθρωπίνην ἰδιοτέλειαν! Καὶ ὅμως πάσας ταύτας τὰς τῆς ψυχῆς οὕτως εἰπεῖν ἐλλείψεις ἡ τοῦ θείου φωτὸς ἀκτὶς περιστέλλει καὶ διασκεδάζει. Τέλος πόθεν ἡ πρὸς τὸ νεκρὸν σῶμα τῶν ἐν τῷ βίῳ φιλτάτων ἀφοσίωσις; πρὸς τί τὰ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀγγεῖα τῆς κόνεως τῶν τεθνεώτων; πρὸς τί αἱ ὑπὲρ τῶν νεκρῶν θυσίαι καὶ τὸ φρικῶδες ἐκεῖνο ποτὸν τῆς Βασιλίσσης τῆς Ἁλικαρνασσοῦ; πρὸς τί ἡ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ἐπὶ χιλιάδας ἐτῶν φρουτὶς ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; πρὸς τί ὁ Πρίαμος γονυκλινὴς πρὸ τοῦ φονέως τοῦ προσφιλοῦς αὐτοῦ τέκνου; Εἶνε ταῦτα πάντα ἀπάτη; εἶνε μωρία; παραφροσύνη; οὐχί, διὰ τῶν πράξεων τούτων προαισθάνεται ἡ ψυχὴ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν οἱ νεκροὶ ἀναστήσονται· ταῦτα πάντα μαρτυροῦσι τὴν ὑστάτην ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως τῆς σαρκὸς, τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ τὴν ἀθανασίαν! Πῶς ἄλλως ἠδυνάμεθα νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς ψυχὰς ἐκείνων, οὓς ἀνατρέφομεν; πῶς ἠδυνάμεθα νὰ εἰσαγάγωμεν αὐτοὺς εἰς τὰς ψυχὰς τῶν προγόνων ἡμῶν, εἰς τὰς ψυχὰς τῶν διαφόρων φυλῶν καὶ ἐθνῶν τῆς γῆς, ἐὰν ἡμεῖς αὐτοὶ πρότερον δὲν καταβῶμεν τὴν κλίμακα τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, τῆς Ἱστορίας τῆς οὐρανίου αὐτοῦ βασιλείας, τῆς προφητείας τῆς μελλούσης αὐτοῦ ἐμφανίσεως;

Ἐκ τῆς δευτέρας θεμελιώδους ἀρχῆς, τουτέστι τοῦ αἰσθήματος, ἐξαίρομεν τὸ εὐγενέστερον καὶ προέχον εἶδος, τὴν *ἀγάπην*, ἧς ἄνευ ὅτε θεολόγος καὶ ὁ παιδαγωγὸς παρεκκλίνει τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ. Τί ἀγάπη ἤθελεν εἶσθαι ἐκείνη, ἣν ἡ Παιδαγωγία θὰ ἐθεώρει καθαρῶς ἀποκλειστικὸν αὐτῆς προνόμιον, ἀγάπην ἀνεξάρτητον τῆς τῆς Θεότητος, ἀγάπην μονομερῶς ἐφαρμοζομένην; Βεβαίως ὅλως σαρκική, καλλιεργοῦσα ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ τέκνου πρόσκαιρον πρὸς πᾶν παιδαριῶδες κλίσιν· ἀγάπη διεγείρουσα τὴν ἡδυπάθειαν καὶ ῥαθυμίαν, τὴν ἡδονὴν πρὸς πᾶσαν παιδιάν, μεταχειριζομένη τὸ τέκνον ὡς ἄθυρμα. Ποῖον δὲ τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα τοιαύτης ἀγάπης; ἡ μετατροπὴ τῆς ἡδονῆς εἰς κόρον, ἀποστροφὴν καὶ τέλος μῖσος. Καὶ εἰς αὐτὰς τὰς μᾶλλον εὐνοϊκὰς περιπτώσεις ἔσεται καθαρῶς ἐξωτερικὴ καὶ ξηρὰ διεύθυνσις τῶν παίδων, ὧν οἱ κόποι καὶ αἱ προσπάθειαι εἰς οὐδὲν καταλήξουσι. Καὶ αὐτὸς ὁ ἐμβριθέστερος τῶν παιδαγωγῶν θέλει ἀποτύχει, ἐὰν μὴ πρότερον διαθερμανθῇ ἡ καρδία αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ θείου ἔρωτος τῆς ἀληθοῦς καὶ ζώσης ἀγάπης, λέγω, τοῦ ζῶντος Θεοῦ. Θέλει οἰκτρῶς μεταμελήθῃ, ἐὰν ὡς ἁπλοῦς τροφεὺς, οὐχὶ δὲ ὡς ἀληθὴς Χριστιανός, ὡς ἐργάτης καὶ κῆρυξ τοῦ θείου Εὐαγγελίου ἐπιτελῇ τὸ ἔργον του.

Τοιοῦτός τις παιδαγωγὸς ἀποκαθιστᾷ τὸ τέκνον ἁπλοῦν κάτοπτρον, ἐν ᾧ πᾶσαι αἱ γνώσεις αὐτοῦ, αἱ διαθέσεις καὶ θεωρίαι ἐσοπτρίζονται! Διευθετεῖ τὴν τοῦ παιδὸς δεξιότητα καὶ εὐφυΐαν κατὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἐμπνεύσεις, κλίσεις καὶ ἰδιοτροπίας· συνῳδὰ τῷ πνεύματι τῆς ἐποχῆς, τῇ προόδῳ τοῦ ἐπικρατοῦντος πολιτισμοῦ— οὐδόλως λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ὑψηλοτέρας αὐτοῦ ἐπὶ τούτῳ ἀποστολῆς κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν ὑγιῶν καὶ ἀμεταβλήτων ἀρχῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τοιοῦτος παιδαγωγὸς παραγνωρίζει τὴν κυρίως ἀνατροφήν, καθότι ἐνεργεῖ κατὰ τὰς ἐμπνεύσεις τῆς ἰδίας αὐτοῦ συνειδήσεως, ὑπείκων τῷ ἐγωϊσμῷ αὐτοῦ. Βεβαίως τοιαύτη ἀγάπη πολὺ ἀπέχει ἐκείνης, ἣν τὸ Εὐαγγέλιον συνίστησιν ὡς μίαν τῶν τριῶν αὐτοῦ ἀρετῶν, ἐφ' ὧν πᾶν τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἀνθρωπίνης σωτηρίας ἐστήρικται! Ποταμοὶ αἱμάτων ἐχύθησαν, ὅπως ποτίσωσι τὸ περικαλλὲς καὶ ἄγλαον τρίκλωνον δένδρον τῆς Χριστιανικῆς τελειότητος, ὑφ' ὃ μυριάδες ἀνθρώπων κατεσκήνωσαν καὶ κατασκηνοῦσι, διὰ μὲν τῆς *Πίστεως* τὴν γνῶσιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ λαμβάνουσαι, διὰ δὲ τῆς *ἐλπίδος* τὴν αὐτῶν ἀναγέννησιν καὶ τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίαν τυγχάνουσαι, καὶ διὰ τῆς *ἀγάπης* τέλος τὸν βίον καὶ τὰς πράξεις αὐτῶν ῥυθμίζουσαι· ἀγάπης, ἧς τὸ κῦρος εἰς ἀεὶ ἀκράδαντον μενεῖ (καίτοι τῶν προφητῶν παρερχομένων, τῶν γλωσσῶν καταπαυουσῶν καὶ τῆς γνώσεως αἰρομένης). Αὐτὴ καὶ μόνη ἡ ἀγάπη συνετέλεσεν, ὅπως ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ σάρκα προσλαβὼν κατέλθῃ, ἵνα τὸν κόσμον ἐξαγνίσῃ ἐπισφραγίσας αὐτὴν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ! Αὐτὸς μόνος ἐλκύει τὰς καρδίας μετ' ἀκαταμαχήτου δυνάμεως, πλὴν οὐχὶ πρὸς ἑαυτὸν, ἀλλὰ πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις τὴν ἰδίαν καρδίαν τοῦ τροφέως καὶ παιδαγωγοῦ διαπλάσας, ἐνστείλατο αὐτῷ τὸ μέγα ἔργον τῆς Παιδαγωγίας. Ἐκεῖνος μόνος ἐπιτελέσει τὸ ἤδη ἀγγελθέν, ὅτι γλῶσσαί τε καὶ ἐπιστῆμαι ἐκλείψουσι, πᾶν δὲ τὸ διὰ τῶν ἀνθρώπων ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διαδιδόμενον λησμονηθήσεται· ἡ ἀγάπη μόνον, ἣν ἐκεῖνος μετέδωκε, μενεῖ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα! Ἐνῷ δὲ ἡ ἰδίως καρδία πρὸ καιροῦ ἐν τῷ τάφῳ ἀναμένει τὴν φαιδρὰν στιγμὴν τῆς δευτέρας παρουσίας, ἡ ἀγάπη ἐκείνου θέλει διαφλέ-

γει τὰς καρδίας τῶν μεταγενεστέρων, λαμπρύνουσα τὴν παρουσίαν ἡμῶν ἐνώπιον τοῦ ἀδεκάστου κριτοῦ!

Ἔλθωμεν τέλος εἰς τὴν τρίτην ἀρχὴν τῆς Παιδαγωγίας, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν θεωριῶν, εἰς τὴν *πρᾶξιν*, ἄνευ τῆς ὁποίας ἤτε Θεολογία καὶ Παιδαγωγία θὰ ἀπεστύγχανον τοῦ κυρίου αὐτῶν σκοποῦ. Ὅπως εἰς τὰς δύο προηγηθείσας ἀρχὰς ἀνὰ μίαν περίπτωσιν ἐξελέξαμεν εἰς βάσανον, οὕτω καὶ ἐνταῦθα εἰς τὴν τῆς ἀγωγῆς μόνον ἔρευναν θὰ περιορισθῶμεν. Πάντες ἀνεξαιρέτως ὁμολογοῦσιν, ὅτι ἡ ἀγωγὴ ἐκ τῆς ἀνατροφῆς ἐξήρτηται· τινὲς ὅμως τῶν λογίων ἀρνοῦνται τὴν διὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰσαγωγὴν ἐκείνης ἐν τῷ Σχολείῳ. Τοῦ λόγου προϊόντος, θέλομεν ποιήσει ὑμῖν καταφανές, ὅτι τὸ Σχολεῖον τότε μόνον παρέχει ἄγλαοὺς τοὺς καρπούς, ὅταν οἱ ἐπιμεληταὶ αὐτοῦ ἀναγνωρίσωσι τὴν ἐκ τῆς Θρησκείας ἀπόρροιαν τῆς καθόλου ἀνατροφῆς. Λέγω δὲ ἐκ τῆς Θρησκείας, διότι, ὅπως εἰς τὰς δύο προηγηθείσας περιπτώσεις ἀπητεῖτο χριστιανικὴ γνῶσις, πίστις καὶ χρηστότης, οὕτω καὶ ἐνταῦθα κατ' ἰσχυρότερον λόγον προσήκει ἡ τῆς Ἐκκλησίας ἀνάμιξις. Οἱ ἐν λόγῳ λόγιοι προτείνουσιν ἐπιπόλαιόν τινα ἐν τῷ Σχολείῳ ἀφήγησιν της προσόδου τῆς Θρησκείας, λόγῳ ὅτι ἑκάστη χριστιανικὴ ἀλήθεια, ὡς καὶ πᾶσα Θεωρία, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἀληθὴς οὖσα, ἀναπτύσσεται, τοῦ χρόνου προϊόντος, ἐν τῷ νῷ τοῦ ἀνθρώπου· ἐν ἄλλαις λέξεσι μακρὰν τῶν Σχολείων ἡ ἐντελὴς καὶ συστηματικὴ σπουδὴ τῆς Θρησκείας, κατ' αὐτούς, καὶ ἄνευ αὐτῆς προάγονται αἱ κοινωνίαι. Φέρε ἤδη ἐξετάσωμεν τὰς φρικτὰς συνεπείας τῆς τοιαύτης λογικῆς· ἕκαστος νέος, οὕτω μορφούμενος, προσκόψει βεβαίως εἰς δύο σκοπέλους· ἀφ' ἑνὸς μὲν πᾶσα τάσις αὐτοῦ, προϊόντος τοῦ χρόνου, καταλήξει εἰς κάματον, ἀτονίαν, κόρον καὶ ἀηδίαν πρός τε ἑαυτὸν καὶ τοὺς περὶ αὐτόν· καθότι αἱ ἐπιπόλαιοι καὶ σκοτειναὶ καὶ ἀβάσιμοι ἅμα χριστιανικαὶ γνώσεις παρέχουσιν αὐτῷ ἀνήσυχον, ἀμρίβολον, καὶ τὴν ἰσορροπίαν συγχύζουσαν ἐπαγωγήν· δι' αὐτῶν ζητεῖ συγκομιδήν, ὅπου μόλις εἶχε σπείρει, συλλογὴν καρπῶν ἐκ δένδρων, μήπω τὰ ἄνθη αὐτῶν ἀποκτησάντων· καταλαμβάνεται ἐν τῇ στιγμῇ ὑπὸ ἀχαλινώτου ἐνθουσιασμοῦ, ἀμέσως εἰς ἀπόγνωσιν ἀπολήγοντος. Ὁ ἕτερος τῶν σκοπέλων εἶνε αὐτὴ ἡ ἀντικανονικότης, καθ' ἣν ἀντὶ ἐκ τοῦ νόμου ὁ νέος ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου ἄρχεται οὕτως, ὥστε τὴν ἐλευθερίαν τούτου, ἐν ᾗ οὐδόλως ἀνετράφη, μετατρέπει εἰς τοιαύτην (ἤγουν ἐλευθερίαν) ἄλων τῶν νόμων, εἰς αὐθαιρεσίαν, καὶ τέλος εἰς τὸ ἀνάγωγον, μεταχειριζόμενος τοιουτοτρόπως αὐτὸν τὸν Χριστὸν ὡς ἀγωγὸν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ. Ὅπου δὲ οὔτε ἐν τῷ νόμῳ οὔτε ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ σέβεται ἀσφαλῆ τινα πληροφορίαν, γνῶσίν τινα καθαρὰν καὶ ὡρισμένην, ἐκεῖ, λέγω, ὅπου τὸ ἀμετάβλητον τοῦ θείου νόμου εἰς ἀνθρωπίνην ἰδιοτέλειαν μετατρέπεται, ἡ δ' ἀκριβὴς τάξις, ἡ ἐν Οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς ἐπικρατοῦσα, εἰς κανόνα ἀνθρωπίνης θελήσεως ἀλλοιοῦται· τέλος δὲ ἐκεῖ, ὅπου τὸ αἰώνιον δίκαιον, ὅπερ τὸν φυσικὸν καὶ αἰώνιον θάνατον ὡς φόβητρον κατὰ τῶν ἀδιαφόρων ἐπισείει, εἰς σχετικὴν ὠφέλειαν καὶ ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν μεταβάλλεται, ἐκεῖ πλέον πᾶσα ἀγωγὴ καὶ ἀνατροφὴ αἱρεται, ὁ χαλινὸς ἀφαιρεῖται, ὁ δὲ νέος γαυριῶν καὶ εἰστρηλατημένος ἐν τῷ βαράθρῳ τῆς ἀπωλείας καταλήγει! Τοιαύτη τις ἀνατροφὴ μεταβάλλει τὴν ἀγωγὴν εἰς φορτίον, τὴν Σχολὴν εἰς ἄχθος, τὴν δὲ τάξιν εἰς βεβιασμένην καὶ ἀνυπόφορον ἀνάγκην. Παιδαγωγία, μὴ διδάσκουσα τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, μὴ βασιζομένη ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ τοῦ αἰωνίου θείου δικαίου, ἀλλὰ θεμέλιον ἔχουσα τοὺς ἰδίους αὐτῆς πόδας, ἀρυομένη δὲ δύναμιν καὶ ὕλην ἐξ αὐτοῦ μόνου τοῦ κόσμου, τοιαύτη τις Παιδαγωγία, συγχωρήσατέ μοι, ἀνήκει τοῖς κτήνεσι.

Καὶ βεβαίως· ἐξερχόμενος τοιοῦτός τις νέος ἐν τῇ κοινωνίᾳ, πᾶν ἱερὸν καὶ ὅσιον περιφρονεῖ, ποδηγετεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ παθῶν· πᾶσα αὐτοῦ πρᾶξις διὰ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῆς ἰδιοτελείας του κανονίζεται· καθότι ποῖος χαλιναγωγήσει τὰς ὀρέξεις αὐτοῦ; ὁ πολιτικὸς νόμος; πλὴν καὶ τούτῳ δὲν ὑπείκει, θεωρῶν αὐτὸν ὡς ἀνθρωπίνην ἀπόρροιαν! Καὶ ἰδοὺ εἰς ἑκάστην πολιτικὴν ἀναστάτωσιν ἀναφαίνεται ὁ θηριώδης καὶ αἰσχρὸς αὐτοῦ χαρακτήρ· παράδειγμα δ' ἡμῖν ἔστω ὁ ἐν Γαλλίᾳ Κοινωνισμὸς (comunismus), οὗ τὰς φρικαλέας συνεπείας ἔτι θρηνοῦσιν οἱ μεγαλοπρεπεῖς Παρίσιοι!

Ποία ἀντίθεσις ἀληθῶς τοιούτου νέου πρὸς ἕτερον, διὰ τῶν ναμάτων τῆς θρησκείας ἀνατραφέντα, βάσιν καὶ κρηπῖδα τὸν θεῖον νόμον ἔχοντα, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, τὴν Ἱερὰν Κατήχησιν καὶ τὸ θεῖον Εὐαγγέλιον! Διδάσκεται ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπην· ἡμεροῦται δὲ ἡ καρδία αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἀπείρου εὐσπλαγχνίας τοῦ Οὐρανίου Πατρός, ἔστις τὸν ἴδιον αὐτοῦ υἱὸν ἐθυσίασε πρὸς ἐξιλασμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τοιοῦτος νέος μανθάνει τὴν ἐγκαρτέρησιν, ἐν ταῖς περιπετείαις δὲ τοῦ βίου τούτου μόνην παρηγορίαν ἐν τῇ θρησκείᾳ εὑρίσκει, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐν τῇ κοινωνίᾳ χρηστὸς νεανίας, τίμιος πολίτης, φιλόστοργος πατήρ.

Ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ἀνθρωπίνων νόμων ἐν τῇ ἀγωγῇ πρὸς μόρφωσιν τῆς νεολαίας ἀνεξαρτήτως τῶν ἐμπνεύσεων τῆς Θεολογίας προέρχεται ἐκ παραγνωρίσεως τοῦ σκοποῦ τῆς ἀναμίξεως τῆς Θρησκείας εἰς τὰ τῆς Σχολῆς. Πολλοὶ νομίζουσι τὴν Θρησκείαν σύστημα φιλοσοφικόν, ἐπὶ ἀρχῶν ὅλως δεσποτικῶν ἐρειδόμενον κατὰ συνέπειαν, ἐπηρεαζομένης τῆς διανοίας τῶν παίδων, δεσμεύεται ἡ ἐλευθερία τῆς βουλήσεως αὐτῶν. Ὅταν ἅπαξ παραδεχθῶμεν κατ' ἀρχὴν τὸν κόσμον ἅπαντα, ὀργανικόν τε καὶ ἀνόργανον, διεπόμενον ὑπὸ τῶν ἀναλλοιώτων νόμων τῆς φύσεως, φυσικῷ τῷ λόγῳ, λέγουσιν οἱ ἴδιοι, ἡ ἐξέτασις καὶ γνῶσις αὐτῶν μόνον παρέχει τὸ ἀσφαλέστερον βάθρον πρὸς οἰκοδομὴν τῆς διανοητικῆς ἡμῶν διαπλάσεως· καθότι, θεωρουμένου γενικῶς τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐξεχοντος πλάσματος ἐν τῇ φύσει, ἡ θέλησις αὐτοῦ καὶ μόνον ἀρκεῖ πρὸς διευθέτησιν τῶν διαθέσεών του· διότι πᾶς νόμος ὑπ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτὸν γίνεται· ἄρα πᾶσα πρᾶξις εἶνε ἀποκλειστικῶς πρὸς πλήρωσιν τῶν ἐπιθυμιῶν του. Ὁποία ἀντίφασις ἐπιχειρημάτων! ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀνακηρύττουσι φυσικοὺς νόμους ἀναλλοιώτους, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν ὁποίων θέτουσι τόν τε ὀργανικὸν καὶ ἀνόργανον κόσμον, κατὰ λογικὴν δὲ συνέπειαν καὶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· ἀφ' ἑτέρου δὲ προτάττουσι τὴν ἐλευθερίαν τῆς βουλήσεως! θέτουσιν οὕτως εἰπεῖν κράτος ἐν κράτει! Πλὴν ἐρωτῶμεν αὐτούς· ποῖος τοὺς ἀναλλοιώτους ἐκείνους νόμους τῆς φύσεως ἔκαμε; ποῖος

ἔδωκε λογικὸν τῷ ἐξέχοντι τούτῳ τῆς φύσεως πλάσματι, ὅπως δύναται νὰ διακρίνῃ τὸ καλὸν τοῦ κακοῦ, τὸ εὐχάριστον τοῦ δυσαρέστου; θέσωμεν πρὸς στιγμὴν τὸ ζήτημα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν! ἐξετάσωμεν δέ, τί κατ' οὐσίαν ἀπαιτοῦσιν οἱ ἐν λόγῳ ἄφρονες! διὰ τῆς ἐλευθέρας ἐνεργείας τῶν διαθέσεων αὐτῶν θηρεύουσι πᾶν τῷ ἀτομισμῷ αὐτῶν πρόσφορον· ἀλλ' ἄρά γε ἐκεῖνο, ὅπερ ζητοῦσι πρὸς σβέσιν τῆς πλεονεξίας των, συνᾴδει μὲ τὰς διαθέσεις τοῦ πλησίον; τί θέλουσι προτάξει οἱ ἐν λόγῳ ἐγωϊστοί, ἐὰν αἱ ὑποκειμενικαὶ αὐτῶν σκέψεις πρὸς στιγμὴν μετατραπῶσιν εἰς ἀντικειμενικάς; πῶς θέλουσιν ἀποσοβήσει τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ὁμοίων των; πῶς θέλουσι δυνηθῆ καὶ ἑαυτοὺς καὶ τούτους νὰ ἱκανοποιήσωσι; Δὲν ἐπιθυμῶ ἐπὶ πλέον νὰ διαμείνω ἐπὶ τῆς ὀλισθηρᾶς ταύτης κατηφόρου τοιούτων συλλογισμῶν· διότι πᾶν ὅν, παραγνωρίζον τὰς πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ ὑποχρεώσεις, ὄν, ἀνακηρύσσον τὴν κοινοκτημοσύνην, ὄν, διαψεῦδον τὴν ἀνταπόδοσιν, εἶνε αἶσχος νὰ καλῆται ἄνθρωπος!

Συνέπεια τοιαύτης λογικῆς ἐστιν, ὅτι αἱ καρδίαι ἡμῶν οὔτε ἀνοίγονται οὐδὲ μαλακύνονται διὰ τῆς καταλλήλου χρήσεως τοῦ θείου νόμου, ἀλλὰ κλείονται καὶ ἀπολιθοῦνται διὰ τῆς τοῦ ἀνθρωπίνου. Ἀντὶ νὰ θέσωμεν αὐτὰς ὑπὸ τὴν μάστιγα τοῦ θείου λόγου, ἔνθα ταπεινούμεναι ἰσχυραὶ καὶ θαρραλέαι ἀποκαθίστανται, ἀφίνομεν αὐτὰς ὑπὸ τὸν νόμον τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, τῆς ἀνθρωπίνης λεγομένης ἀρετῆς, ἧς ὁ τελικὸς σκοπός ἐστιν ἡ κομπορρημοσύνη καὶ ὑπερηφάνεια, ἀποκαθιστῶντες τὰς καρδίας ἡμῶν ἀσθενεῖς καὶ περιφρόνους! Τοιαύτη τις Παιδαγωγία ρίπτει ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὄντα καταστρεπτικά, θηρία λυμαινόμενα!

Ἐάν ποτε ἐπιτύχῃ τοῖς ἀνοήτοις καὶ ἀναγώγοις τούτοις ἀθέοις τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἡ διάσπασις τῶν Σχολείων ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδὴ τῆς Παιδαγωγίας ἀπὸ τὴν Θεολογίαν, τὴν διδάσκουσαν τὸ τρισυπόστατον τῆς Θεότητος, τὴν ὑψίστην σοφίαν, τὴν Θεολογίαν λέγω, τὴν μόνην ταπεινὴν ἀκόλουθον τοῦ θεανθρώπου Σωτῆρος, τὴν διέπουσαν τὰς κοινωνίας κατὰ Χριστὸν καὶ ἐν Χριστῷ, ὤ! τότε πραγματοποιηθήσεται ἡ ἀρὰ τοῦ προφήτου λέγοντος «καὶ ἔστω ὁ λόγος αὐτῶν εἰς ἁμαρτίαν.» Ναί, πᾶν φορτίον καὶ πᾶς ζυγὸς ἀνθρώπινος βαρύς ἐστι καὶ ἀνυπόφορος! μόνον ἐκείνου εἶνε καὶ ὁ ζυγὸς χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον ἐλαφρόν, τοῦ μεθ' ἱλαρότητος καὶ γλυκείας τῆς φωνῆς λέγοντος καὶ ἀναφωνοῦντος πᾶσιν ἡμῖν, τοί τε Παιδαγωγοῖς καὶ τοῖς τέκνοις· Ἔλθετε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς· μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾴος εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν».

Εἴθε καὶ ὑμεῖς, προσφιλεῖς νεανίαι, ἀποχωροῦντες ἐντεῦθεν, ἀναλάβητε τὸ βάρος τοῦτο, τὸν ζυγὸν τοῦτον τοῦ πρᾴου καὶ καλοῦ ἡμῶν διδασκάλου, τὸν ζυγὸν τῆς ἀγάπης, τὸ φορτίον τοῦ ἀπείρου ἐλέους! Εἴθε, λέγω, τὸν ζυγὸν καὶ τὸ φορτίον τοῦ Κυρίου τῶν Κυρίων δι' ὅλης ὑμῶν τῆς ζωῆς ἀγογγύστως καὶ ἐλαφρῶς ἅμα καὶ ὑπερηφάνως φέρητε! Εὔχομαι ὑμῖν ἐξ ὅλης μου καρδίας, ἵνα μή ποτε αἰσθανθῆτε τὸ βαρὺ φορτίον τῶν ἰδίων ὑμῶν ἀτομικῶν σκέψεων καὶ λόγων, τὸν τὸν αὐχένα ὑμῶν ὑπὸ τὸ κράτος ἀνυποφόρου δουλείας θέτοντα ζυγὸν τῆς ἰδίας καὶ ἀνθρωπίνης θελήσεως! Εἴθε ποτὲ νὰ μὴ παρασυρθῆτε ὑπὸ τῶν φωνασκιῶν τῶν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τετυφωμένων ἐκείνων ὄντων, τῶν οὐδὲν ἱερὸν καὶ ὅσιον ἀναγνωριζόντων! διότι τότε ὡς ἀγγεῖα ἄχρηστα θέλετε κατασυντριφθῆ ἐφ' ὅσον κατὰ τοῦ Παντοδυνάμου καταφέρεσθε! Ἐλεύθεροι δ' ὅμως ἔσεσθε, καὶ μεθ' ὑμῶν πάντες οἱ τῷ Θεῷ παραμένοντες καὶ αὐτῷ ὑπακούοντες· ἐλεύθεροι καὶ οἱ κατὰ Θεὸν Κυβερνῶντες· ἐλεύθεροι ἔσεσθε, ἐὰν τὸν κόσμον νικήσητε, ὡς ὁ ἐπὶ θρόνου δόξης τοῦ Πατρὸς καθήμενος.

Ναί, ἀγαπητοί μοι! Μένετε «ἐν οἷς ἐμάθετε καὶ ἐπιστώθητε, τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ καὶ μακροθυμίᾳ, ὅτι ἀπὸ βρεφῶν τὰ ἱερὰ γράμματα οἴδατε, τὰ δυνάμενα σοφίσαι ὑμᾶς εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. (Παῦλος πρὸς Τιμόθ.)

ΤΑ ΠΛΟΥΤΗ ΚΑΙ Η ΦΙΛΟΠΛΟΥΤΙΑ.

(συνέχεια ἀπὸ σελ. 311).

II.

Τὸ πάθος τῆς φιλοπλουτίας ποικίλλει πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ὡς πρὸς τὰς αἰτίας καὶ τ' ἀποτελέσματα αὐτοῦ. Παρὰ τοῖς πλείστοις καταντᾷ μανία μᾶλλον ἢ πάθος. Ἡ ὑπ' αὐτῶν δὲ τότε συλλογὴ καὶ ἐπισώρευσις τῶν χρημάτων ὁμοιάζει πρὸς τὴν τῶν ἀπολελιθωμένων ὀστράκων καὶ τῶν ἀρχαίων νομισμάτων. Τυχαίως ἢ ἐκ φαντασιοτροπίας ἄρχεται ἡ συλλογή· προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, θεωρεῖται ὁ μόνος πόθος, τὸ μόνον συμφέρον τοῦ βίου, καὶ ἐπὶ τέλους, τοῦ πάθους κλίσιν καὶ μορφὴν μεταβάλλοντος, γεννᾶται ἡ φιλαργυρία, ἡ καλουμένη, ὡς εἰκός, καὶ οὖσα τὸ χαμερπέστατον, καί τοι τὸ πλουσιώτατον, τῶν παθῶν. Τὸ ἐλάττωμα τοῦτο ἀποτελεῖ ἰδίαν τινὰ καὶ χωριστὴν τάξιν, οὐδόλως συνάδουσαν πρὸς τὴν καλοκἀγαθίαν καὶ τὴν μεγαλοδωρίαν, πρὸς τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν κοσμιότητα, οὐδὲ πρὸς τὴν ἀληθῆ φιλίαν καὶ τὴν πατρικὴν ἢ υἱικὴν ἀγάπην καὶ φιλοστοργίαν. Καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον σφοδρὸν ἐραστὴν τοῦ χρυσίου καὶ συγχρόνως σκληρὸν καὶ βραχώδη Ἰσμαηλίτην πρὸς τὰς εἰσηγήσεις τοῦ ἐλέους καὶ τῆς συμπαθείας. Τοσοῦτον δ' ὑπερβαίνει ἡ ἰδιοτέλεια τοῦ φιλαργύρου τὸ αἴσθημα τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῦ, ὥστε οὐδέποτε ἤθελεν οὔτε θυσιάσει τὸ δέκατον ἢ κἂν τὸ πολλοστημόριον τῆς περιουσίας του ὑπὲρ τῆς γενικῆς ὠφελείας τοῦ δημοσίου ἢ ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως δυστυχῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ ζυγοῦ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς δεινοπαθείας, οὐδ' ἀνίσως, διὰ τῆς μικρᾶς ταύτης θυσίας, ἔμελλε ν' ἀναλάμψῃ ἡ πανευδαίμων *χιλιετηρὶς* ἐν τῷ ζοφώδει καὶ πονηρῷ τούτῳ κόσμῳ.

Ὁ φίλος τῆς δόξης σπανίως εἶνε καὶ φίλος τοῦ χρυσοῦ. Ὑπῆρξαν ὅμως οὐκ ὀλίγοι στρατιωτικοὶ ἥρωες ἐν Εὐρώπῃ, εἴτι-

νες ἐξόχως διαπρέψαντες ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, διέπρεψαν ἐνταῦτῳ καὶ ἐν ἀξιοσημειώτῳ φιλαργυρίᾳ. Ἐξ αὐτῶν ἀναφέρομεν ἰδίως τὸν Δοῦκα Μαρλβορώ. Πᾶν μέσον ἐπονείδιστον μέν, ἀλλὰ τείνον πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἀπληστίας καὶ φιλοχρηματίας τοῦ Δουκός, ἦτο λίαν εὐχερὲς καὶ ἐφικτὸν δι' αὐτόν. Ἄνθρωπός τις ἐπιθυμῶν ποτε ἵνα προσλάβῃ θέσιν τινὰ ἐπικερδῆ, μετέδη παρ' αὐτῷ ὅπως ἐπικαλεσθῇ τὴν συνδρομήν του πρὸς ἀπόλαυσιν αὐτῆς. — «Ἂν ἡ ἐξοχότης σας κατορθώσῃ ὥστε νὰ μοὶ παραχωρηθῇ ἡ θέσις αὕτη, εἶπεν ὁ ἱκετεύων, τῇ προσφέρω ἀσμένως χιλίας λίρας, ὑποσχόμενος προσέτι νὰ μὴ ἀναφέρω εἰς οὐδένα περὶ τούτου.» — «Δός μοι δύο χιλιάδας, ἀπεκρίθη ὁ Δούξ, καὶ διακήρυξέ το ἂν θέλῃς εἰς ὅλον τὸν κόσμον.» Ἱστοροῦσιν ἀκόμη περὶ αὐτοῦ ὅτι, τὴν παραμονὴν τῆς ἐν Χοχστέττῃ μάχης, ὅτε ὁ Πρίγκηψ Εὐγένιος ἦλθεν εἰς τὴν σκηνήν του τὸ ἑσπέρας ὅπως συσκεφθῶσι περὶ τοῦ πολεμικοῦ σχεδίου τῆς ἐπιούσης, ὅπερ ἄλλως τε περιεποίησε μεγίστην δόξαν εἰς ἀμφοτέρους τοὺς στρατάρχας, οἵτινες ἤραντο τότε (1704) ἐντελῆ νίκην κατὰ τῶν Γάλλων, ὁ Δοῦξ ἐπέπληξε λίαν ὑβριστικῶς τὸν ὑπηρέτην αὐτοῦ διότι ἤναψεν ἓξ κηρία, ἐνῷ δύο μόνον ἤρκουν διὰ τὴν συνέντευξιν. Ἡ φιλαργυρία τέλος αὐτοῦ ἦτο τοσούτῳ πασίγνωστος, ὥστε, ὅτε πτωχός τις ἐπαίτης, πλησιάσας ποτὲ τὸν Λόρδον Πητερβόρον καὶ ὡς ἐκ τοῦ μήκους τῆς ρινός του ἐκλαβὼν αὐτὸν διὰ τὸν Δοῦκα, ἀνεφώνησε, Στρατάρχα Μαρλβορώ! — «Ἐγὼ Μαρλβορώ! ὑπέλαβεν ὁ Λόρδος· διὰ νὰ σοὶ ἀποδείξω λοιπὸν ὅτι δὲν εἶμαι ἐκεῖνος, ἰδοὺ λάβε.» Καὶ ἔδωκε τῷ ἐπαίτῃ μίαν λίραν.

Τὸ πάθος τῆς φιλαργυρίας ἤτοι ἡ ἀγάπη τοῦ χρυσίου δι' αὐτὸ καὶ μόνον, τουτέστι διὰ τὴν ἡδονὴν ἣν μεταδίδει εἰς τὴν αἴσθησιν τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἁφῆς καὶ διὰ τὴν εὐχαρίστησιν ἣν παρέχει ἁπλῶς εἰς τὴν πρὸς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ ἰδέαν τῆς φαντασίας, ὡς ἐν τῷ προρρηθέντι τοῦ Δουκὸς παραδείγματι, ἔστιν ἀναλόγως καὶ συγκριτικῶς σπανιωτάτη περίπτωσις, τῶν ἀνθρώπων καθισταμένων συνήθως δούλων τοῦ χρυσίου καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἀπόκτησιν αὐτοῦ, ὡς ὄντος *μέσον* μᾶλλον καὶ οὐχὶ τέλος ὑπάρξεως. Ὅθεν ἡ ἀγάπη αὐτοῦ ἀναδείκνυται καὶ ἐπικρατεῖ σχεδὸν γενικῶς ἐν τῇ τροποποιημένῃ ἐκείνῃ μορφῇ, ἐν ᾗ ἐπιποθεῖται ἕνεκεν τῶν διαφόρων χρήσεων εἰς ἃς δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ, ὅπως κατευνάζῃ καὶ ἱκανοποιῇ τὰ παντοδαπὰ καὶ πολυάριθμα πάθη τοῦ κοινωνικοῦ βίου, εἰς ὧν τὴν ὀχληρὰν καὶ δυναστικὴν ἀπαίτησιν δύναται πληρέστατα νὰ συνδράμῃ ἡμᾶς.

Ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ πλοῦτος καθιστάμενος ὑπηρέτης τῶν παθῶν, συντηρεῖ τὴν ἀλαζονείαν, διεγείρει σφοδρὰς ἐπιθυμίας καὶ περισκοσμεῖ πολυειδῶς τὴν κενοδοξίαν ἡμῶν, παρέχων μέσα εὐχερῆ πρὸς περίθαλψιν τῆς πολυτελείας καὶ τῆς ἐπιδείξεως.

Χρήσιμος ὅθεν εἰς τοσαῦτα πάθη, εἰς τοσαύτας ὀρέξεις καὶ τοσαῦτα συμφέροντα προσφέρει ἐνίοτε τοῖς ἀνθρώποις βραχυτέρας ἑλικοειδεῖς ὁδοὺς πρὸς ἀπόκτησιν αὐτοῦ. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ πλουτῆσαι εἶνε ἡ ἐπωθοῦσα τοὺς ἀγύρτας τῆς ἐποχῆς ἡμῶν εἰς τὴν παράστασιν διαφόρων τερατουργημάτων καὶ ἡ ἐμπνεύσασα ἄλλοτε τὰ ὀνειροπολήματα τῶν Ἀλχυμιστῶν πρὸς ἐπιζήτησιν τῆς φιλοσοφικῆς καλουμένης λίθου καὶ τὰς πλάνας τῶν Ἀστρολόγων οἵτινες, ἐπὶ τῇ εὐπιστίᾳ καὶ κενοδοξίᾳ τῶν παρελθόντων αἰώνων ἐπαρειδόμενοι, ἐδίδασκον τὴν προσφιλῆ μέν, ἀλλ' ἀνυπόστατον ἐπιστήμην τοῦ ἐξιχνιάζειν τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῶν ἀστέρων τοῦ στερεώματος. Τὸ ἀκόλαστον τοῦτο πάθος διαθέτει τὰ χαρτία καὶ τοὺς κύβους πρὸς ἀπάτην καὶ κλοπὴν τῶν εἰς αὐτὰ διανυκτερευόντων ἀσώτων, ὀξύνει τὸν πονηρὸν νοῦν τοῦ λῃστοῦ, θήγει τὸ ξίφος τοῦ δολοφόνου καὶ ἐνισχύει τὸν βραχίονα τοῦ τολμηροῦ κακούργου. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, τὸ πεινᾶλέον καὶ ἄπληστον τοῦτο πάθος ἀναδείκνυται ἑκάστοτε, ὅτε οἱ ἄνθρωποι, ὑπὸ τῆς φιλοχρηματίας ὠθούμενοι, δράττονται παντὸς μέσου θεμιτοῦ τε καὶ ἀθεμίτου πρὸς ἀπόλαυσιν χρημάτων.

Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡ ἀπόλαυσις τῶν ὑπερόγκων χρημάτων τότε μόνον ἀληθῶς δικαιοῦνται καὶ μυρίων ἐπαίνων ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀξιοῦνται, ὅτε οἱ κατέχοντες τὸν Μεγάνορα πλοῦτον, ὡς ἄλλοι Πτολεμαῖοι:

«Δὲν ἀφίνουσι τὸν χρυσόν, ὡς λέγει ὁ Θεόκριτος, κείμε-
» νον ἄχρηστον ἐν ταῖς ἀργυροθήκαις καὶ ταῖς οἰκίαις αὐτῶν· ἀλ-
» λὰ μέρος μὲν αὐτοῦ συντελοῦσιν ὑπὲρ διακοσμήσεως καὶ μεγα-
» λοπρεπείας τῶν ἱερῶν τοῦ Ὑψίστου ναῶν, μέρος δὲ ὑπὲρ συν-
» τηρήσεως καὶ προικοδοτήσεως τῶν δημωφελῶν τῆς πόλεως κα-
» θιδρυμάτων, Νοσοκομείων, Σχολείων, Συλλόγων κ.λ. καὶ μέρος
» πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν ἀγαθῶν καὶ ἐναρέτων πολιτῶν καὶ τῶν
» εἰς τὰ τεμένη τῶν Ἑλικωνιάδων Μουσῶν μετὰ ζήλου κοπιών-
» των ὅπως διαμορφώσωσι καὶ διαπλάσωσι τὰ ἤθη καὶ τὰς δια-
» νοητικὰς δυνάμεις τῆς μαθητιώσης νεότητος. Καὶ οὕτως οὗτοι
» τότε, *ἀντ' εὐεργεσίας*, θέλουν προσλάβει *κλέος ἐσθλὸν* καὶ ἔν-
» δοξον παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, οὗτινος οὐδὲν ἄλλο *κάλλιον* καὶ
» πρεπωδέστερον εἰς εὐδαίμονα καὶ πλούσιον ἄνδρα.»

«Οὐ μὲν ἀχρεῖός γε δόμῳ ἐνὶ πίονι χρυσός . . .
Ἀλλὰ πολὺν μὲν ἔχοντι θεῶν ἐρικυδέες οἶκοι , . . .
Πολλὸν δὲ πτολίεσσι, πολὺν δ' ἀγαθοῖσιν ἑταίροις . .
δεδώρηται.
Μουσάων δ' ὑποφῆται ἀείδοντι Πτολεμαῖον,
Ἀντ' εὐεργεσίας. Τί δὲ κάλλιον ἀνδρί κεν εἴη
Ὀλβίῳ, ἢ κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἀρέσθαι ;»
(Θεόκριτος. Ἐγκώμ. εἰς Πτολεμ.)

Εὐτυχῶς διὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος οὐκ ὀλίγα τοιαῦτα φιλάνθρωπα μεγαλοδωρήματα καὶ προικοδοτήματα ὁσημέραι προσφέρονται ὑπὸ τῶν ἁπανταχοῦ τῆς ὑφηλίου διαμενόντων ἢ ἀποθνησκόντων φιλογενῶν καὶ φιλομούσων ἀνδρῶν· οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει· ἐν οἷς πρὸς λαμπρὸν παράδειγμα καὶ ζηλωτὴν ἀπομίμησιν ἀπαστράπτουσι τά τε τοῦ Ἐνδοξοτάτου συμπολίτου ἡμῶν Χ. Ν. Γ. καὶ ἡ φερώνυμος Κουπετζόγλειος Σχολή.

ΕΜ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ.

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Μ. Γ ΠΑΛΛΑΜΑΡΗ.

(συνέχεια ἀπὸ σελ. 316.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Ὅπου ἡ Ἰωάννα προφέρει μίαν λέξιν.

Πόσον διήρκεσεν ἡ ἐναγώνιος αὕτη προσδοκία, δὲν τὸ ἠσθάνθησαν διότι τὰ λεπτὰ ἄλλοτε μᾶς φαίνονται ὧραι καὶ ἄλλοτε ἀφίπτανται ὡς δευτερόλεπτα.

Ἡ χεὶρ αὐτοῦ συνεστέλλετο ἐπὶ τοῦ ἐγχειριδίου, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἑλκύσει ἐκ τῆς μέσης του.
(ἴδε σελ. 360).

Παρουσιάζονται κατὰ τὸ στάδιον τῆς ζωῆς στιγμαί, καθ' ἃς τὸ παρελθόν, τὸ μέλλον καὶ τὸ ἐνεστὼς φαίνονται συνενούμενα καὶ συναποτελοῦντα ἓν ὅλον συγκεχυμένον.

Ὁ Φάβιος εὑρίσκετο εἰς μίαν τῶν στιγμῶν τούτων.

Μυρίαι ἀναμνήσεις, μυρίαι σκέψεις τὸν ἐπολιόρκουν συγχρόνως. Ἔβλεπε πλησίον ἑαυτοῦ τὸ τέκνον του, τὸ ἐθεώρει καὶ εἰς τὴν κρισιμωτάτην ἐκείνην στιγμήν, καθ' ἣν ἔμελλε καὶ πάλιν νὰ τὸ ἀπολέσῃ· ἔβλεπε διερχομένας ἐνώπιόν του τὰς εὐτυχεῖς ἡμέρας ἃς ἀπήλαυσε μετ' αὐτῆς, μικρᾶς οὔσης, τὴν μεγίστην διὰ τὴν ἀπωλειάν της λύπην, τὴν ἄχαριν ζωὴν ἣν διῆγεν ἐν μέσῳ τῶν ἐνασχολήσεων τῆς τέχνης, δι' ὧν ματαίως ἐπειρᾶτο νὰ θεραπεύσῃ τὴν τετραυματισμένην αὐτοῦ καρδίαν, τὴν ἄπειρον χαρὰν ἣν ἔσχεν ἐπανευρὼν τὸ τέκνον του καὶ τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο ἔχων αὐτὸ πλησίον του· μυρίαι δὲ ὀνειροπολήσεις ἑτέρας εὐδαιμονίας διήρχοντο ὡσαύτως φαιδραὶ καὶ ἐπίχρυσοι διὰ τῆς παρούσης λύπης καὶ ἀδημονίας, ὀνειροπολήσεις ἀδέδαιοι περὶ τοῦ μέλλοντος, ἀφορῶσαι τὸ τέκνον του κατασταθὲν νεάνιδα, παραμυθίαν καὶ ἔρεισμα τοῦ πατρὸς γηράσαντος.

Αἱ παρελθοῦσαι ἐκεῖναι εὐφρόσυνοι στιγμαί, ἡ πρωϊνὴ ἐκείνη νοόπληκτος μέθη, αἱ τοῦ μέλλοντος ἐκεῖναι χίμαιραι συναπετέλουν διὰ τὸν Φάβιον μίαν μόνην ἰδέαν λέγουσαν αὐτῷ «Εὐδαιμονία ἀπολεσθεῖσα»

Διότι ἐν ἀκαρεῖ ἅπασα αὐτοῦ ἡ εὐδαιμονία εἶχε καταποντισθῆ ἐν τῷ βυθῷ τῆς ἀθλιότητος.

Ἄνεμος σφοδρός, πνεύσας ἐπὶ τοῦ εὐθραύστου νήματος τῶν πόθων καὶ ὀνειροπολημάτων του, διεσκόρπισε τὰς ἐλπίδας τοῦ δυστυχοῦς καὶ κατήφεια ὑπέρμετρος διεδέχετο ἤδη τὴν τῆς πρωΐας

μέθην, αἱ δὲ παρελθοῦσαι τέρψεις ἐπηύξανον τὴν πικρίαν, τῆς ἐκ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ φοβερᾶς πραγματικότητος.

Ἀλλ' ὁ Φάβιος ἐπανίστατο κατὰ τῆς ἀκάμπτου εἱμαρμένης του. Ἡ χεὶρ αὐτοῦ συνεστέλλετο ἐπὶ τοῦ ἐγχειριδίου, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἑλκύσει ἐκ τῆς μέσης του καὶ τὸ ὁποῖον ἐθεώρει, ὡσεὶ ἠδύνατο διὰ τοῦ μόνου τούτου ὅπλου ν' ἀπομακρύνῃ πάντας τοὺς ἐχθρούς του. Τὰ βλέμματά του μετὰ ταῦτα ἐπανέπιπτον ἐπὶ τοῦ κορασίου καὶ ἐπνίγετο ὑπὸ τῆς λύπης· ὡσεὶ δὲ μόνη ἡ θέα τῆς ἀθωότητος ταύτης ἤρκει ὅπως ἀνακαλέσῃ τὸν δυστυχῆ πατέρα εἰς καλλιτέρας σκέψεις, ὕψονε τότε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, ἡ κατεσπαραγμένη δὲ αὐτοῦ καρδία ἔκλινεν ὑπὸ τὴν θείαν βούλησιν.

Αἴφνης κραυγή, ἐκβληθεῖσα ὑπό τινος χωρικοῦ εἰς τὰ πέριξ καὶ ῥυάσασα μέχρις αὐτοῦ, τὸν ἐβύθισεν αὖθις εἰς τὰς πρώτας αὐτοῦ ταραχώδεις σκέψεις, καὶ ἤρχισε τότε πάλιν ἐντὸς τῆς καρδίας του, πάλιν σκληρά, ἐδυνηρά, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ ἀπαυδίζει καὶ καθ' ἣν τὸ σῶμα ὑποκύπτει, ἀλλ' οὐχ ἧττον ὅμως εἶνε πάλιν ἡρωϊκὴ καὶ ἔξοχος, μεταποιοῦσα ἡμᾶς εἰς ἁγίους, ὅταν ἡ νίκη ἐπιστέψῃ τέλος τὰς θευλὰς τοῦ Ὑψίστου.

Ὅλα ταῦτα τὰ αἰσθήματα, ὅλοι οὗτοι οἱ ἐνδόμυχοι ἀγῶνες ἐπολιόρκουν αὐτὸν συγχρόνως καὶ κατέτρυχον τὴν αἱμάσσουσαν αὐτοῦ καρδίαν, παρεμφερῆ πρὸς θάλασσαν, τῆς ὁποίας τὰ κύματα ὑψούμενα συγκρούονται, θραύονται καὶ ὑψοῦνται αὖθις ὅπως αὖθις συγκρουσθῶσι καὶ θραυσθῶσιν. Ἡ ἐν αὐτῷ μαινομένη θύελλα ἦτο φρικτὴ καὶ ταὐτοχρόνως ἀπελπιστική, διότι καθ' ὅλα ταῦτα οὐδὲν ἀνεφαίνετο ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος ἡ ὅλεθρος ἀναπόφευκτος.

Τὰς ἐνδομύχους ταύτας τρικυμίας πάντοτε τρομερὰς διαδέχεται συνήθως πνευματική τις γαλήνη καὶ ἠρεμία. Ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν συνέβη τὸ αὐτό.

Εἰς μάτην ὁ δύστηνος Φάβιος προσεκολλᾶτο εἰς τὴν σαθρὰν ἐλπίδα τοῦ νὰ μὴ ἀνακαλυφθῇ ἐν τῇ κρύπτῃ αὐτοῦ, εἰς τὴν μόνην καὶ εὔθραυστον ταύτην σωτήριον σανίδα, ἥτις τῷ ἐφαίνετο ἔτι φερομένη ἐπὶ τῶν κυμάτων τῆς ἀδύσσου, ἐν ᾗ εἶχε ῥιφθῆ! Μεθ' ὅλας φροντίδος κατέπνιγε καὶ αὐτὴν τὴν ἀναπνοήν του καὶ πόσον ἡ χεὶρ καὶ τὸ βλέμμα του ἐνέβαλλον εἰς τὸ τέκνον του τὴν ἀπόλυτον ἀκινησίαν, τῆς ὁποίας τὸ παράδειγμα ἔδιδεν εἰς αὐτό!

Οὐδὲν ἐπρόδιδεν ἔξωθεν τὴν ἐσωτερικὴν τῆς ψυχῆς του ταραχήν. Καίτοι δὲ κατεχόμενοι ὑπὸ τοσούτων μεριμνῶν καὶ ἀνησυχιῶν οἱ δύο φυγάδες ἐφαίνοντο ὡς δανεισθέντες τι ἐκ τῆς ἀπολύτου ἠρεμίας τῶν βράχων.

Ὁ κίνδυνος ἐν τοσούτῳ ἐπεκρέματο ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των. Οἱ χωρικοὶ εἶχον πληροφορήσει καὶ ἦσαν ἤδη ἐγγύτατα αὐτῶν· ἂν ὁ Φάβιος ἐτόλμα νὰ ὑψώσῃ τὸ βλέμμα, ἤθελεν ἰδεῖ αὐτοὺς πλανωμένους δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ διὰ τῶν βράχων, στρεφομένους πέριξ αὐτῶν καὶ ἰχνηλατοῦντας τρόπον τινὰ μετὰ τῆς φροντίδος καὶ τῆς προσεκτικῆς ἐκείνης ἐρεύνης, προερχομένης ἐκ τῆς πεποιθήσεως τοῦ ὅτι ἦσαν πλησίον τῆς ἄγρας των. Ἤκουεν αὐτοὺς καλοῦντας ἀλλήλους καὶ συνδιαλεγομένους ἐπ' ἀκριβὲς περὶ αὐτοῦ, δηλ. τοῦ μαύρου ἀνθρώπου.

Ἐκ τῶν χωρικῶν τις προχωρήσας μέχρι τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ καὶ κρατῶν ἐγχειρίδιον ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Φάβιον νὰ νομίσῃ ὅτι ἡ στιγμὴ τῆς ἀνακαλύψεώς του ἔφθασε. Νὰ φύγῃ ἀδύνατον, νὰ ὑπερασπισθῇ ἀνωφελές, διότι ἐκεῖνος ἤθελε κράξει τοὺς ἄλλους· ἡ ἀπελπισία λοιπὸν τὸν κατέλαβε παντελῶς. Ἀλλὰ παρὰ προσδοκίαν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀντὶ νὰ διευθυνθῇ ἢ νὰ θεωρήσῃ πρὸς τὸ μέρος αὐτοῦ, ἔλαβε τὴν ἀντίθετον διεύθυνσιν καὶ ἀπεμακρύνθη ἀκολουθῶν τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ. Μετά τινας στιγμὰς ἐγένετο ἄφαντος ὄπισθεν ἑνὸς βράχου.

Ὁ Φάβιος ἀνέπνευσε.

Στρέψας τὴν κεφαλήν, ἐθεώρησε τὴν Νίναν. Αὕτη δὲν εἶχεν ἀναγνωρίσει τὸν χωρικὸν, ἰδοῦσα αὐτὸν ὄπισθεν, ἀλλ' ὅμως ἔτρεμεν ὑπὸ φόβου· τὸ πρόσωπόντης ἦτο κάτωχρον, οἱ δὲ ὀφθαλμοί της ἐπτοημένοι.

Ὁ Φάβιος ἐλυπήθη αὐτήν· ὁ οὕτω παρελθὼν κίνδυνος ὑπέσχετο αὐτοῖς ἀσφάλειαν τινα βεβαίαν, διότι οἱ λοιποὶ χωρικοὶ δὲν ἤθελον ἀναμφιβόλως διέλθει ἐκεῖθεν, ὅθεν εἷς ἐξ αὐτῶν ἀνωφελῶς εἶχεν ἤδη διέλθει· τοὐλάχιστον ἠδύνατο νὰ τὸ ἐλπίζῃ.

Ἀλλ' ὁ Φάβιος ἐτόλμησε καὶ νὰ τὸ πιστεύσῃ, κλίνας δὲ πρὸς τὸ τέκνον του, τὸ ὁποῖον συγχρόνως ἠρέμα εἴλκυε πρὸς ἑαυτόν, τὸ ἠσπάσθη ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τῷ εἶπε μετὰ φωνῆς τοσοῦτον ταπεινῆς, ὥστε μόλις ἠδύνατο ν' ἀκουσθῇ,

«Βλέπεις, τέκνον μου; ὁ Θεὸς μᾶς βοηθεῖ. Παρακάλει αὐτὸν καὶ θὰ σωθῶμεν!»

Ἡ Νίνα ἐν τῷ τρόμῳ αὐτῆς μᾶλλον τὸν ἐνόησεν ἢ τὸν ἤκουσεν· ἀπεκρίθη δὲ διὰ τοῦ βλέμματος. Αἴφνης οἱ ὀφθαλμοί της ἔλαμψαν καὶ διαφυγοῦσα ἀποτόμως ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Φαβίου ἐρρίφθη πρὸς τὰ ἔμπροσθεν ἀνακράζουσα.

— «Ὑάκινθε!»

Ὁ Φάβιος ἔστρεψε τὴν κεφαλήν· ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἵστατο ὁ γλύπτης κρατῶν ξίφος εἰς τὴν χεῖρα. Ἡ Νίνα εὑρίσκετο μεταξὺ αὐτῶν.

ΚΕΦ Κ'.

Ἡ μαρτυρία τῶν ἀνθέων.

Εἴχομεν ἀφήσει τὸν δὸν Βλάσιον φρονίμως ἀκολουθοῦντα μακρόθεν τοὺς ὑπὸ τοῦ Ὑακίνθου πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ μαύρου ἀνθρώπου ὁδηγουμένους χωρικούς. Ὁ γενναῖος οὗτος ἀνήρ, μένων πάντοτε ἀρκετὰ μακρὰν αὐτῶν, ἐπροσπάθει ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ τοὺς ἀκολουθῇ διὰ τοῦ βλέμματος.

Οὐδὲν μέχρι τινὸς εἶχεν ἀνησυχήσει τὴν πορείαν αὐτῶν, ὅτε κραυγὴ ἐκβληθεῖσα αἴφνης ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ὑακίνθου, ἐπέσπασε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ. Ἰδὼν μακρόθεν ὅτι οὗτοι ἐστάθησαν, ἐστάθη καὶ αὐτός.

— Ἂς ἴδωμεν, λέγει, τί τὸ συμβαῖνον.

Εἷς ἐκ των τοῦ Ὑακίνθου ἀποσπασθεὶς ἐπανήρχετο πρὸς τὸν δὸν Βλάσιον.

— Λοιπόν, Θωμᾶ, τί τρέχει; ἠρώτησεν οὗτος.

— Εὑρισκόμεθα βεβαίως εἰς τὰ ἴχνη τοῦ φυγάδος, αὐθέντα Βλάσιε, ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος. Εἴδομεν πρὸ μικροῦ πλησίον τῶν

βράχων, ἐπὶ τῆς χλόης, στεφάνους ἐξ ἀνθέων ἐγκαταλελειμμένους· τὰ χόρτα εἶνε πεπατημένα· ἐναργὲς λοιπὸν τεκμήριον ὅτι ἐκεῖ εὑρίσκετο ἡ μικρά, ὅτε τὴν ἀπήντησεν ὁ ἐπάρατος προσκυνητὴς καὶ τὴν ἀπήγαγε.

— Τοῦτο εἶνε σαφές, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Βλάσιος.

— Καὶ ἰδού . . . Ἰδοὺ ὅτι οἱ ἄλλοι, ἀναχωροῦσιν ἤδη, ἀφοῦ συνεσκέφθησαν πρῶτον. Δὲν παρῆλθε βεβαίως πολὺς καιρὸς, ἀφ' ὅτου τὸ παιδίον ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν, διότι τὰ ἄνθη εἶνε ἔτι δροσερά, ἐνῷ ὑπὸ τὸν καυστικὸν τοῦτον ἥλιον μαραίνονται ταχέως . . . Ὦ! ἰδοὺ ἐξέρχονται τῆς ἀτραποῦ . . . . λαμβάνουσι τὴν διεύθυνσιν τῶν ὀρέων . . . . ἐκεῖ, ναὶ ἐκεῖ ὁ ἀχρεῖος θὰ ἀπεφάσισε νὰ καταφύγῃ.

— Ναί, ναί, τῷ ὄντι πρὸς τὰ ὄρη διηυθύνθησαν καὶ οἱ συνέκοχοί του· εἴθε ὁ Θεὸς νὰ συγχύσῃ τὴν πορείαν αὐτῶν!

Τὸ μέρος, ἔνθα εὑρίσκετο τότε ὁ δήμαρχος καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ συνδιαλεγόμενος, ἦτον ὕψωμα, ὅθεν ἡ ὅρασις ἐφ' ἱκανὸν διάστημα ἐκτείνεται εἰς τὰ πέριξ. Διὰ τῶν βράχων, τῶν διεσπαρμένων τῇδε κἀκεῖσε, εἷς μόνος ἄνθρωπος εὐκόλως χάνεται ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν· ἀλλ' ὅμιλλος ὁλόκληρος ἀνθρώπων ἐπὶ ἀτραποῦ ἀνωμάλου καὶ ὀφιοειδοῦς βαδίζων δυσκολώτερον διαφεύγει τοὺς ὀφθαλμούς. Οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι παρατηροῦνται ἀκόπως καὶ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον δύναταί τις νὰ παρακολουθήσῃ διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ ὅλας αὐτῶν τὰς κινήσεις.

Ἡ ἀνακάλυψις τῶν ὑπὸ τῆς Νίνας πλεχθέντων στεφάνων ἐβεβαίωσε τὸν Ὑάκινθον ὅτι δὲν ἀπεπλανήθη εἰς τὰς ἐρεύνας του ἡ δὲ βεβαίωσις αὕτη ἐπηύξησε τὸν ζῆλόν του. Ὁ κυνηγετικὸς κύων ὁ εὑρίσκων πρόσφατα ἴχνη μετὰ νέας ἐπιπίπτει ὁρμῆς. Τὸ αὐτὸν ἔκαμε καὶ ὁ νέος. Ἐπί τινα καιρὸν ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του, καὶ ἀπὸ διαστήματος εἰς διάστημα ἄνθη τινὰ ἔτι διατηρηθέντα ὑπὸ τῆς μικρᾶς καὶ ἐκφυγόντα ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῆς ἀλληλοδιαδόχως ἐπεβεβαίωνον τὰς σκέψεις του.

Ἕκαστον ἄνθος ἐφαίνετο λέγον αὐτῷ «Ἡ Νίνα διῆλθεν ἐντεῦθεν, ἐντεῦθεν θὰ τὴν συναντήσῃς πάλιν.»

Ὁ Ὑάκινθος ἐνόει τὴν ἄφωνον ταύτην γλῶσσαν. Ἕκαστον ἄνθος ἐναλλὰξ ἐπρόδιδε τὴν ὁδὸν τῶν φυγάδων, ἐμαρτύρει τὴν διάβασιν αὐτῶν καὶ ταὐτοχρόνως ἐμαρτύρει κατὰ τοῦ Φαβίου.

Διότι ὁ Ὑάκινθος ἤξευρεν ὅτι ὁ μαῦρος ἄνθρωπος εἶχεν ἀκολουθήσει τὰ ἴχνη τῆς μικρᾶς, καὶ προσέτι ἦτο βέβαιος ὅτι ἡ Νίνα μόνη, δὲν ἤθελεν ὑπάγει τόσον μακράν.

Ταῦτα συνέβαινον ἐνόσῳ οἱ φυγάδες ἔτρεχον πρὸς τὸ ὄρος. Ὅτε δὲ ὁ Φάβιος, ἔκφοβος ἐκ τῆς προσεγγίσεως τοῦ δευτέρου λόχου, διηυθύνθη πρὸς τὸ Μοντολιβέτον καὶ αἰφνιδίως ἠμποδίσθη ὑπὸ τοῦ Ὄμβρου, ἂν πάλιν ἐτρέπετο τὴν πρὸ μικροῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐγκαταλειφεῖσαν ὁδόν, βεβαίως θὰ ἔπιπτε εἰς τὰς χεῖρας τῶν διωκτῶν του. Ὅθεν ἔκλινε πρὸς ἀριστερά, ὅπερ τὸν ἔσωσε πρὸς στιγμήν.

Ἀλλ' εἰς τὴν νέαν ταύτην διεύθυνσιν εἷς ἐκ τῶν τοῦ Ὑακίνθου τὸν παρετήρησε, καὶ ἀμέσως ὅλοι ἔδραμον ἐπὶ τὰ ἴχνη του.

Ὁ Ὑάκινθος, ἐκπειρότερος τοῦ μαύρου ἀνθρώπου ὡς πρὸς τὰ τοῦ τόπου, ἔβλεπεν ὅτι κατὰ τὴν διεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν οὗτος εἶχε λάβει, ἐπορεύετο πρὸς τὸν ποταμόν· ἤξευρε δὲ ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ τὸν διαβῇ μετὰ τοῦ κορασίου· ὅθεν ἦτο βέβαιος ὅτι ἤθελε τὸν καταλάβει.

Οὕτω λοιπὸν ἐρευνῶν τοὺς θάμνους, ἐπισκεπτόμενος τοὺς βράχους, ἐρωτῶν καὶ ἰχνηλατῶν πανταχοῦ ὁ ὑπὸ τοῦ γλύπτου ὁδηγούμενος λόχος ἔρθασε μέχρι τοῦ μέρους, ἔνθα εὑρίσκοντο οἱ ἡμέτεροι φυγάδες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'.

Τελευταῖαι προσβολαὶ τῆς τρικυμίας.

Ὁ Φάβιος καὶ ὁ Ὑάκινθος ἦσαν ἤδη ἀντιμέτωποι. Ὁ γλύπτης ἀπειλητικὸς καὶ παρωργισμένος, ἐκράτει τέλος τὴν βοράν του· εἶχεν ἐνώπιόν του τὸν ἄνθρωπον τὸν διαταράξαντα τὴν οἰκιακὴν εἰρήνην τῆς Ῥαφαήλλας καὶ τῆς μητρός της, τὸν καταστρέψαντα τὴν εὐτυχίαν των, τὸν ἅρπαγα τῆς Νίνας. Ὁ Φάβιος εἰσνεῖ δεδεμένος ἐπὶ τοῦ βράχου, ἐμποδιζόμενος ὑπὸ τῆς φύσεως, καταδιωκόμενος ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲν πλέον εἶχε καταφύγιον εἰμὴ τὴν ἀπελπισίαν.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν ταχεῖαν στιγμὴν τῆς πρώτης ἐκπλήξεως, καθ' ἣν τὰ βλέμματα των διεσταυροῦντο ὡς δύο ρομφαῖαι, πρὶν ἔτι ἑρμήνσωσι κατ' ἀλλήλων, ἡ Νίνα ἔκραξε πρὸς τὸν Ὑάκινθον·

— «Ὑάκινθε, σῶσον μας! σῶσον τὸν πατέρα μου!»

Τὸν πατέρα της! Οἱ ἀπροσδόκητοι οὗτοι λόγοι προσέβαλον τὸν Ὑάκινθον, ὡς ὁ κεραυνός.

Οὗτος εἶχεν ἐκλάβει τὸν Φάβιον κλέπτην, μωρόν, γύφτην, ἅρπαγα τοῦ κορασίου, ὅπως αἰτήσῃ τὰ πρὸς ἐξαγοραὶν λύτρα ἢ τέλος ὡς μέλλοντα νὰ φονεύσῃ αὐτό· ἀλλὰ νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἦτον ὁ πατήρ αὐτοῦ, οὐδὲ νὰ τὸ συλλογισθῇ ἐδύνατο. Ὅθεν εἰς τὴν τόσον ἁπλῆν ταύτην φράσιν τοῦ κορασίου· «Σῶσον τὸν πατέρα μου!» ὁ Ὑάκινθος ἐκλονίσθη καὶ τὸ κρατούμενον ὑπ' αὐτοῦ ὅπλον ὀλίγον ἔλειψε νὰ διαφύγῃ ἐκ τῆς χειρός του.

Ἀλλ' ἡ ἔκπληξις αὕτη δὲν ἠρκέσεν ἐπὶ πολὺ· πρὸς τὴν πρώτην τῆς Νίνας κραυγὴν οἱ τοῦ Ὑακίνθου σύντροφοι ἔδραμον· οὗτος δὲ ὡσεὶ ἀφυπνισθεὶς ἐξ ὀνείρου ἀπέσεισε τὸ κατέχον αὐτὸν θάμβος καὶ, δεικνύων εἰς αὐτοὺς τὸν προσκυνητήν, περιωρίσθη νὰ τοῖς εἴπῃ·

— «Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος· ἂς κρατήσωμεν αὐτόν.»

Διότι ἴσως ἐνόμισεν ὅτι ἦτο ραδιουργία τις ἐκ μέρους τοῦ Φαβίου.

Οὗτος οὐδεμίαν ἔδειξεν ἀντίστασιν. Ἄλλως τε τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ εἰς κατὰ δέκας; Ὅθεν ἠρκέσθη νὰ εἴπῃ· Τί μὲ θέλετε;

— Ὁ δήμαρχος θὰ ἀποφασίσῃ περὶ τούτου, ἀπεκρίθη ὁ νέος.

Ἀλλ' ἡ Νίνα τρέμουσα ὑπὸ φόβου ἐπανελάμβανεν εἰς τὸν Ὑάκινθον.

— «Ὦ! μὴ τὸν κακοποιήσετε! Ὑάκινθε· εἶνε ὁ πατήρ μου!»

Ἕκαστος δὲ τῶν χωρικῶν μὲ τρέμουσαν φωνὴν ἐπανελάμβανε τὸν λόγον τοῦτον εἰς τὸν ἕτερον.

Ὁ Ὑάκινθος, ὅστις κατ' ἀρχὰς μὲν ἐξεπλάγη, ἔπειτα δὲ ἐδίσταζε, ἠσθάνθη νῦν ἑαυτὸν συγκεκινημένον, ὥστε μὲ φωνὴν πραεῖαν εἶπεν εἰς τὸν προσκυνητήν.

— Ποῖος εἶσαι;

— Τὸ ἤκουσας· ὁ πατὴρ αὐτοῦ τοῦ κορασίου.

— Ἡ ἀπόδειξις;

— Καὶ ζητεῖς ἀπόδειξιν; ὄχι ἐγώ, ἀλλ' ἡ Νίνα θὰ σοὶ ἀποκριθῇ· ἐρώτησον αὐτήν, ἂς ὁμιλήσῃ, καὶ ἂς σοὶ εἴπῃ ἂν μὲ ἀνεγνώρισεν, ἂν εἶνε τέκνον μου. Ἐὰν ὑπάρχωσι μεταξὺ ὑμῶν πατέρες, οὗτοι θὰ μὲ πιστεύσωσι.

— Ἔχει δίκαιον, εἰπόν τινες.

— Πόθεν εἶσαι; ἐξηκολούθησεν ὁ νέος.

— Κατῴκουν παρὰ τῇ Βολσένᾳ· γύφται ἀφήρπασαν τὴν θυγατέρα μου· ἐπανευρὼν δὲ τὰ ἴχνη αὐτῆς, ἦλθον μετὰ ἑπτὰ ἔτη νὰ τὴν ζητήσω.

— Ἀλλ' ἐὰν ἔχῃ οὕτως, ἐπρόσθεσεν ὁ Ὑάκινθος, διὰ ποῖον λόγον δὲν ἐζήτησας αὐτὴν κατ' εὐθεῖαν παρὰ τῆς Θηρεσίας;

— Νέε, ἡ ὀδύνη καὶ ἡ ταλαιπωρία οὐδόλως παρεκάθησαν πλησίον σου, διότι ἄλλως ἤθελες ἐννοήσει, διατί, εἰς δυστυχὴς πατὴρ ἐφοβήθη μὴ ἴδῃ τὴν θετὴν τῆς θυγατρός του μητέρα πειρωμένην νὰ κρατήσῃ τὸ ἴδιον αὐτοῦ τέκνον καὶ ἀμφισβητοῦσαν πρὸς αὐτὸν τὴν καρδίαν του.

Ὁ Ὑάκινθος εἶχε συγκινηθῆ ἀπὸ ὅλας ταύτας τὰς ἀπαντήσεις. Ὁ δὲ Φάβιος βλέπων τοῦτο, ἠσθάνετο τὴν καρδίαν του ἀναζωσμένην καὶ τὸ ἀγλαὸν τοῦ μέλλοντος φῶς τῷ ἔλεγε νὰ ἐλπίζῃ, ὅτε ὁ πρεσβύτερος τῶν χωρικῶν, προβεβηκὼς ἤδη, ὅστις πρό τινος ἐθεώρει τὸν Φάβιον προσεκτικῶς, πλησιάσας εἶπεν εἰς τὸν Ὑάκινθον·

— Ἄφες με νὰ τὸν ἐξετάσω.

Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν ἄγνωστον:

— Τὸ ὄνομά σου; τῷ λέγει.

— Φάβιος.

— Ψεύδεσαι! Τὸ ὄνομά σου εἶνε Δομήνικος· δὲν εἶσαι ἐκ Βολσένας, εἶσαι ἐκ Βουονκονβέντου· δὲν εἶσαι προσκυνητής, εἶσαι φονεύς.

— Δομήνικος! ὁ ἐξάδελφος τῆς Θηρεσίας! ἀνεβόησαν ὅλοι οἱ χωρικοί.

— Ὦ! μὴ θελήσῃς νὰ τὸ ἀρνηθῇς, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρων, μὴ περιμένων τὴν ἀπάντησιν τοῦ δυστυχοῦς. Κολῶς σὲ ἀνεγνώρισα ἀπέναντι τῶν μεταβολῶν τοῦ χρόνου. Δέκα ἑπτὰ ἔτη παρῆλθον ἔκτοτε· ἂν ὅμως ἡ κεφαλή σου ἐλευκάνθη, ἡ φωνή σου ἔμεινεν ἡ αὐτή· οἱ ὀφθαλμοί μου εἶνε ἀσθενεῖς· ἡ μνήμη ὅμως ἔμεινε πιστή. Ἐνθυμεῖσαι ἔτι τὴν χαράδραν τοῦ Ὄμβρου καὶ τὸν φονευθέντα εὐγενῆ;

— Ὄχι ὄχι, ἀνέκραξεν ὁ προσκυνητής. Ὁμολογῶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι εἶμαι ἀθῶος τοῦ ἐγκλήματος τούτου.

— Ὁ Θεὸς οἶδεν· ἀλλ' οὐχ ἧττον ὅμως εἶσαι κατηγορούμενος καὶ προγεγραμμένος. Ὁ δήμαρχος θὰ ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ πρακτέου.

Κατὰ τὰς ὀλίγας, καθ' ἃς διήρκεσεν ὁ διάλογος οὗτος στιγμάς, οἱ παρευρισκόμενοι ἠσθάνθησαν ποικίλας συγκινήσεις.

Τὸν παρασύραντα αὐτοὺς κατὰ τοῦ ἅρπαγος τῆς Νίνας ζῆλον καὶ τὸν ἀκούσιον ὑπὸ πατρὸς ἐπανευρίσκοντος τὸ τέκνον του προξενηθέντα οἶκτον διεδέχθη κατὰ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ γέροντος βαθεῖα ἔκπληξις· αὕτη δὲ ὑπεχώρει βαθμηδὸν εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν.

Εἴπομεν εἰς τὸ Δ' κεφάλαιον(1) τῆς διηγήσεώς μας, ὅτι ὁ Δομήνικος ἦτον ἐν γένει γνωστὸς εἰς Βουονκονβέντον. Ὅτε κατὰ συνέπειαν κατηγορίας κατεδιώχθη ὑπὸ τῆς Φλωρεντινῆς ἀρχῆς, πολλοὶ ἡδέως ἐπίστευσαν ὅτι διέφυγε διὰ τῆς φυγῆς τοὺς ἐπαπειλοῦντας αὐτὸν κινδύνους. Ὅθεν ὅτε ὑπὸ τῶν λόγων τοῦ Πέτρου Μαλιπιέρου — ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ νέροντος — διηγέρθη ἡ γενικὴ προσοχή, τινὲς ἐκ τῶν χωρικῶν τοῦ Βουονκονβέντου τῶν εὑρισκομένων ἐνώπιον τοῦ μαύρου ἀνθρώπου, δυνηθέντες ν' ἀναγνωρίσωσι τὸν ἀρχαῖον αὐτῶν σύντροφον Δομήνικον, ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Ἐσυλλογίζοντο ὅτι ἔμελλεν ὁ ἄθλιος νὰ τιμωρηθῇ δι' ἔγκλημα ἀμφίβολον, λησμονημένον πρὸ δέκα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν, καὶ ἐθλίβοντο.

Ἡ ἐκδρομή, τὴν ὁποίαν ἔκαμαν, ἐβάρυνεν αὐτοὺς ὡς τύψις συνειδήσεως, διότι ἀντὶ νὰ συλλάβωσι λῃστήν, ἀντὶ νὰ ὑπερασπισθῶσι τὰς οἰκογενείας καὶ τὰ ἀγαθά των, ἔμελλον νὰ παραδώσωσιν εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἐξουσίας ἀρχαῖον συμπολίτην, ἀρχαῖον ἴσως φίλον.

Καὶ ἐντοσούτῳ ἦσαν ἠναγκασμένοι ν' ἀκολουθήσωσι τὴν ὁδὸν ταύτην.

Ἐλυποῦντο λοιπὸν μὴ ἀφήσαντες νὰ διαφύγῃ ἡ περίστασις, μὴ ἀφήσαντες ἐλευθέραν τὴν φυγὴν τοῦ Δομηνίκου· ἀλλὰ δὲν ἦσαν πλέον κύριοι τῆς τύχης αὐτοῦ· ἐνώπιον δὲ τοῦ δημάρχου εἰς τὸ ἑξῆς ἔμελλε νὰ λάβῃ πέρας ἡ ὑπόθεσις, ὡς τὸ εἶχεν εἰπεῖ ὁ Μαλιπιέρος.

Τὸ αὐτὸ αἴσθημα κατεῖχε καὶ τὸν Ὑάκινθον, ὅστις μᾶλλον τεταραγμένος τῶν ἄλλων κατηρᾶτο τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἔτρεχε πρὸς τὸν δῆν Βλάσιον καὶ πρὸς τόσους ἄλλους συντρόφους πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἀγνώστου. Ἂν τὸν κατεδίωκε καὶ τὸν κατελάμβανε μόνος, οὐδὲν ἐκ τούτων ἤθελε συμβῆ. Λησμονῶν τὴν ἀνεύρεσιν τῆς Νίνας καὶ τὴν εἰς τὴν Θηρεσίαν μετὰ μικροῦ ἀπόδοσιν αὐτῆς, δὲν ἔβλεπε τότε παρὰ τὴν λύπην της, διότι αὕτη εἰς τὴν λέξιν *προγεγραμμένος* καὶ εἰς τὴν κίνησιν ἐκείνων, οἵτινες ἤθελον νὰ συλλάβωσι τὸν πατέρα της, ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ δυσυχοῦς πατρός της πλήρης θλίψεως καὶ ἀπελπισίας.

Ὁ Φάβιος, θὰ τῷ διατηρήσωμεν ἔτι τοῦτο τὸ ὄνομα, οὐδαμῶς ἐζήτησε ν' ἀρνηθῇ τὴν ταὐτότητά του. Ὅ τι ἐφοβεῖτο συνέβη· οἱ κίνδυνοι, περὶ ὧν διελέγετο μετὰ τοῦ τέκνου του, εἶχον πραγματοποιηθῆ· ὁ μυστηριώδης πέπλος, δι' οὗ ἐκαλύπτετο καὶ ὅστις παρεκίνησεν αὐτὸν ν' ἁρπάσῃ καὶ ὄχι νὰ ζητήσῃ τὴν Νίναν, ὁ πέπλος οὗτος διεσχίσθη· τὸ βάραθρον, τὸ ὁποῖον ἐφοβεῖτο, ἠνεῴχθη πρὸ τῶν ποδῶν του καὶ ἤδη ἐβυθίζετο ἐν αὐτῷ. Βλέπων δὲ ὁ ταλαίπωρος ἀπάσας αὐτοῦ τὰς προσπαθείας προβεβομένας, καμφθεὶς ὑπὸ τὸ βάρος τῆς δυστυχίας του καὶ καταβληθεὶς ὑπὸ τῆς καταστροφῆς ὅλων του τῶν ἐλπίδων, ὑπέκυπτεν ἀμαχητὶ εἰς τὸ πεπρωμένον καὶ ὑπέφερεν ἐν σιγῇ τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπιφυλαχθεῖσαν δι' αὐτὸν τύχην.

Ἀλλὰ συγχρόνως καίτοι ἀσθενέστατος πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς κατὰ τῆς τύχης πάλης, δὲν κατεδέχετο νὰ ταπεινωθῇ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· ἔκυπτε μὲν τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, δὲν ἤνοιγεν ὅμως τὰ χείλη του ὅπως ἱκετεύσῃ τοὺς περικυκλοῦντας αὐτὸν θνητούς.

(1) Σελ. 81 Δ'. τόμου.

Καὶ θλίβων μόνον ἐπὶ τῆς καρδίας του τὸ τέκνον, τοῦ ὁποίου τὰ δάκρυα ἔκαιον τὰς παρειάς του, τὸ κατεθώπευεν ὁμιλῶν εἰς αὐτὸ μετὰ φωνῆς ταπεινῆς.

Ἐφαίνετο λανθανόμενος τῶν συμβαινόντων· τόσον ἦτο προσηλωμένος εἰς τὸ τέκνον του· ἐθλίβετο δὲ μόνον τὰ μέγιστα, διότι μετὰ ἑπτὰ ἔτη ἐπανεῦρε τὴν θυγατέρα του διά τινας μόνον ὥρας· ἰδού, ὅτι ἔμελλον νὰ τὸν ἀποχωρήσωσι πάλιν ἀπ' αὐτῆς, ἴσως δὲ διὰ παντός! Γοερὰ σκέψις κατασπαράττουσα τὴν καρδίαν του.

Τότε ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὁ τόσον κύριος ἑαυτοῦ, ὁ διατηρῶν διὰ τῆς σιωπῆς τὴν ὑπερηφάνειάν του, ὁ φαινομένος πάντη ἀτάραχος, ὁ ἄνθρωπος οὗτος αἴφνης ἐταράχθη· ἠσθάνθη τι ἐν ἑαυτῷ ρηγνυόμενον καὶ πικρὰ δάκρυα ἀνέβλυσαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, πρὸ πολλοῦ ἀπεξηραμένων.

— «Ὦ! πάτερ, τῷ ἔλεγεν ἡ Νίνα· τί σὲ θέλουσι λοιπὸν οὗτοι; Δὲν θὰ σὲ κακοποιήσωσι, διότι ὁ Ὑάκινθος εἶνε μετ' αὐτῶν.. Πρὸς τούτοις ἅπαντες μοὶ εἶνε γνωστοὶ καὶ μὲ ἀγαπῶσι· ἀλλὰ τί θέλουσι καὶ διατί διαλέγονται περὶ ἐγκλημάτων, περὶ προγραφῶν καὶ περὶ κρατήσεως;

—Μὴ ἀνησυχεῖς, προσφιλέστατόν μοι τέκνον· παρεννόησις μόνον ὑπάρχει, ἥτις ὅσον οὔπω θὰ σαφηνισθῇ ὅταν ἔλθῃ ὁ δήμαρχος· ἡσύχασον· ἰδού, ἰδέ, ἐγὼ εἶμαι ἀτάραχος.

— Ἀλλὰ κλαίεις!

— Ὄχι· ἰδέ· καὶ προσεπάθησε νὰ μειδιάσῃ, ἀλλ' ὑπέφερε δεινῶς.

Τοιαῦται στιγμαὶ ἔχουσι βάρος ἀδάστακτον· μηκυνόμεναι θὰ ἐπέφερον τὸν θάνατον· εὐτυχῶς ὅμως δὲν διαρκοῦσιν ἐπὶ μακρόν.

ΚΕΦ. ΚΒ'.

Προσέγγισις τῆς νυκτός.

Ὁ δήμαρχος, εἰδοποιηθεὶς περὶ τῆς κρατήσεως τοῦ μαύρου ἀνθρώπου καὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἰωάννας, δὲν ἐβράδυνε νὰ φθάσῃ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ δῆν Γαϊτάνου, τοῦ εὐσεβοῦς βενεδικτίνου.

Ἐπιστρέφων οὗτος ἐκ τοῦ οἴκου τῆς Θηρεσίας, διέβη διὰ τοῦ μέρους, ἔνθα εὑρίσκετο ὁ δήμαρχος, ὅστις, εὐτυχὴς διότι δὲν ἐβάδιζε μόνος, τὸν ἐκράτησε συνοδοιπόρον.

Ἰδὼν ὁ Φάβιος τὸν σεβάσμιον μοναχὸν ηὐχαρίστησε τὸν Θεόν. Ἡ παρουσία αὐτοῦ δὲν παρεῖχε μὲν ἀκόμη ἐλπίδα, παρεῖχεν ὅμως τοὐλάχιστον ἀκτῖνας ἐλπίδος.

Λέξεις τινὲς μόνον ἤρκεσαν ἵνα ἐξηγήσωσιν εἰς τὸν δῆν Γαϊτάνον καὶ εἰς τὸν δήμαρχον τὰ διατρέξαντα.

Οὗτος, εἴπομεν ἀνωτέρω, ἂν δὲν ἦτον ἐκ τῶν δυναμένων νὰ ὀνομασθῶσι γενναῖοι καὶ αὐστηροὶ διοικηταί, ἦτον ὅμως ἄνθρωπος εἰρηνικὸς, μετριόφρων καὶ ἀγαπῶν νὰ κάμνῃ τὸ καλόν· ὥστε ἐξέτασε τὰ πράγματα μετὰ προσοχῆς καὶ ἀκριβείας.

Ἐρωτήσεις τινὲς ἀποτανθεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸν Φάβιον, ὅ τι ἔμαθε παρὰ τοῦ Ὑακίνθου, ὅ τι προσέθεσαν καὶ οἱ ἄλλοι, πάντα ταῦτα τῷ ἀπέδειξαν ὅτι ἠπατᾶτο μέχρι τοῦδε, ταυτίζων τὸν μαῦρον ἄνθρωπον μετὰ τῶν δύο ὑπ' αὐτοῦ τὴν πρωΐαν ὀφθέντων λῃστῶν καὶ ὅτι ὁ Φάβιος ἦτο τῷ ὄντι ὁ πατὴρ τῆς Νίνας. Ἀλλά, τοῦ ζητήματος τούτου διασαφισθέντος, ἔμενεν ἔτι ἄλλο τι ὑπὸ τὸ σκότος· ὅτι δηλαδὴ ὁ Φάβιος οὐδεὶς ἄλλος ἦτον ἢ ὁ Δομήνικος, ὁ δὲ Δομήνικος ἦτον ἐπιφορτισμένος μὲ ἔγκλημα, καταδεδιωγμένος, προγεγραμμένος.

Τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ εἰς τοιαύτην περίστασιν ὁ δήμαρχος, εἰμὴ νὰ παραδώσῃ τὸν Δομήνικον εἰς τὴν Φλωρεντινὴν ἀρχήν;

Ἐνταῦθα ἐμεσολάβησεν ὁ δῆν Γαϊτάνος.

— Προσέξατε, κύριε δήμαρχε, τῷ λέγει· προσέξατε μὴ ὁ ὑπέρμετρος ὑμῶν ζῆλος πρὸς τὴν δικαιοσύνην σᾶς κάμῃ νὰ προσκρούσητε εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν δικαιοσύνην. Ἄνθρωπος εὑρίσκεται ἐνώπιον ὑμῶν, ὅστις ὁμολογεῖ ἑαυτὸν ἀθῶον. Κατηγορία ἐπιβαρύνει αὐτόν, καὶ ὑμεῖς μέλλετε νὰ τὸν καταδικάσητε. Λοιπόν! ἐὰν ὁ λόγος ταπεινοῦ καὶ ἀσήμου μοναχοῦ ἔχῃ ἐπιρροήν τινα ἐνταῦθα, σᾶς βεβαιῶ ἐν τιμῇ καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ καθήκοντός μου, ὅτι πιστεύω τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀθῶον.

— Ἀθῶον! Αἰδεσιμώτατε, καὶ πῶς τὸ ἠξεύρετε;

— Δὲν θὰ ἠδυνάμην ἴσως ἐνταῦθα νὰ ἀποδείξω τοῦτο· ἀλλὰ νηπιόθεν ὁ Δομήνικος μοὶ εἶνε γνωστός. Ἰδοὺ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ὡς βλέπετε, εἰς τὸ βάθος τοῦ μοναστηρίου μου, μακρὰν τῶν τοῦ κόσμου πραγμάτων, ζῶ μετὰ τῶν βιβλίων μου, ὑπηρετῶν τὸν Κύριον μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου. Ἀλλὰ μὴ νομίζετε ὅτι ἡμεῖς οἱ μοναχοί, ἐπειδὴ δὲν ζῶμεν ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου, ἐλησμονήσαμεν τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπαύσαμεν ἀπὸ τὸ νὰ γνωρίζωμεν καὶ νὰ ἐκτιμῶμεν αὐτοὺς κατ' ἀξίαν. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἀνοίγονται, ὅταν ἀποσυρώμεθα ἐν τῇ ἐρημίᾳ· τὸ πνεῦμα διαφωτίζεται διὰ τῆς μελέτης καὶ ἀπομακρυνόμενός τις τῆς κοσμικῆς τύρβης κρίνει ἀπαθέστερον περὶ τῶν πραγμάτων.

Πρὸ δέκα ἑπτὰ ἐτῶν διεμαρτυρήθην ἤδη ὑπὲρ τοῦ Δομηνίκου· ἀλλὰ ἐν μέσῳ τῆς ἐξάψεως τῶν πνευμάτων τῆς ἐγερθείσης ὑπὸ τοῦ προκατόχου ὑμῶν, ὅστις δὲν ἦτον ἴσως . . . πλὴν ὀφείλομεν νὰ σεβώμεθα τοὺς ἀποθανόντας. Τέλος ἡ τότε διαμαρτύρησίς μου οὐδὲν ἐπήνεγκεν ἀποτέλεσμα. Σήμερον ἀνανέονω αὐτὴν ἐνώπιον ὑμῶν. Καθ' ὅλον τὸν χρόνον, καθ' ὃν ὁ Δομήνικος ἔζησεν εἰς Βουονκονβέντον, οὐδὲν τῆς κατηγορίας ταύτης ἄξιον ἔπραξεν. Ἐπικαλοῦμαι ἐνταῦθα τὴν μαρτυρίαν ὅλων ὅσοι ἐξ ὑμῶν τὸν ἐγνώρισαν.

— Εἶνε ἀληθές, εἶπόν τινες τῶν χωρικῶν.

— Δὲν ἐδόθη πάντοτε πρῶτος τοὺς ὄντας ἐν ἀπορίᾳ; δὲν ἀνεκούφιζε τοὺς ὄντας ἐν τῇ θλίψει; Ἡ τοῦ χαρακτῆρος του μετριοφροσύνη δὲν ἦτο τοῖς πᾶσι γνωστή; Ἂν δὲ ἔφερεν ὅπλα κατὰ τοῦ γαληνοτάτου μεγάλου δουκός, ἔφερεν αὐτὰ πρὶν ἢ γίνῃ αὐτοῦ ὑπήκοος καὶ ὅτε τὰ σύνορα τῆς Σιέννης ἦσαν ἔτι ἐλεύθερα.

— Εἶνε ἀληθές, Πάτερ, εἶνε ἀληθὲς ἀπεκρίθησαν ὅλοι οἱ παριστάμενοι.

— Μοὶ εἴχετε ζητήσει ἀποδείξεις τῆς ἀθωότητός του· δὲν ἔχω

τοιαύτας, σᾶς ἔλεγον, 'Αλλὰ τρανωτάτη ἀπόδειξις αὐτῆς δὲν εἶνε αὐτὴ ἡ ζωή του; 'Ο βαθίζων ἐν τῇ ὁδῷ τῆς δικαιοσύνης, ἐδυθίσθη αἴφνης εἰς τὰ βάραθρα τοῦ ἐγκλήματος; 'Η ἀνοιγομένη πρὸς ἐλεημοσύνην χεὶρ ἐκλείσθη αἴφνης ἐπὶ ἐγχειριδίου; Σᾶς τὸ εἶπον ἤδη, ὁμολογῶ καὶ ἐπαναλαμβάνω ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἁπάντων ὑμῶν ὅτι πέπεισμαι περὶ τῆς ἀθωότητος τοῦ ἀνδρός.

'Ο Φάβιος ἐπλησίασε τὸν Βενεδικτῖνον καὶ ἡσπάσθη τὸ κράσπεδον τοῦ ἱματίου του. Ἔπειτα δὲ ἐγερθεὶς ὡμίλησε καὶ αὐτὸς ὡς ἑξῆς.

— «Κύριε δήμαρχε, ὀμνύω καὶ ἐγὼ ὅτι εἶμαι ἀγνὸς τῆς κατ'ἐμοῦ κατηγορίας. Ἰδοὺ πῶς τὸ πρᾶγμα συνέβη. Ὅτε εὑρέθη ἐν τῇ χαράδρᾳ τὸ πτῶμα ἑνὸς ξένου, ὁ ὁποῖος ἦτο τόσον ἄγνωστος εἰς ἐμὲ ὅσον καὶ εἰς ὑμᾶς, ἀγνοῶ πόθεν ὁρμώμενος ὁ δήμαρχος, (ὁ Θεὸς συγχωρήσαι αὐτῷ), ἐκατηγόρησεν ἐμέ· μὴ ἀπολογηθέντος μου δὲ τότε, ἐπιστεύθη ἡ κατ'ἐμοῦ κατηγορία. Σᾶς βεβαιῶ ἐν τούτοις ὅτι ἡ μόνη αἰτία ἦτον ὅπως μὲ ἐκδικηθῇ δι' ἄρνησίν τινα, τὴν ὁποίαν ποτὲ τῷ εἶχα κάμει. Κατηγορηθεὶς ἀδίκως καὶ καταδικασθεὶς διὰ τῆς βίας ἠναγκάσθην νὰ φύγω. Ἐξετάσατε τὴν ἔκτοτε ζωήν μου. Ἀποσυρθεὶς εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἁγίας Ἕδρας ἐσπούδασα τὴν γλυπτικήν. Ἴσως τὸ ὄνομα Φάβιος, τὸ ὁποῖον ἔλαβον τότε, δὲν εἶνε ὅλως διόλου ἄγνωστον εἰς Ρώμην καὶ εἰς Βολσέναν· δὲν θὰ σᾶς εἴπω ὁποίας δυστυχίας ἀπήντησεν ἡ ζωή μου καὶ ὁποῖαι θλίψεις ἐπίκραναν τὰς ἡμέρας μου· ἀλλ' ὅ τι δύναμαι νὰ ὁμόσω ἐνώπιον ὑμῶν εἶνε ὅτι, ἂν ἡ δυστυχία παρεκάθησε παρ' ἐμοί, τὸ ἔγκλημα ὅμως οὐδέποτε ἐμόλυνε τὴν ψυχήν μου ».

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐφώτισαν τὸν Ὑάκινθον· ὅ τι παράδοξον εὑρίσκετο ἐπὶ τοῦ προσκυνητοῦ ἐλθόντος τὴν πρωΐαν εἰς τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ, ἐσαφηνίζετο νῦν εἰς αὐτόν. Διὰ τῆς αἰφνιδίου δὲ μεταβολῆς τῆς ἐπελθούσης εἰς τὸν συνειρμὸν τῶν ἰδεῶν του, ἀμέσως ἐπίστευσεν εἰς τὴν ἀθωότητα τοῦ Δομηνίκου. Ὅλαι αἱ κατ'αὐτοῦ προλήψεις κατέπεσαν συγχρόνως· ἅπασα ἡ ἀλήθεια ἀνεκαλύφθη αὐτῷ δι' ἑνὸς μόνου βλέμματος καὶ διὰ ταχέος ἅλματος εὑρέθη εἰς τὴν ἀντίθετον τῶν πραγμάτων ἄκραν, τὰ ὁποῖα πρότερον τῷ εἶχον φανῆ ὑφ' ὅλως ἀλλοίαν ἔποψιν.

Ὅθεν ὁ Ὑάκινθος ἤνωσε τὴν φωνήν του μὲ τὴν τῶν χωρικῶν καὶ τοῦ ὃν Γαϊτάνου, ὅστις ἐπανελάμβανεν·

— 'Ο ἄνθρωπος οὗτος εἶνε ἀθῶος· ἄφετέ τον νὰ ὑπάγῃ ἐν εἰρήνῃ.

— Ναί, αἰδεσιμώτατε Πάτερ, εἶπεν ὁ δήμαρχος· ἂν ὅμως ἡ καλοκἀγαθία καὶ εὐσπλαγχνία ὑμῶν σᾶς ἀπατᾷ, ἂν ἦνε ἔνοχος;

— 'Υποθετέον ὅτι εἶνε καὶ ἔνοχος· ἔγκλημα ἀναπόδεικτον, ἔγκλημα ἐξιλεωθὲν ὑπὸ δεκαεπταετοῦς ἐξορίας δὲν δύναται νὰ τῷ συγχωρηθῇ;

— Αἰδεσιμώτατε, ὁμιλεῖτε ὡς ἐκκλησιαστικός, ὡς λειτουργὸς Θεοῦ εὐσπλάγχνου καὶ εἰρηνικοῦ· ἀλλ' ἴσως οἱ κανονισμοὶ πάντες δὲν σᾶς εἶνε γνωστοί· ἐπιτρέψατέ μοι δὲ νὰ σᾶς εἴπω ὅτι ἀναδεχόμενος τὴν συγγνώμην ταύτην ἤθελον παραβῆ τὰ καθήκοντά μου ἀπέναντι τοῦ ἐξοχωτάτου ἡμῶν πρίγκηπος, ἐν σκέποι ὁ Ὕψιστος! ἐμπιστευθέντος μοι τὸ ὑπούργημα τοῦτο, ἵνα καταστήσω σεβαστὰς τὰς ἀποφάσεις αὐτοῦ. Ἐπεθύμουν, τὸ ὁμολογῶ, νὰ συγχωρήσω τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, ἀλλά μοὶ εἶνε ἀδύνατον. Δώσατέ μοι ἀπόδειξιν τῆς ἀθωότητός του, ἀπόδειξιν, ἐννοῶ, θετικήν, βεβαίαν καὶ οὐχὶ τοιαύτην, ὁποίαν ἡ εὐσπλαγχνία ὑμῶν ἤθελε μοὶ προτείνει· τότε θὰ λογισθῶ εὐτυχὴς ἀναμφιβόλως. 'Αλλ' ἐλλείψει τοιαύτης, δὲν δύναμαι να δεχθῶ οὐδεμίαν εὐθύνην. 'Αποδείξεις τοιαύτας δύνασθε νὰ παρουσιάσητε;

'Ο Φάβιος ἐθεώρησε τὸν Βενεδικτῖνον· οὗτος ὅμως ἐσιώπα.

— 'Ελπίζετε νὰ παρουσιάσητε τοιαύτην;—ἐξηκολούθησεν ὁ δήμαρχος.

— Μόνος ὁ Θεὸς γνωρίζει, ἀπεκρίθη ὁ μοναχὸς κλίνων τὴν κεφαλήν.

— Λοιπὸν δὲν δύνασθε νὰ μὲ ἐλέγξητε, αἰδεσιμώτατε Πάτερ, προσέθηκεν ὁ δόν Βλάσιος, ἂν ἐκπληρῶ τὸ καθῆκόν μου καὶ ἀποδίδω δικαιοσύνην.

Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν Φάβιον, τῷ εἶπε.

— Δομήνικε, ἔσο βέβαιος ὅτι μετὰ λύπης βλέπω τὰ συμβαίνοντα· ἀλλὰ ταῦτα ὑπερτερεῖ ἐμοῦ. Εἶσαι αἰχμάλωτος.—Σεῖς δὲ ἀγρυπνεῖτε ἐπ' αὐτοῦ, εἶπεν εἰς τοὺς χωρικούς, ἕως ὅτου ἀναφέρω περὶ τούτου εἰς Φλωρεντίαν.

'Η διαταγὴ αὕτη ἦτον ἀνωφελής, διότι ὁ Φάβιος δὲν ἐσκέπτετο πλέον οὔτε περὶ φυγῆς, οὔτε περὶ ἀντιστάσεως. 'Ιτιθεὶς, ἑκουσίως παρεδίδετο.

Τότε δὲ ἐπανέλαβον πάντες βραδέως τὴν εἰς Βουονκονβέντον ἄγουσαν ὁδόν.

'Ο δὸν Γαϊτάνος ἐβάδιζε πλησίον τοῦ αἰχμαλώτου, ὑποστηρίζων αὐτὸν διὰ τῶν λόγων ἐκείνων τῆς θρησκείας τῶν καταπραϋνόντων πάσας τὰς θλίψεις. 'Ο Ὑάκινθος ἵστατο ὡσαύτως πλησίον του, κρατῶν ἐκ τῆς χειρὸς τὴν Νίναν, ἥτις ἔκλαιε καὶ προσεκολλᾶτο εἰς τὸν χιτῶνα τοῦ πατρός της.

'Η ἑσπέρα ἐπλησίαζεν· ἡ πορεία αὕτη ἦτο πένθιμος. Πάντες εἶχον κεκυφυῖαν τὴν κεφαλήν, ἐκτὸς δὲ τῆς φωνῆς τοῦ μοναχοῦ διακοπτομένης ἐνίοτε ὑπὸ λόγων σοβαρῶν τοῦ Φαβίου, ὑπὸ λέξεών τινων τοῦ Ὑακίνθου πρὸς τὸ κοράσιον καὶ ὑπὸ τῶν κλαυθμῶν τούτου, οὐδεὶς ἐτάραττε τὴν γενικὴν σιωπήν· ἀλλ' ἐν τῇ σιωπῇ ταύτῃ ὑπῆρχέ τι καταθλιπτικὸν πηγάζον ἐκ τύψεων τοῦ συνειδότος.

Καὶ ἐντοσούτῳ ἕκαστος εἶχεν ἐκπληρώσει τὸ καθῆκον αὐτοῦ· ἀλλ' ἡ δυστυχία τοῦ ἀνδρὸς τούτου καθίστα εἰς πάντας κοπιῶδες καὶ μοχθηρὸν τὸ καθῆκον τοῦτο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

'Η τοῦ θνήσκοντος ὁμβλογία ἀποδίδουσα τὴν ζωήν.

'Η συνοδία εἶχε φθάσει εἰς ὀλίγην ἀπὸ τοῦ Βουονκονβέντου ἀπόστασιν καὶ ἠδύναντο ἤδη νὰ θεωρῶσι τὰς πρώτας τοῦ χωρίου οἰκίας, ὅτε κραυγαὶ ἐκδληθεῖσαι ὄπισθεν αὐτῶν διήγειραν τὴν προσοχὴν πάντων.

Αἱ κραυγαὶ αὗται ἦσαν αἱ τῶν χωρικῶν τοῦ ἑτέρου λόχου, οἵτινες ἀναχωρήσαντες συγχρόνως εἶχον διευθυνθῆ πρὸς τὰ ὄρη ζητοῦντες τοὺς τόσον τρομεροὺς διὰ τὸν δήμαρχον λῃστάς.

Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς φέροντας τὸν μαῦρον ἄνθρωπον οὗτοι ἐβάδιζον θορυβωδῶς καὶ ὡς εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς ἐκδρομῆς των. Πρᾶγμα παράδοξον! ἔφερον ἕνα πληγωμένον.

Οἱ τοῦ δὸν Βλασίου ἄνθρωποι ἠδύναντο ἤδη νὰ ἴδωσί τινας μεταξὺ αὐτῶν σηκόνοντας ἐπὶ φορείου αὐτοσχεδίου ἐκ λογχῶν καὶ ροπάλων, δι' ὧν ἦσαν ὡπλισμένοι, ἄνθρωπον ἐκτάδην κείμενον ἔχοντα τὴν κεφαλὴν ἐρριμμένην ὄπισθεν καὶ τοὺς βραχίονας κρεμαμένους ἔξωθεν τοῦ φορείου, κινουμένους καὶ πίπτοντας εἰς ἕκαστον βῆμα τῶν κρατούντων τὸ φορεῖον.

Εἰς τὴν θέαν ταύτην ὁ δήμαρχος καὶ οἱ συνοδεύοντες αὐτὸν ἐστάθησαν.

'Αφοῦ δὲ ὁ δεύτερος οὗτος λόχος ἐπλησίασε περισσότερον καὶ ἦτο δυνατὸν νὰ διακριθῶσι τὰ πρόσωπα καὶ αἱ ἐνδυμασίαι των· εἷς ἐξ αὐτῶν ἐκυμάτισεν εἰς τὸν ἀέρα τὸ κάλυμμά του, φωνάζων «Ζήτω! (Evviva!) Ἔχομεν τὸν ἕνα!»

Μετ' ὀλίγον δὲ ἔγινε γνωστὸν εἰς πάντας ὅτι ὁ ἐπὶ τοῦ φορείου κείμενος ἔφερε τὴν ἐνδυμασίαν λῃστοῦ.

'Αφοῦ τέλος πάντων οἱ λόχοι ἠνώθησαν, ὁ δὸν Βλάσιος ἀνεγνώρισε μετὰ βεβαιότητος τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ὡς ἕνα τῶν λῃστῶν, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἰδεῖ τὴν πρωΐαν.

'Απογυμνωθεὶς τῆς μαχαίρας, τῆς σπάθης καὶ τῶν πιστολίων του, τὰ ὁποῖα ἔφερον οἱ χωρικοί, ἔκειτο ὕπτιος ἐπὶ τοῦ φορείου, τὰ ἐνδύματά του ἦσαν αἱματόφυρτα, τὸ δὲ αἷμα ἔρρεεν ἐξ εὐρείας καὶ εἰδεχθοῦς πληγῆς ἐν τῷ στήθει αὐτοῦ.

'Η ζωὴ ἀπήρχετο μετὰ τοῦ αἵματος καὶ ἦτον εἰς πάντας φανερὸν ὅτι μετ' ὀλίγας ὥρας ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἤθελεν ἐκπνεύσει· ἐν τούτοις οἱ ὀφθαλμοί του ἡμίκλειστοι διετήρουν ἔτι ἀγρίαν καὶ ἀγέρωχον ἔκφρασιν, ὅσον πλησίον καὶ ἂν ἐφαίνετο τοῦ θανάτου.

Οἱ φέροντες αὐτὸν διηγήθησαν τὰ γενόμενα. Διευθυνόμενοι δηλ. πρὸς τὸ ὄρος παρετήρησαν ἄνθρωπον ἐκτόδην κείμενον, λελουμένον εἰς τὸ αἷμά του· λείψανόν τι θερμότητος καὶ ἀσθενοῦς ἀναπνοῆς ἐμαρτύρει ὅτι ἔζη ἀκόμη. Ὑπολαμβάντες δὲ ὅτι αὐτὸς ἦτον εἷς τῶν λῃστῶν, τοὺς ὁποίους ἐζήτουν, ἔθεσαν τὸ σῶμά του ἐπὶ φορείου, τὸ ὁποῖον αὐτοὶ κατεσκεύασαν. 'Ο ἐκ τῆς ὁδοιπορείας κλονισμὸς καὶ ὁ δροσερώτερος τῆς ἑσπέρας ἀὴρ τὸν ἐζωογόνησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον· ἀνέλαβε σχεδὸν τὰς αἰσθήσεις του· ἀλλ' ἦτο ἀπίθανον ὅτι ἤθελε ζήσει. Πρὸς τούτοις ἠγνόουν, ποῖος τὸν εἶχε φέρει εἰς τοιαύτην κατάστασιν.

'Η διήγησις αὕτη ἔγινε μὲ ὅσας παρεκβάσεις καὶ μὲ ὅσην ἀπεραντολογίαν δύναται τις νὰ φανταασθῇ. 'Εφαίνετο εἰς αὐτοὺς ἀναγκαῖον νὰ διηγηθῶσι τὰ καθ' ἕκαστα τῶν πράξεών των λεπτομερῶς ὅπως δώσωσιν εἰς ἑαυτοὺς περισσοτέραν σπουδαιότητα.

'Ενῷ οὗτοι ὡμίλουν, ὁ πληγωμένος ἐφαίνετο οὐδὲν ἀκούων. 'Η κατάστασίς του ἐχειροτέρευεν.

— 'Αλλ' ἀποθνήσκει! ἀνέκραξεν ὁ Φάβιος. Πρέπει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ ἐνδύματά του, νὰ δεθῇ ἡ πληγή του... ναί, ἰδοὺ αὐτὸ ὀν ἐλαρρόνει.. λάβετε τὸ τονικὸν (cordial) τοῦτο, τὸ ὁποῖον θὰ τῷ ἀποδώσῃ μικρὰς δυνάμεις· πρέπει νὰ πίῃ ὀλίγον.»

'Εξαγαγὼν δὲ ἐκ τοῦ δισακκίου του μικρὰν φιάλην πλήρη ἐρυθροχρόου ὑγροῦ, τὴν ἔδωσεν εἰς τὸν Γαϊτάνον.

Οὗτος δὲ πλησιάσας τὸν πληγωμένον ἠνώρθωσε τὴν κεφαλήν του καὶ τῷ ἔδωκε νὰ πίῃ σταγόνας τινὰς τοῦ ὑγροῦ.

'Ο λῃστὴς ἠνωρθώθη ὀλίγον στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος του.

— Εὐχαριστῶ, λέγει. Ὦ! τοῦτο μὲ ὠφελεῖ... Τὸν συνέλαβον καὶ ἐκεῖνον;

— Ποῖον;

—Τὸν Σπετσαφέρρον, τὸν κατηραμένον.. ὁ ὁποῖος μὲ ἐπλήγωσε.

— Ποῖον λοιπόν; τὸν συνένοχόν σου; ἠρώτησεν ὁ δήμαρχος, προχωρῶν ὀλίγον.

'Ο πληγωμένος τὸν ἀνεγνώρισεν.

— Ὦ! εἶσθε Ὑμεῖς; τῷ λέγει· ναί, ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον γνωρίζετε, τὸν συνέλαβον;

— Ὄχι, ἀκόμη· ἀλλὰ θὰ συλληφθῇ καὶ αὐτός.

— 'Ο σατανᾶς νὰ σᾶς ἀκούσῃ!... Τὸ ἀργύριόν σας, ὡς βλέπετε, ἐπέφερε ταῦτα... Βαλάντιον τοῦ διαβόλου!.. Θελήσαντες νὰ διαμοιρασθῶμεν τὰ ἐν αὐτῷ... διεφωνήσαμεν.. ἔσυρε τὸ ξίφος... ὡς προδότης... καὶ... πρὶν δυνηθῶ νὰ προφυλαχθῶ.... μὲ ἐκτύπησε.... κατηραμένος!.... Ὦ! πόσον ὑποφέρω!.... »

Ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς πληγῆς του. Οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του ἦσαν συνεσταλμένοι.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην παρετήρησε τὸν Γαϊτάνον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἰδεῖ, ἀλλ' ἄνευ προσοχῆς· τὴν φορὰν ὅμως ταύτην, τὸν παρετήρησε καλῶς.

— Πάτερ μου, τῷ λέγει.... ἔπραξα πολλὰ κακά... Τώρα ἀποθνήσκω.... δύναμαι ἄραγε νὰ ἐλπίσω συγγνώμην παρὰ τοῦ Θεοῦ;

— 'Ο Θεὸς συγχωρεῖ πάντας τοὺς εἰλικρινῶς μετανοοῦντας, ἀπεκρίθη ὁ μοναχός.

— Πάτερ μου, πλησίασον.... διάλλαξόν με λοιπὸν μετ' αὐτοῦ... 'Αλλά... αἱ δυνάμεις μου ἐξαντλοῦνται... ἀκόμη νὰ πίω ὀλίγον.

'Ο Φάβιος ἐπλησίασεν αὐτὸν κρατῶν τὸ φιάλιον, τὸ ὁποῖον εἶχε λάβει ὀπίσω.

'Ενώπιον τοῦ ἐκπνέοντος κακοῦργου οἱ χωρικοὶ ἐλησμόνησαν πᾶσαν ἄλλην σκέψιν· ὁ θάνατος, ὅταν ὁμιλῇ, ἀποσιγᾷ πᾶσαν ἄλλην φωνήν· δὲν ἐσυλλογίζοντο πλέον τὸν Φάβιον· ἠδύνατο τότε οὗτος νὰ δραπετεύσῃ· ἀλλ' οὔτε τῷ ἦλθε κἂν ἡ ἰδέα. 'Επλησίασε λοιπὸν τὸν θανατιῶντα.

— « Τίς εἶνε οὗτος; εἶπεν ἐκπλαγεὶς ὑπὸ τῆς ἐνδυμασίας τοῦ προσκυνητοῦ καὶ τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου του.

— Ἄθλιος, ὅστις μετ' ὀλίγον θὰ σὲ συναντήσῃ, ἀπεκρίθη εἷς τῶν χωρικῶν. Κατηγορεῖται ὡς δολοφόνος.

— Αὐτός! δὲν τὸν γνωρίζω. Τὸ ὄνομά του;

— Δομήνικος Φρέδης, ἀπεκρίθη ὁ χωρικός.

— Μήνικος.... ἐκ Βουονκονβέντου;

— Ναί.

— Καὶ ποῖον λοιπὸν ἐφόνευσε;

— Κατηγορεῖται, λέγουσιν, ὡς φονεύσας ξένον τινὰ εὐγενῆ.

— Ἐνταῦθα;

— Ναί.

— Ἐσχάτως;

— Πρὸ δέκα ἑπτὰ ἐτῶν.

Τὸ πρόσωπον τοῦ λῃστοῦ ἔλαμψε καὶ ἐπὶ τοῦ ἄχρου αὐτοῦ χείλους ἀνέτειλε διά τινα στιγμὴν μειδίαμα ἐλαφρόν· ἐπροσπάθησε νὰ ἐγερθῇ περισσότερον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη καὶ ἐπανέπεσε.

— «Νὰ πίω» ἐψιθύρισεν.

Ὁ Φάβιος τῷ ἔδωκεν ἀκόμη σταγόνας τινὰς καὶ μετὰ μικρὸν ὁ λῃστὴς ἀναλαβὼν ἀρκετὴν δύναμιν ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν διάλογον, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο λίαν ἐνδιαφέρων αὐτόν, εἶπε.

— Ποῦ ἀνευρέθη τὸ πτῶμα;

— Ἐν τῇ χαράδρᾳ, πλησίον τοῦ ποταμοῦ.

— Καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὀνομάζεται Μήνικος Φρέδης;

— Ναί.

— Καὶ μέλλει νὰ καταδικασθῇ;

— Ἀναμφιβόλως.

Ὁ λῃστὴς ἐμειδίασε πάλιν τὸ αὐτὸ παράδοξον μειδίαμα· ἀλλόκοτος δ' ἔκφρασις χαρᾶς ἔλαμψε πρὸς στιγμὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

— «Μέλλω ν' ἀποθάνω, λέγει, ἐντὸς ὀλίγου... ἀλλ' ὁ Θεὸς μοὶ ἐπιτρέπει νὰ πράξω πρότερον τὸ καλόν ... Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε ἄθωος ... τὸν εὐγενῆ ἐκεῖνον ... ἱππέα Ἱσπανόν ... ἀληθῶς ὡραῖον ἱππέα ... ἐγὼ τὸν ἐφόνευσα ...»

Ὁ Φάβιος ἔπεσε γονυπετής. Οἱ παριστάμενοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κατήσωσι τὸν θαυμασμόν των εἰς τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην ἐκμυστήρευσιν.

— «Ναὶ ἐγώ, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀποθνήσκων .... Δύνασθε καλῶς νὰ μὲ πιστεύσητε... δὲν ψεύδεταί τις, ὅταν ἀποθνήσκῃ ... εἶνε δέκα πέντε ... ναί, δέκα ἑπτὰ τῷ ὄντι ἔτη ... εἶχε χρυσόν ... πολὺν χρυσόν ... Ἤτον ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν ἐφόνευον ... Τὸν βλέπω ἀκόμη ... τὸν ἐπανεῖδον πολλάκις ἔκτοτε ... Μοὶ εἶχον εἰπεῖ ὅτι ἄλλος τις ... κάτοικος τοῦ Βουονκονβέντου, καλούμενος Δομήνικος, συνελήφθη ἀντ' ἐμοῦ ... Τοῦτο μὲ εἶχεν ἐνθαρρύνει ... ἔκτοτε δέ .... Ὦ! αἱ δυνάμεις μὲ ἐγκαταλείπουσι ... μετ' ὀλίγον δὲν θὰ αἰσθάνωμαι πλέον .... Πάτερ μου ... ἐξομολόγησόν με ... ἐνῷ ὑπάρχει ἀκόμη καιρός ... εἶμαι ἀληθῶς μετανοημένος.»

Οἱ παριστάμενοι ἀκίνητοι, κεκυφότες, ἄφωνοι ὑπὸ θαυμασμοῦ. ὁ προσκυνητὴς γονυκλινὴς καὶ θλίβων τὴν χεῖρα τῆς Νίνας, κατῃφὴς δι' ὅτι θλιβερὸν ἔβλεπεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὁ λελουμένος ἐν τῷ ἰδίῳ αἵματι καὶ ἡμιεξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ φορείου, παρ' αὐτῷ δὲ ὁ μοναχὸς ὑποστηρίζων αὐτόν· πέριξ οἱ βράχοι, ἄνωθεν δὲ τῶν κεφαλῶν ὁ κυανοῦς οὐρανός, οὗτινος ἡ λάμψις ἠμαυροῦτο ὑπὸ τῆς μελανοπέπλου νυκτός, προσεγγίσασης ἤδη, ἐν μέσῳ δὲ τῆς ἠρεμίας καὶ ἀκινησίας ταύτης ἡ φωνὴ τοῦ θνήσκοντος τραχεία, διακεκομμένη, μόνη ὑψουμένη ἐν μέσῳ τῆς σιωπῆς πάντων καὶ ἀποδίδουσα εἰς ἕνα δυστυχῆ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ζωήν, ταῦτα πάντα παρίστανον σκηνὴν παράδοξον καὶ καταπληκτικήν.

Συγχρόνως οἱ κώδωνες τοῦ Βουονκονβέντου ἔκρουον τὸν ἑσπερινὸν ὕμνον, ἡ δὲ χάλκινος αὕτη φωνὴ ἀνταποκρινομένη πρὸς τὴν τοῦ λῃστοῦ εἶχε δὲν ἠξεύρω τι παρήγορον καὶ γλυκύ. Ἥτον οὐράνιος σκέψις ἀναμιγνυομένη μετὰ τῶν ἐπιγείων, λόγος προσευχῆς καὶ σωτηρίας ἀνταποκρινόμενος πρὸς τὰς ἐξομολογήσεις τοῦ ἐκπνέοντος.

Πάραυτα διὰ σημείου, δοθέντος ὑπὸ τοῦ δὸν Γαϊτάνου, οἱ χωρικοὶ ἀπεμακρύνθησαν ὀλίγον, ὁ δὲ ἅγιος μοναχὸς ἔμεινε μόνος παρὰ τῷ λῃστῇ καὶ ἠκροάσθη τὴν ἐγκάρδιον αὐτοῦ ἐξομολόγησιν τὴν διὰ τοῦ ἱερέως ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ γιγνομένην.

Ὁ δήμαρχος καὶ οἱ χωρικοὶ περικυκλώσαντες τὸν Φάβιον συνέχαιρον αὐτῷ.

— «Εἶσαι ἐλεύθερος, Δομήνικε, τῷ ἔλεγεν ὁ δήμαρχος· αἱ ἀποκαλύψεις τοῦ ἀθλίου τούτου ἀπέδειξαν τὴν ἀθωότητά σου· μεῖνε μεταξὺ ἡμῶν· θὰ προσπαθήσωμεν νὰ σὲ κάμωμεν νὰ λησμονήσῃς τὰς ὑποψίας μας καὶ τὰς συμφοράς σου.

— Ἡ θυγάτηρ μου, ἀπεκρίνατο ὁ δυστυχής, θὰ ζήσω πλησίον αὐτῆς! Ὦ Θεέ μου! μεγίστην μοὶ χορηγεῖς σήμερον εὐδαιμονίαν!»— Εὐκόλως δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ πλέον τὰ λοιπά. Ἐν βραχυλογίᾳ αἱ δυνάμεις τοῦ λῃστοῦ εἶχον ἐξαντληθῆ ἕνεκα τοῦ ἀγῶνος ὃν κατέβαλε πρὸς συνάρτησιν καὶ ἔκφρασιν τῶν ἰδεῶν του, καὶ ἐξέπνευσε μετ' ὀλίγον εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἱερέως. Ὁ Φάβιος ἐπανέλαβε περιστοιχούμενος ὑφ' ὅλων τῶν χωρικῶν τὴν ὁδὸν τοῦ Βουονκονβέντου· ἡ Νίνα ἦτο νῦν τόσον περιχαρής, ὅσον πρὸ ὀλίγου περίλυπος καὶ πεφοβισμένη. Νὰ ζήσῃ εἰς τὸ ἐξῆς μετὰ τοῦ πατρός της μὴ ἐγκαταλείπουσα τὴν Ῥαφαήλλαν καὶ Θηρεσίαν, ἡ ἰδέα μόνον αὕτη ἐμέθυσκεν αὐτὴν ὑπὸ χαρᾶς. Ὁ Ἰάκινθος δὲν ἦτον ὀλιγώτερον εὐτυχής.

Οὕτως ἔφθασαν εἰς τὸ χωρίον, ἔνθα ἡ Θηρεσία καὶ ἡ Ῥαφαήλλα ἀνέμενον ἐν μέσῳ τῶν ὀδυρμῶν καὶ τῶν δακρύων.

Δὲν θὰ προσπαθήσωμεν νὰ περιγράψωμεν τὴν μεγίστην εὐδαιμονίαν καὶ ἄρρητον χαρὰν των. Ὑπάρχουσιν αἰσθήματα τόσον εὐφρόσυνα, τὰ ὁποῖα ὁ ἄνθρωπος δύναται μόνον νὰ ἐννοήσῃ, ἡ μήτηρ δὲ μόνη δύναται νὰ διηγηθῇ.

Εἰρήσθω μόνον ὅτι ἡ ἐπάνοδος τοῦ Φαβίου ὑπῆρξεν ἑορτὴ γενικὴ καὶ ὅτι οὗτος χαριζόμενος εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Νίνας, εἰς τὰς παρακλήσεις πάντων, προσέτι δὲ εἰς τὴν μυστικὴν τῆς καρδίας του θέλησιν, δὲν ἐσκέφθη πλέον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ Βουονκονβέντον.

ΚΕΦ. ΚΔ'.

Μετὰ τριακόσια ἔτη.

Ἐνταῦθα περαίνεται ἡ ἡμετέρα διήγησις. Αἱ παλαιαὶ περγαμηναὶ ἢ τὰ ἀρχαῖα βιβλία, τὰ ὁποῖα ἀνεδιφήσαμεν ἐπιμελῶς ἵνα ἐπανεύρωμεν συνέχειαν αὐτῆς, σιγῶσιν ὡς πρὸς τὰ ἀκολουθήσαντα πάντα ταῦτα τὰ συμβεβηκότα. Τί ἀπέγινεν ἡ Νίνα; οὐδὲν περὶ τούτου ἀναφέρουσιν. Ὁ Ἰάκινθος ἐνυμφεύθη τὴν Ῥαφαήλλαν; πιθανόν, ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου οὐδὲν λέγουσιν. Οὔτε περὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ σταδίου τοῦ νέου γλύπτου, οὔτε περὶ τῶν ἔργων τοῦ Φαβίου. Ὁ Βασάριος εἰς τὸ σύγγραμμά του Βίος τῶν ζωγράφων, ἀρχιτεκτόνων καὶ γλυπτῶν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην περὶ τούτου ποιεῖται μνείαν· οὐδὲ ἡμεῖς λοιπὸν δυνάμεθα περὶ τούτου ν' ἀποφανθῶμεν. Ἀναφέρει μὲν Δομήνικόν τινα ἐκ Στέννης, μεταξὺ τῶν γλυπτῶν τῆς τότε ἐποχῆς καὶ ἴσως οὗτος εἶνε ὁ ἥρως τῆς ἱστορίας ἡμῶν, ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ τὸ βεβαιώσωμεν; Ἓν μόνον ἴχνος τῆς διαβάσεώς του ὑπολείπεται ἡμῖν ἐκτὸς τῶν εἰς τινα χειρόγραφα διασωθεισῶν ἐκθέσεων περὶ τῆς ἁρπαγῆς τῆς Νίνας καὶ περὶ τῶν ὅσον ἐδιηγήθημεν. Τὸ ἴχνος λοιπὸν τοῦτο ἵνα ἀποδείξωμεν ἐπιτραπήτω ἡμῖν ν' ἀναδράμωμεν εἰς τὰς ἀτομικὰς ἡμῶν ἀναμνήσεις.

Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς νεότητός μου καὶ ὅτε, μόλις νεανίσκος, διέτρεχον τὰς ὄχθας τοῦ Ὄρβρου καὶ διηρχόμην τὴν ζωγραφικὴν ἐκείνην χώραν, πολλάκις παρετήρησα εἰς Βουονκονβέντον, εἰς παλαιάν τινα τοῦ χωρίου οἰκίαν, ἀνάγλυφον προσηρμοσμένον ἐντὸς τοῦ τοίχου.

Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο παρίστανε δύο νεανίδας, ὧν ἡ καλλονὴ μὲ ἐξέπληξεν. Ὅτε δὲ κατὰ τύχην ἐγνώρισα τὰ χειρόγραφα, ἐξ ὧν ἠρύσθην ὅλην ταύτην τὴν διήγησιν, τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο μὲ συνεκίνησε ζωηρότερον, διότι ἐν αὐτῷ ἀνεγνώρισα τὸ ἀνάγλυφον τοῦ Ἰακίνθου, τὸ ὁποῖον ὁ μαῦρος ἄνθρωπος εἶχεν ἰδεῖ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ αὐτοῦ, καὶ τοῦτο παρεῖχεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου νέον θέλγητρον διὰ τὸ ἀνάγλυφον. Προσεκολλώμην εἰς αὐτὸ καὶ οἱ θελκτικοὶ χαρακτῆρες τῶν δύο νεανίδων τόσον ἐνετυπώθησαν εἰς τὴν φαντασίαν μου, ὥστε ἂν τὰς ἔβλεπον διερχομένας ἐνώπιόν μου, θὰ τὰς ἀνεγνώριζον καὶ θὰ τὰς ἔκραζον κατ' ὄνομα.

Ἡμέραν τινὰ εἰσελθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Βουονκονβέντου, ἐπέστησα ἰδίᾳ τὴν προσοχήν μου εἰς τὸ ἄγαλμα τῆς Παναγίας, τὸ ὁποῖον ἐκόσμει ἓν τῶν θυσιαστηρίων. Ἐκτὸς τοῦ εὐσεβοῦς αἰσθήματος, τὸ ὁποῖον διήγειρε τὸ ἄγαλμα τοῦτο, μὲ εἶχε πάντοτε συγκινήσει ἕνεκα τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτοῦ ἀξίας. Ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ ἐξῆς μοὶ ἐνεποίησε μεγίστην ἐντύπωσιν· ὄπισθεν τοῦ ἀγάλματος παρετηρεῖτο κεκρυμμένος ὄγκος μαρμάρου, ὅστις ἐφαίνετο ἀποσπασθεὶς ἔκ τινος μέρους καὶ ἀποτεθειμένος εἰς τὸ βάθος τοῦ περιέχοντος τὸ ἄγαλμα κοιλώματος τοῦ τοίχου. Ὀλίγον θὰ προσεῖχον εἰς τοῦτο, ἂν ἐπ' αὐτῆς τῆς βάσεως τοῦ ἀγάλματος ἀπόσπασμα μαρμάρου δὲν μοὶ ἐφανέρονεν ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρξέ ποτε κόσμημά τι ἀκροτηριασθὲν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ παντοδαμάτορος χρόνου. Ἐσκέφθην τότε ὅτι τὸ κεκρυμμένον ὄπισθεν τοῦ ἀγάλματος μάρμαρον ἦτον ἴσως αὐτὸ τὸ ἴδιον, τὸ ὁποῖον ἦτο ποτὲ ἐφηρμοσμένον ἐπὶ τῆς βάσεως· ἀπέσυρα αὐτό. Ἀπροσδόκητος εὐτυχία! τὸ τμῆμα αὐτό, τὸ ὁποῖον ἀνατετραμμένον ἐφαίνετο ἄμορφον, ἦτο γεγλυμμένον, ἠκρωτηριασμένον μὲν ἀλλ' ἔτι ἀναγνωρίσιμον. Πκρίστανε προσκυνητὴν γονυπετῆ καὶ κρατοῦντα θυγάτριον εἰς τὰς ἀγκάλας του. Αἱ κεφαλαί, κατὰ καλὴν τύχην, ὀλίγον εἶχον ὑποφέρει· ἡ τοῦ θυγατρίου ἦτον ἡ τελεία εἰκὼν τῆς Νίνας, ὁποίαν μᾶς τὴν εἶχε παραστήσει τὸ ἀνάγλυφον τοῦ Ἰακίνθου. Δὲν ἐδίστασα πλέον· εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν γλυφὴν ἐπιθυμητὴν παριστάνουσαν τὸν Φάβιον καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ.

Ἀλλὰ τίνος καλλιτέχνου ἦσαν ταῦτα; τὸ ἄγαλμα καὶ τὸ ἀνάγλυφον ἐδήλουν τὴν αὐτὴν γλυφίδα· ἀπὸ τὸ μεῖζον δ' εὖρος τῆς ἐργασίας, καὶ ἀπὸ τὰς πτυχὰς τοῦ μανδύου τῆς Παναγίας ἀνεγνωρίζοντο ὅτι δὲν ἦσαν τοῦ Ἰακίνθου. Ἀλλὰ τίς λοιπὸν ἦτον ὁ καλλιτέχνης, ὁ κατασκευάσας αὐτά; ἐπιγραφή τις μοὶ τὸ ἐδιδάξεν. Ἐπὶ τῆς τελευταίας πτυχῆς τοῦ μανδύου τῆς Παναγίας ἀνεκάλυψαν τὰς λέξεις ταύτας·

DOMINICUS. ME. FECIT. MDLXXIX.

Ὁ Δομήνικος μὲ ἐποίησε κατὰ τὸ ἔτος 1579.

Ἐπὶ τοῦ βάθρου ἑτέρα τις ἐπιγραφὴ μὲ μεγάλους καὶ ὡραίους ρωμαϊκοὺς χαρακτῆρας ἀφιέρονε τὸ ἄγαλμα τοῦτο

Εἰς τὴν Παρθένον, παρήγορον τῶν τεθλιμμένων,
ἐλπίδα τῶν ἀπεγνωσμένων.

Η ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΤΩΝ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΚΟΧΛΙΩΝ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΡΧΙΜΗΔΟΥΣ.

Ἐξεδόθη κατ' αὐτὰς ἡ προαγγελθεῖσα ἔκθεσις τοῦ ἀρίστου ἐν ἰατροῖς ὁμογενοῦς ἡμῶν κ. Ἀντωνίου Ποθητοῦ περὶ τῶν ἐκ τῶν ὑδραυλικῶν κοχλιῶν τῶν Ἀρχιμήδους ὠφελειῶν. Ὁ κ. Ποθητὸς ἀκαμάτως ἀσχοληθεὶς εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἀνακαλύψεως καὶ διὰ παραδειγματικοῦ ζήλου καὶ αὐταπαρνήσεως ἐργασθεὶς ἐπὶ τούτῳ, μὴ ἔχων ἕτερα βοηθήματα ἢ ἐλλιπεῖς τινας καὶ ἀσαφεῖς ἱστορικὰς παραδόσεις, κατώρθωσε τὸν ὃν προὐτίθετο σκοπὸν, ὑπισχνούμενον μεγάλας τὰς ὠφελείας εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Τὰ ἐν Μανσούρᾳ τέως ἐπιχειρισθέντα πειράματα αὐτοῦ ἐδικαίωσαν καθ' ὁλοκληρίαν τὰς ἐπ' αὐτῶν προσδοκίας τοῦ κοινοῦ, τὸ εὐάρεστον τῶν ὁποίων ἀποτέλεσμα λεπτομερῶς ἐκτίθεται ἐν τῷ ρηθέντι συγγράμματι, ὅπερ ἐκθύμως συνιστῶμεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν. Αἱ ὑπέρογκοι δε καὶ πέραν τῶν δυνάμων τοῦ ἀνδρὸς καταβληθεῖσαι μέχρι τοῦ νῦν θυσίαι ὑπὲρ ὠφελιμωτάτου ἔργου καὶ ἡ ἐπιτυχία, δι' ἧς μέχρι τοῦ νῦν οἱ ἀγῶνες αὐτοῦ ἐστέφθησαν, δικαιοῦσιν ἡμᾶς ν' ἀπευθύνωμεν πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν θερμὴν παράκλησιν ὅπως προστατεύσωσι καὶ ἐνισχύσωσιν αὐτὸν ὑπὲρ νέου καὶ ἐντελεστέρου δοκιμίου, ὅπερ ὑπόσχεται νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ κοινόν. Τὴν πρόσκλησιν ἣν ὁ ἐφευρέτης ἀπευθύνει πρὸς ἅπαντα τὸν κόσμον αὐτολεξεὶ καταχωρίζοντες, εὐχόμεθα ὅπως αὕτη εὕρῃ ἠχὼ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἡμετέρων ὁμογενῶν καὶ συγκινήσῃ αὐτοὺς ὑπὲρ τοῦ ἐπιδιωκομένου ἔργου, ὅπερ τιμᾷ καὶ δοξάζει τὴν ἡμετέραν πατρίδα.

«Ἐκ τοῦ μικροῦ δοκιμίου, ὅπερ παρουσιάζω, ἀποδεικνύεται ἄρα τὸ δυνατὸν τοῦ ἀντλεῖν ἄφθονον ὕδωρ δι' ἐλαχίστης δυνάμεως· δὲν ἀποδεικνύεται ὅμως ἐντελῶς δι' αὐτοῦ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου

ὅτι εἶνε κατορθωτὴ διὰ μικρᾶς ἐπίσης δυνάμεως καὶ ἡ ἀνάδασις τοῦ ὕδατος εἰς ὕψος τι ποθούμενον καὶ ἱκανὸν ὥστε πίπτον τὸ ὕδωρ νὰ κινῇ ἄλλας μηχανάς. Ὅπως δὲ πάντες λάβωσι καὶ κατὰ τοῦτο πληρεστάτην, οἵαν ἐγὼ ἔχω πεποίθησιν, δέον νὰ ἀσχοληθῶ ὅσον οὔπω. Πρὸς τὴν αἰσίαν ὅμως ἀποπεράτωσιν νέου καὶ πολυμέτρου κατὰ ὕψος δοκιμίου ἀπαιτεῖται γενναία τις ὑποστήριξις ἐκ μέρους τῶν φίλων τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἣν καὶ ἐπικαλοῦμαι ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος.»

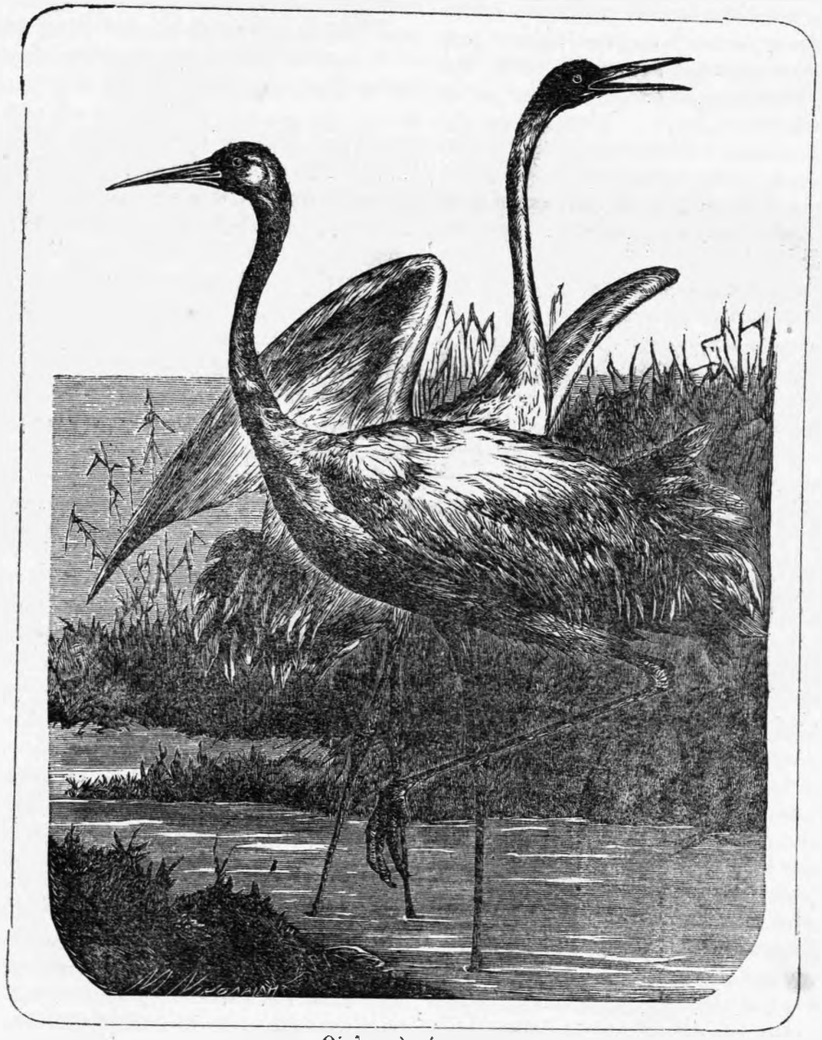

Οἱ λευκοὶ γέρανοι.

ΟΙ ΛΕΥΚΟΙ ΓΕΡΑΝΟΙ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Οἱ λευκοὶ γέρανοι τῆς Ἀμερικῆς διέρχονται κατ' ἔτος τὴν ὑπερμεγέθη ἤπειρον, ἥτις ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Μεκενζίου ποταμοῦ καὶ τοῦ Βαρβινίου κόλπου μέχρι τῆς Ἀντιλλικῆς θαλάσσης. Ἐπωάζουσι τὰ ὠά των ἐν ταῖς βορειοτέραις χώραις, ἐν αἷς διαμένουσι μέχρις οὗ τὰ μικρά των αὐξηθῶσιν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε νὰ δύνανται νὰ ταξειδεύσωσιν, ὅτε καὶ πράγματι ἀφίπτανται πρὸς τὰ νότα. Τὸ φθινόπωρον, ἥτοι καθ' ἣν ὥραν αἱ θύελλαι ἀρχίζουν ν' ἀπογυμνῶσι τὰ δάση καὶ τὰς ἐξοχὰς τοῦ κόσμου αὐτῶν, νυχθημερὸν ἀκούονται ἐπὶ ὁλοκλήρους ἑβδομάδας αἱ ἔρρυθμοι φωναὶ τῶν ἀπειράριθμων γερανείων στιφῶν, ἅτινα διασχίζουσι τοὺς αἰθέρας πολὺ ὑψηλότερα τῶν νεφῶν, ὄντα διηρημένα εἰς λόχους, ἐξ ἑκαντοντάδος ἕκαστον συγκειμένους γεράνων.

Καθ'ὅλην τὴν ὁδοιπορίαν των οἱ νεώτεροι γέρανοι ἀπαρτίζουσι τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν ἑκάστου λόχου, οἱ δὲ γεροντότεροι ἕπονται ἑξήκοντα ἢ ὀγδοήκοντα τὸν ἀριθμόν, διαγράφοντες τρίγωνον μετὰ μικρᾶς βάσεως. Ἡ ὀξεῖα γωνία τῆς φάλαγγος διατρυπᾷ τὸν ἀέρα μὲ ταχύτητα δέλους. Οἱ ὁδοιπόροι οὗτοι ἵπτανται ἡμέρας καὶ νύκτας ὁλοκλήρους χωρὶς νὰ σταματήσωσιν. Ἡ ἐπιμονή των εἶνε τοιαύτη ὥστε οὐδεμία τρικυμία ἰσχύει νὰ παρεμποδίσῃ ἢ νὰ βραδύνῃ τὴν πορείαν των· ἐξ ἐναντίας φαίνονται ὅτι ἀρέσκονται λικνιζόμενοι παρὰ τῶν θυελλῶν, διότι οὐδέποτε εἶδέ τις αὐτοὺς νὰ καταβῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ κατὰ τοὺς σφοδροτέρους ἀκόμη λαίλαπας.

Οἱ γέρανοι κατὰ τὰς ὁδοιπορίας αὐτῶν κάμνουσι σταθμούς, διαμένοντες ὁλοκλήρους ἑβδομάδας ὅπου τοῖς ἀρέσῃ μέχρις οὗ καιρὸς ἢ ἡ ὥρα τοὺς προσκαλέσῃ ἐκ νέου ν' ἀναβῶσι τοὺς αἰθέρας. Ἐν τῷ κέντρῳ καὶ ἐν τοῖς δυτικοῖς μέρεσι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν φαίνονται συνήθως οἱ γέρανοι ἀπὸ τῶν μέσων Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου. Εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ διακρίνῃ τις δι' ἀόπλου ὀφθαλμοῦ τὰς πέραν τῶν νεφῶν ἀπεράντους γραμμὰς τῶν πτηνῶν τούτων μεταναστῶν· ὅταν ὅμως ἡ ἡμέρα ἦνε ὡραία, διελεαζόμενοι ἀπὸ τὴν γλυκύτητα τῆς ἀτμοσφαίρας ἢ τὴν δροσερὰν θέαν ἀγρίου λειμῶνος, καταβαίνουσιν ἠρέμα. Ὁ μακρὸς λαιμός των ἔμπροσθεν καὶ οἱ μακροὶ πόδες των ὄπισθεν τοὺς κάμνουν νὰ ὁμοιάζωσι μὲ βέλη ὑπερμεγέθη.

Ὁ γέρανος πρέπει νὰ ταξινομηθῇ μεταξὺ τῶν ὡραιοτέρων καὶ τῶν μεγαλειτέρων πτηνῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ὅταν ἦνε ἔφηβος, τὸ πτέρωμά του ἔχει τὴν λευκότητα τῆς χιόνος, παρυφὴ δ' ἐκ μέλανος βαθέος περικοσμεῖ τὰς πτέρυγάς του· ἡ κεφαλή του εἶνε ἐρυθρά· τὰ πτερὰ τῆς οὐρᾶς του ἔχουσι μῆκος 30—35 ἑκατοστομέτρων· εἰσὶ δὲ λευκὰ καὶ βοστρυχισμένα ὡς τὰ τῆς στρουθοκαμήλου.

Οἱ νεαροὶ γέρανοι ἔχουσι τὸ σῶμα φαιὸν ὑπέρυθρον μὲ πτέρυγας σχεδὸν μελαίνας καὶ οὐρὰν πολὺ μικράν. Ἐπὶ πολὺ οἱ ζωολόγοι ἐνόμισαν ὅτι ἀπετέλουν ἰδιαίτερον εἶδος, εἰς τὸ ὁποῖον ἔδωκαν τὸ ὄνομα «γέρανος Καναδαῖος.» Ἀλλὰ σήμερον ἐδεβαιώθησαν ὅτι τὸ πρῶτον τοῦτο πτέρωμα ὑφίσταται ἀλλεπαλλήλους μεταβολὰς κατὰ τὸ χρῶμα πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ ὅπερ ἄνωθι εἴπομεν.

Ὁ γέρανος ἡμερωθεὶς καθίσταται πολὺ γλυκὺς καὶ ἀρκούντως νοήμων. Ἀλλὰ ἐν τῇ ἀγρίᾳ αὐτοῦ καταστάσει εἶνε ἐνίοτε ριψοκίνδυνος καὶ δὲν δύναταί τις νὰ πλησιάσῃ εἰμὴ μετὰ μεγίστης προφυλάξεως· γέρανον πληγωμένον, διότι διὰ μιᾶς τοῦ ράμφους βολῆς (τσυμπηματιᾶς—coup de bec) δύναται νὰ ἐπιφέρῃ πληγὴν τοσοῦτον ἐπικίνδυνον ὅσον ἡ βολὴ ἐγχειριδίου.

Θηρεύουσι τοὺς νέους γεράνους διὰ τὸ κρέας των καὶ τοὺς γέροντας διὰ τὰ πτερά των. Ἡ θήρα των εἶνε πολὺ δύσκολος· ἀπαιτοῦνται μεγάλαι προφυλάξεις καὶ ἐμπειρία οὐχὶ μικρὰ ἵνα τοὺς προσεγγίσῃ τις εἰς βολὴν πυροβόλου. Ἔχουσι τὴν ὅρασιν τὰ μάλιστα διαπεραστικὴν καὶ τὴν ἀκοὴν ὀξυτάτην. *Ἅμα ὑποπτεύθωσι* τὸν ἐλάχιστον κίνδυνον, ἐξάγουσι φωνὴν ὀξεῖαν, ἥτις ἐπαναλαμβάνεται παρ' ὅλης τῆς συνοδίας, ἀποτελοῦσης κύκλον ἀκτῖνος μιᾶς λεύγας. Ἄφνης ὡς ἐκ διαταγῆς βλέπει τις πάντα τὸν πτερωτὸν τοῦτον λαὸν ν' ἀνοίγῃ τὰς πτέρυγας καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ νὰ γίνηται ἄφαντος εἰς τοὺς αἰθέρας ὄπισθεν τῶν νεφῶν. Δὲν καταβαίνει δὲ εἰμὴ ὅταν ἀπαντήσῃ κατὰ τὴν πορείαν του ἄλλον λειμῶνα ὅστις τῷ φανῇ ὅτι τῷ προσφέρει ἄσυλον ἀσφαλέστερον.

Τὰ πτηνὰ ἐν γένει, ἀπαρτίζοντα τὴν δευτέραν τῶν σπονδυλωτῶν ὁμοταξίαν, διαιροῦνται εἰς ἕξ τάξεις· τὰ ἀρπακτικὰ ἢ γαμψώνυχα, τὰ ξηροβατικά, τὰ ξυλοκόπα ἢ δρυοκολαπτοειδῆ, τὰ ἀλεκτοροειδῆ, τὰ πάρυδρα ἢ σχιζόποδα καὶ τὰ στεγανόποδα.

Τὰ πάρυδρα, τὰ ὁποῖα διακρίνονται διὰ τὸ μῆκος τῶν ταρσῶν, τὸν μακρὸν αὐχένα καὶ τὸ μακρὸν ράμφος καὶ ζῶσι τὸ πλεῖστον παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν καὶ τῶν λιμνῶν, διαιροῦνται εἰς πέντε φυλάς.

Ὁ γέρανος ὑπάγεται εἰς τὴν δευτέραν φυλήν, ἧς γενικὸς χαρακτὴρ εἶνε οἱ μακροὶ πόδες, ὁ μακρὸς αὐχὴν καὶ οἱ διὰ μεμβράνης συνοχὴ τῶν δακτύλων.

Γενικῶς τὰ τῆς φυλῆς ταύτης πτηνὰ καλοῦνται ἐρωδιώδη καὶ εἰσι τὰ γνωστότερα ἐκτὸς τοῦ γεράνου *ἐρωδιὸς, ὁ σποδοειδής, γέρανος ὁ ἀνθρωποειδὴς εἴτε παρθένος, ὁ ἀστερόεις βούταυρος, πελεκὰν ὁ λευκόροδος, πελαργὸς ὁ λευκός*, ὅστις ἐθεωρεῖτο ἱερὸς παρ' Αἰγυπτίοις, *ὁ λευκόπτιλος, τάνταλος εἴτε ἶβις ἡ ἱερά*, ἥτις ἐπίσης ἐθεωρεῖτο παρ' Αἰγυπτίοις ἱερὰ ὡς καταστρέφουσα τὰ ὠὰ τῶν κροκοδείλων, *κρακτίκορνις ὁ τοξόραμφος, ὁ φοινικόπτερος ἢ πορφυρίων.*

Ο ΕΛΕΦΑΣ.

Ὁ ἐλέφας εἶνε τὸ μέγιστον, ἰσχυρότατον καὶ νοημονέστατον θηρίον τῆς ξηρᾶς. Δύο δὲ εἴδη ἐλεφάντων ὑπάρχουσι. Τὸ ἓν εὑρίσκεται ἐν τῇ Ἀσίᾳ, τὸ ἕτερον ἐν τῇ Ἀφρικῇ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον φθάνει τὸ μέγεθος δέκα ποδῶν, τὸ δὲ δεύτερον τῶν δεκατεσσάρων. Ὁ ἐλέφας, ἕνεκα τοῦ ὑπερβολικοῦ μεγέθους του, ἔχει μεγαλοπρεπέστατον φαινόμενον· ἀλλ' ἄλλως δὲν εἶνε ὡραῖος. Ἡ ὑπερμεγέθης κεφαλή του φαίνεται μικρὰ συγκρινομένη πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ σώματός του. Τὰ νῶτά του εἶνε τόσον μακρά, ὥστε πολλοὶ ἄνθρωποι θὰ ἠδύναντο συγχρόνως νὰ ἐλαύνωσιν ἐπ'αὐτοῦ, ἂν ἦσαν ἥττον εὐρύχωρα ἵνα δύνανται νὰ ἐξαπλώνωσι τὰ σκέλη των. Τὸ πυκνὸν ἀτρίχωτον δέρμα του, συνήθως ψαρὸ χρώματος, φαίνεται καθὼς σκέπασμα ἀπὸ χονδροῦ δέρματος ἢ τοῦ φλοιοῦ παλαιοῦ δένδρου, ρυτιδόνει δὲ σχεδὸν καθ'ὅλον του τὸ σῶμα ὡς ἂν ἦτον δέρμα διὰ μεγαλείτερον σῶμα. «Τὰ σκέλη του, λέγουσιν οἱ Ἰνδοί, οἵτινες ὑπερηφανεύονται διὰ τοῦτον τὸν τετράπουν γίγαντα, εἶνε καθὼς στῆλαι· τὸ μέτωπόν του καθὼς ἀσπίς, τὰ ὦτά του καθὼς ριπίδια, καὶ ἡ οὐρά του καθὼς τρομερὸν μαστίγιον.» Αὐτὴ

τῷ ὄντι ὁμοιάζει περισσότερον μὲ σκληρὸν καλώδιον καὶ ἔχει εἰς τὸ ἄκρον ὀλίγας πυκνὰς τρίχας. Ὁ ποῦς του εἶνε μέγας, στρογγύλος, μαλακός, καὶ διαιρεῖται εἰς τέσσαρα μέρη ἔχοντα μικρὰς ὁπλὰς οὕτως ἐπικεκαλυμμένας μὲ δέρμα, ὥστε μόλις εἶνε ὁραταί. Καίτοι, ὡς φαίνεται, πολὺ βαρύς, ἐνίοτε τρέχει τόσον ταχέως, ὥστε ταχὺς ἵππος δὲν δύναται νὰ διαρύγῃ αὐτόν. Ὁ τράχηλός του εἶνε βραχὺς καὶ ἰσχυρός. Οἱ ὀφθαλμοί του εἶνε μικροὶ καὶ λαμπροί. Ἀλλὰ τὰ μᾶλλον ἀξιοσημείωτα μέλη τοῦ ἐλέφαντος εἶνε οἱ χαυλιόδοντές του, ἐξ ὧν τὸ ἐλεφάντινον ὀστοῦν παράγεται, καὶ πρὸ πάντων ἡ οὕτω θαυμαστὴ προβοσκίς του.

Οἱ χαυλιόδοντες κρέμανται ὡς σπάθαι ἀπὸ τοῦ στόματός του, μία ἐφ' ἑκάστου μέρους. Ὁ ἄρρην ἐλέφας ἔχει πάντοτε σύζυγον· ὁ θῆλυς ἐνίοτε δὲν ἔχει. Οἱ χαυλιόδοντες τοῦ ἐλέφαντος προμηθεύουσι τὸ ἐλεφάντινον, ὅπερ μεταχειριζόμεθα πρὸς κατασκευὴν τοσούτων ἀντικειμένων. Οὗτοι ἔχουσι συνήθως τριῶν—έπτὰ ποδῶν μῆκος, ἀλλ' εὑρέθησαν τινὲς ἔχοντες πλέον καὶ τῶν 14 ποδῶν· ζυγίζουσι δὲ ἀπὸ 60—160 λίτρας. Ἐλεφάντινον κατασκευάζεται ἀπὸ χαυλιόδοντας καὶ ἄλλων ζώων, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἐλέφαντος παρέχει τὴν μεγίστην προμήθειαν. Ἡ ζήτησις τούτου τοῦ εἴδους εἶνε τόσον μεγάλη καὶ ἡ προμήθεια τόσον διαρκής, ὥστε εἶνε τῷ ὄντι ἄξιον θαυμασμοῦ πῶς τὸ εὐγενὲς γένος τῶν ζώων τούτων, τὰ ὁποῖα προμηθεύουσιν αὐτήν, δὲν ἐξέλιπεν ἐντελῶς πρὸ πολλοῦ· λέγεται ὅτι ἀπαιτεῖται ἡ σφαγὴ ἐπέκεινα πῶν εἴκοσι χιλιάδων ἐλεφάντων ἐτησίως ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν προμήθειαν τοῦ ἐλεφαντίνου εἰς μόνην τὴν πόλιν τῆς Ἀγγλίας Sheffield! Πολλοὶ ὅμως σπασμένοι καὶ ἐρριμμένοι χαυλιόδοντες εὑρίσκονται εἰς τὰ δάση τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς· εἰς δὲ τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀσίας εὑρίσκονται καὶ μεταλλεῖα ἐλεφαντίνου, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ χαυλιόδοντες χιλιάδων ἐλεφάντων πρὸ πολλῶν αἰώνων ἐκεῖ θανόντων καὶ ταφέντων ἐξορύσσονται. Οἱ ἐν τῇ Ἀφρικῇ χαυλιόδοντες εἶνε οἱ κάλλιστοι, ὄντες σκληρότεροι καὶ ὡραιότεροι τῶν ἐν τῇ Ἰνδίᾳ, καὶ ἧττον ἐπιρρεπεῖς εἰς τὸ ὠχριᾶζειν.

Ὁ ἐλέφας γενικῶς εἶνε ἥσυχος καὶ ἀβλαβής· ἐν παιδίον δύναται νὰ τρέψῃ εἰς φυγὴν ἑκατόν. Ὅταν ὅμως προσβάλληται ἢ πληγώνηται, ἐπιπίπτει μετὰ μεγάλης μανίας ἐναντίον τοῦ προσβαλόντος καί, ἐὰν οὗτος δὲν δυνηθῇ νὰ εὕρῃ μέσον φυγῆς, πάντοτε ἐπιτυχῶς συλλαμβάνεται καὶ φονεύεται, διατρυπωμένου τοῦ σώματός του διὰ τῶν χαυλιοδόντων τοῦ ἐλέφαντος. Ὁ ἐλέφας δ' εἶνε χειροήθης, εὐκόλως ἡμερόνεται καὶ κάμνει ὅ τι τὸν προστάττουσιν. Ἐννοεῖ τὰ εἰς αὐτὸν γινόμενα σημεῖα ὑπὸ τοῦ ὁδηγοῦ του, καθημένου ἐπὶ τοῦ τραχήλου του καὶ ὁδηγοῦντος αὐτὸν διά τινος σιδηρᾶς ῥάβδου ἀγκιςρωτῆς εἰς τὸ ἄκρον. Ὑψόνει τὸ γόνυ του ἵνα βοηθήσῃ τὸν ἄνθρωπον νὰ τὸν ἀναβῇ, καὶ διὰ τῆς προβοσκίδος του βοηθεῖ τὸν φορτόνοντα αὐτόν.

Οἱ ἄγριοι ἐλέφαντες ζῶσι καὶ περιφέρονται πρὸς βοσκὴν ἀγεληδόν. Τρέφονται μὲ χόρτα, ρίζας, καὶ κλάδους δένδρων· καὶ ἀγαπῶσι νὰ λούωνται εἰς τοὺς ρύακας· Ὁ χειροήθης ἐλέφας, ὡς δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ἐκ τοῦ μεγέθους του, δὲν τρέφεται εὐθηνά. Εἴδομεν τὴν μερίδα του μιᾶς ἡμέρας ἐξ ἑνὸς μοδίου κριθίνου ἀλεύρου, κατεσκευασμένου εἰς σούπαν, τσιάκοντα λιτρῶν γεωμήλων, καὶ ἐξ καδίσκων ὕδατος συνισταμένην, μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ ξυροχόρτου καὶ τοῦ ἀχύρου.

Ἡ προβοσκὶς τοῦ ἐλέφαντος.

Ὁ Θεὸς ὡς πάνσοφος δημιουργός, ὡς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον μὲ τόσον θαυμαστὰ μέλη πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν χρειῶν του, οὕτως ἐπρομήθευσε καὶ εἰς τὰ θηρία, τὰ πτηνά, ἰχθῦς καὶ ἔντομα μεγάλην ποικιλίαν τρόπων πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν καὶ πρὸς ἀνάπαυσιν των. Καὶ ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον ἔπλασεν αὐτὰ εἶνε πολὺ διάφορος τοῦ σκοποῦ, διὰ τὸν ὁποῖον ἐδημιούργησεν ἡμᾶς, ἔδωκεν εἰς αὐτὰ σώματα διάφορα τῶν ἰδικῶν μας καὶ κατάλληλα πρὸς τὰς διαφόρους ἀνάγκας τῆς ζωῆς των, καὶ τὴν χώραν καὶ τὸ κλίμα ἐν οἷς ζῶσι. Πᾶν εἶδος πλάσματος ἔχει ἐν ἑαυτῷ κάτι τι ἰδιαίτερον ἁρμόδιον νὰ παρακινῇ ἡμᾶς νὰ θαυμάζωμεν τὴν σοφίαν, τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ μακρὰ προβοσκὶς τοῦ ἐλέφαντος εἶνε θαυμαστὸν παράδειγμα σκοποῦ καὶ μεγίστης εὐφυΐας. Ὁ τράχηλος τῶν τετραπόδων ζώων εἶνε συνήθως μακρὸς ἵνα βοηθῇ αὐτὰ νὰ φθάνωσι τὴν τροφὴν των χωρὶς δυσκολίας. Ἀλλ' ὁ ἐλέφας ἔχει βραχὺν τράχηλον ἵνα ἐνισχύῃ αὐτὸν εὐκολώτερον νὰ βαστάζῃ τὸ μέγεθος τῆς μεγάλης του κεφαλῆς καὶ τῶν βαρέων χαυλιοδόντων του, ἡ δὲ δυσκολία τῆς προσλήψεως τῆς τροφῆς του ἀναπληροῦται θαυμαστῶς διὰ τῆς μακρᾶς του προβοσκίδος.

Ἡ προβοσκὶς τοῦ ἐλέφαντος χρησιμεύει αὐτῷ ὅ τι ὁ τράχηλος εἰς τἆλλα ζῶα. Τῷ χρησιμεύει προσέτι ὡς μύτη· διότι εἰς τὸ ἄκρον αὐτῆς ὑπάρχει μέρος τι κοῖλον ὡς ποτήριον, εἰς τὸ βάθος δὲ τούτου ὑπάρχουσι δύο τρύπαι ὡς ῥώθονες, διὰ τῶν ὁποίων ὀσφραίνεται καὶ ἀναπνέει, χρησιμεύει ὡς ὅπλον καὶ χεὶρ ἔχουσα ἕνα λίαν περίεργον δάκτυλον κατὰ τὸ ἄκρον της, διὰ τοῦ ὁποίου αἰσθάνεται καὶ ἐκτελεῖ πολυειδῆ πράγματα εὐκόλως καὶ ταχέως. Ἐλέχθη ὅτι ὁ ἐλέφας φέρει τὴν μύτην του ἐπὶ τῆς χειρός του· ἐπίσης δὲ ἠδύνατο νὰ λεχθῇ ὅτι ἀναπνέει διὰ τῆς χειρός του. Πόσον παράξενον θὰ ἐφαίνετο ἡμῖν, ἂν ἡμεῖς ἀνεπνέομεν διὰ τῆς χειρὸς ἡμῶν!

Ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἄκρῳ τῆς προβοσκίδος ὑπάρχει περίεργόν τι μέρος πέντε δακτύλων περίπου μακρόν, ὅπερ σχηματίζει τὸν δάκτυλον. Διὰ τοῦ δακτύλου τούτου τὸ ζῶον δύναται νὰ πιάσῃ μίαν βελόνην ἀπὸ τῆς γῆς, ἢ καὶ τὸ μικρότατον νόμισμα. Δύναται νὰ διαλέγῃ χόρτα καὶ ἄνθη καὶ νὰ λαμβάνῃ αὐτὰ ἓν πρὸς ἕν· δύναται νὰ λύῃ κόμβους, ν' ἀνοίγῃ καὶ κλείῃ θύρας, εἴτε στρέφων τὰς κλεῖς εἴτε ἀποσύρων τους μοχλούς· εἷς δ' ἐλέφας ἐδιδάχθη νὰ κάμνῃ διὰ τοῦ δακτύλου τούτου κανονικὰ σημεῖα ὡς γράμματα διά τινος ἐργαλείου τόσον μικροῦ ὅτον μία γραφίς. Ἡ προβοσκὶς τοῦ ἐνήλικος αὐξηθέντος ἐλέφαντος εἶνε περὶ τοὺς ὀκτὼ πόδας μακρά. Δύναται δὲ νὰ σμικρυνθῇ ἢ μηκυνθῇ κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ ζώου, καὶ νὰ κινηθῇ μετὰ μεγάλης εὐκολίας εἰς πᾶσαν δυνατὴν διεύθυνσιν· ἔχει δὲ τοσοῦτον ἐξαίσιον δύναμιν ὥστε δύναται νὰ καταρρίψῃ ἐπὶ γῆς ἕνα ἄνθρωπον [καὶ νὰ ἐκριζώσῃ μετρίου μεγέθους δένδρα.]

Περιηγητής τις Ἄγγλος, ὅστις περιῆλθε μέγα μέρος τῆς Ἰνδίας, λέγει: Ὡδοιπόρησα πολὺ ἐπὶ ἑνὸς ἐλέφαντος, καὶ ὁσάκις ἐπεθύμουν νὰ σχεδιάσω μέρος τι, τὸ ἥμερον ζῶον ἵστατο ἐντελῶς ἥσυχον ἕως οὗ ἐτελείωνα αὐτό. Ἂν ἐνίοτε ἐπεθύμουν νὰ φάγω ὥριμα μάγκο (ὀπωρικὸν τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ὅμοιον μὲ βερύκοκκον) ἅπερ ἔκειντο ὀλίγον πέραν τοῦ μέρους ἔνθα ἠδύνατο νὰ φθάσῃ ἡ χείρ μου, ὁ ἐλέφας ἐξέλεγε τὸν κλάδον ὅστις εἶχε τοὺς περισσοτέρους καρπούς, καὶ μοὶ τὸν προσέφερε διὰ τῆς προβοσκίδος του· ἐνίοτε τῷ ἔδιδα νὰ φάγῃ τινὰς ἐκ τῶν καρπῶν τούτων, αὐτὸς δὲ μὲ ηὐχαρίστει ὑψόνων τὴν προβοσκίδα του τρὶς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ποιῶν ἐνταῦτῷ χαρίεν τι ψιθυριστικὸν θρύλλημα. Ὅταν κλάδοι δένδρων ἐνεπόδιζον τὸν δρόμον μου, ἀπέσπα αὐτοὺς παρευθύς, στρέφων περὶ αὐτοὺς τὴν προβοσκίδα του καὶ συχνάκις ἀπέσπα ἓν πολύφυλλον κλονάρι διὰ τὸν ἑαυτόν του, ὅπερ μετεχειρίζετο ὡς ριπίδιον τοῦ ἀποδιώκειν τὰς μυίας κυματίζων αὐτὸ διὰ τῆς προβοσκίδος του. Ὅταν προεγευμάτιζα τὸ πρωί, ἤρχετο πάντοτε εἰς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς μου ἵνα χαροποιηθῇ διὰ τῶν ἐπαίνων καὶ θωπειῶν μου, καὶ λάβῃ ὀπωρικὰ καὶ ζάκχαριν.

Ἐν τῇ νήσῳ Κεϊλάνῃ εὑρίσκονται μεγάλαι ἀγέλαι ἀγρίων ἐλεφάντων. Πολλοὶ συνελήφθησαν καὶ τόσον ἡμερώθησαν ὥστε ἐγένοντο χρήσιμοι εἰς τὴν οἰκοδομὴν γεφυρῶν, οἰκιῶν, καὶ ἐκκλησιῶν. Οἱ περιηγηταὶ διηγοῦνται ὅτι τινὲς ἐξ αὐτῶν τόσον φροντίζουσι περὶ τὴν κομψότητα τοῦ ἔργου των ὅσον αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἠδύναντο νὰ φροντίζωσιν. Ἐλέφας τις ἐφάνη νὰ βηματίζῃ ὀλίγους πήχεις ὄπισθεν ἵνα παρατηρήσῃ ἂν κατέθηκε κορμόν τινα ξύλου ἢ λίθον εὐθέως· ἂν δὲ παρετήρει τὸ ἐναντίον, ἐπέστρεφε καὶ ὤθει αὐτὸν πρὸς τὸν κατάλληλον τόπον του. Πρό τινων ἐτῶν ἐν τῇ αὐτῇ νήσῳ μηχανικός τις ἔπρεπε νὰ κατασκευάσῃ ὑδραγωγεῖον διὰ σιδηρῶν σωλήνων, πρὸς μεταφορὰν ὕδατος ἀπέχοντος δύο μίλια, ἐπὶ λόφων, καὶ διὰ μέσου βασῶν ἔσουδὲν ὑπῆρχον ὁδοί. Ὅπως δὲ βοηθηθῇ εἰς τὸ ἔργον του ἔπρεπε νὰ ἐνασχολήσῃ τινὰς ἐλέφαντας, καὶ οὐδὲν ἠδύνατο νὰ τῷ ἦνε τερπνότερον ἢ τὸ νὰ θεωρῇ τὸν τρόπον καθ' ὃν οἱ μηχανικοὶ ἐλέφαντες ἔπραττον τὸ ἔργον των. Ἐγείροντες ἕνα τῶν βαρέων σωλήνων καὶ ἰσοσταθμίζοντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς προβοσκίδος των ἕκαστος αὐτῶν ἐξεκίνει μὲ αὐτόν, καὶ τὸν μετέφερεν ἀσφαλῶς ἐναντίον παντὸς ἐμποδίου εἰς τὸν τόπον ἔνθα ἔπρεπε νὰ τεθῇ. Ὅταν ἔφθανον εἰς τὸ μέρος ἐγονάτιζον καὶ ἔθετον τὸν σωλῆνα ἀκριβῶς ὅπου ὁ ὁδηγὸς ἐπεθύμει. Μίαν φορὰν εἷς ἐξ αὐτῶν εὑρίσκων δυσκολίαν τινὰ ἐν τῇ ἀκριβεῖ ἐφαρμογῇ ἑνὸς τῶν σωλήνων, τὸν ὁποῖον εἶχε τοποθετήσει ἐπὶ ἑνὸς ἄλλου, ἐγερθεὶς ἐπορεύθη εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ σωλῆνος, καὶ βαλὼν τὴν κεφαλήν του ἐναντίον αὐτοῦ ὤθησεν αὐτὸν πρὸς τὸν κατάλληλον τόπον.

Πρό τινων ἐτῶν ἓν τινι παραστάσει ἀγρίων θηρίων γενομένῃ ἐν Βάθῃ (Bath) ὑπῆρχε καί τις μέγας καλοκἀγαθος ἐλέφας! Μεταξὺ τοῦ πλήθους, ὅπερ ὑπῆγεν ἵνα θεωρήσῃ αὐτά, ὑπῆρχε καί τις ἀρτοποιός. Οὗτος ἐνόμισε νὰ διασκεδάσῃ πειράζων αὐτόν, καὶ προσποιούμενος ὅτι τῷ δίδει ἐν παξημάδι ἀπέσυρε τὴν χεῖρα του· ἡ ἀστειότης αὕτη ἐπανελήφθη πολλάκις· ὁ δὲ ἐλέφας ὑπέφερε τὸ παιγνίδιον τοῦτο μεθ' ὑπομονῆς· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀγανακτήσας καὶ ἐκβαλὼν τὴν προβοσκίδα του ἔξω τοῦ κλωβίου συνέλαβε τὸν ἀρτοποιὸν ἐκ τῆς ὀσφύος, ὕψωσεν αὐτὸν ἕως τῆς κορυφῆς τοῦ παραπήγματος, καὶ ἐκτύπησε τὴν κεφαλήν του μετὰ σφοδρότητος κατὰ τῆς στέγης. Ἕκαστος τῶν θεατῶν ἐνόμισεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος θὰ ἔμενε νεκρός. Ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα χαλαρώσας τὴν προβοσκίδα του ἀφῆκεν αὐτὸν νὰ πέσῃ ἐκ τῆς ὀροφῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ λαοῦ. Ὁ ἀρτοποιὸς ἔκειτο χαμαὶ ἐπὶ δύο λεπτὰ φαινόμενος ἠμιθανής· ἀλλ' ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἐπλησίασαν αὐτῷ, ἠγέρθη καὶ περιεπάτει ὡσεὶ μὴ εἶχε τῷ συμβῇ οὐδέν. Ἐφοβήθη μεγάλως, ἀλλὰ δὲν ἐβλάφθη· ἐφεξῆς ποτὲ δὲν ἔλαβεν ὄρεξιν νὰ παίξῃ μετὰ ἐλεφάντων.

Ἄνθρωπός τις ἔν τινι πόλει τῆς ἀνατολῆς, ὃς συχνάκις ἐκάθητο ἐν τῇ θύρᾳ τοῦ οἴκου του ὅθεν ἐλέφαντες διέβαινον ὁδηγούμενοι καθ' ἑκάστην εἰς τὸ ὕδωρ, συνείθιζεν ἐνίοτε νὰ δίδῃ πρὸς ἕνα ἐξ αὐτῶν συκόφυλλα, τα ὁποῖα οἱ ἐλέφαντες ὑπεραγαπῶσιν. Ἡμέρᾳ τινὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἐμπαίξῃ τὸν ἐλέφαντα Περιετύλιξεν ἕνα λίθον ἐντὸς τῆς δέσμης τῶν συκοφύλλων, εἰπὼν πρὸς τὸν ὁδηγόν «Θέλω τῷ δώσει λίθον νὰ φάγῃ ταύτην τὴν φορά», καὶ ἴδε πόσον ὁ λίθος θὰ τῷ ἀρέσῃ.» Ὁ ὁδηγὸς τῷ εἶπεν ὅτι ὁ ἐλέφας δὲν θὰ ἦνε τόσον μωρὸς ὥστε νὰ καταπίῃ τὸν λίθον· ὁ ἄνθρωπος ὅμως ἐξέτεινε τὸ δέμα πρὸς τὸν ἐλέφαντα· ἀλλ' ἅμα ὁ ἐλέφας τὸ ἤγγισε μὲ τὴν προβοσκίδα του ἀφῆκεν αὐτὸ νὰ πέσῃ κάτω. « Βλέπεις ὅτι εἶχα δίκαιον » ; τῷ εἶπεν ὁ φύλαξ, καὶ ἐπῆρε τὸν δρόμον του. Ἀφοῦ οἱ ἐλέφαντες ἐποτίσθησαν, ὁ φύλαξ ὡδήγει αὐτοὺς εἰς τὸν σταῦλον· ὁ ἐμπαίξας τὸν ἐλέφαντα ἄνθρωπος ἵστατο εἰσέτι εἰς τὴν θύραν του. Πρὶν δε ἐννοήσῃ ὅτι ὁ ἐλέφας προὐτίθετο νὰ προσβάλῃ αὐτόν, τὸ ζῶον ἔδραμε πρὸς αὐτόν, περιέβαλε τὴν προβοσκίδα του κύκλῳ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, ἐπάταξεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ τὸν κατεπάτησε μέχρι θανάτου.

Ἐν τῇ πόλει Δελχῇ τῆς Ἰνδίας ῥάπτης τις συνείθιζε νὰ δίδῃ καρπούς τινας πρός τινα ἐλέφαντα καθ' ἡμέραν ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου του διαβαίνοντα. Τοσοῦτον τὸ ζῶον συνείθισε ταύτην τὴν περιποίησιν, ὥστε τακτικῶς ἔθετε τὴν προβοσκίδα του ἐπὶ τὸ παράθυρον ἵνα λαμβάνῃ τὸ προσδοκώμενον δῶρον. Μιᾷ ὅμως ἡμέρᾳ ὁ ῥάπτης κακοδιάθετος ὢν ἐνέπηξε τὴν βελόνην του ἐπὶ τὴν προβοσκίδα τοῦ ἐλέφαντος εἰπὼν αὐτῷ ν' ἀναχωρήσῃ, διότι δὲν ἔχει τίποτε νὰ τῷ δώσῃ. Ὁ ἐλέφας διέβη κατὰ τὸ φαινόμενον ἀτάραχος· ἀλλὰ φθάσας εἴς τι λιμνάριον ἀκαθάρτου ὕδατος ἐκεῖ που πλησίον ἐγέμισε τὴν προβοσκίδα του ὕδατος καὶ ἐπέστρεψε, καί, εἰσβαλὼν τὴν μεγάλην του κεφαλὴν ἐντὸς τοῦ παραθύρου, ὀλίγον ἔλειψε νὰ πνίξῃ τὸν δυστυχῆ ῥάπτην, χύνων ἐπ' αὐτοῦ χείμαρρον ὕδατος πρὸς μεγίστην διασκέδασιν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι εἶδον καὶ ἐβεβαίωσαν ταύτην τὴν σκηνήν.

Ἐν ταῖς Ἰνδίαις στρατὸς ἐξεστράτευεν ἐπί τινος λόφου. Τὰ μεγάλα τηλεβόλα λίαν βαρέα ὄντα ἐσύροντο ὑπὸ ἐλεφάντων

Μακρά τις τακτικὴ σειρὰ ἐκ τούτων τῶν ζώων ἐσχηματίζετο, τοῦ ἑνὸς ἐκ τοῦ πλησίον ὄπισθεν τοῦ ἑτέρου ἱσταμένου καὶ σύροντος τεμάχιόν τι τοῦ πυροβολικοῦ. Ἐπὶ τῆς ἁμάξης ἑνὸς τηλεβόλου ὀλίγον τι μακρὰν ἀπὸ τὸ μέτωπον ἑνὸς τροχοῦ ἐκάθητο στρατιώτης τις ἵνα ἀναπαυθῇ· ὁ ἄνθρωπος ὢν πολὺ κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἀπεκοιμήθη. Κοιμώμενος δὲ ἔπεσεν ἀπὸ τὸ κάθισμά του.

Ὁ τροχὸς τῆς ἁμάξης, φορτωμένης οὔσης μὲ τὸ βαρὺ τηλεβόλον, ἀκριβῶς τότε ἦτον εἰς τὴν στιγμὴν τῆς περιστροφῆς του καὶ ἔπρεπε νὰ περάσῃ διὰ τοῦ σώματος τοῦ στρατιώτου. Δὲν ἦτον καιρὸς νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὸ ἔδαφος.

Ὁ ἐλέφας, ὀπίσω τοῦ στρατιώτου εὑρισκόμενος, βλέπων καὶ τὸν κίνδυνον, ἀλλὰ μὴ δυνάμενος νὰ φθάσῃ τὸν ἄνθρωπον μὲ τὴν προβοσκίδα του ἥρπασε τὸν τροχὸν καί, ὑψώσας αὐτὸν ἄνω τοῦ σώματος, τὸν ἐπέρασε προσεκτικῶς ἄνωθεν τούτου καὶ τὸν ἔθηκε κάτω μακρύτερα.

(ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ.

Ὑπὸ Ο. Κ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΘΕΟΤΟΚΗΣ.

Ἐγεννήθη ἐν Κερκύρᾳ τῷ 1736 ἀπὸ τὸν εὐπατρίδην Στέφανον Θεοτόκην, καὶ ἐκαλεῖτο Νικόλαος ἐν τοῖς κοσμικοῖς· διδαχθεὶς δ' ἐν τῇ πατρίδι τὰ ἐγκύκλια ὑπὸ Ἱερεμίαν τὸν Καβαδίαν, μετέβη νεώτατος εἰς Ἰταλίαν πρὸς τελειοτέραν μάθησιν, καὶ ἐσπούδασεν εἰς τὰ πανεπιστήμια τῆς Βολωνίας καὶ τοῦ Παταβίου τὰ φιλοσοφικὰ μαθήματα, πρὸ πάντων δὲ τὰ μαθηματικά. Ἐπαναστρέψας εἰς τὴν πατρίδα του τῷ 1756, ἐχειροτονήθη τῷ 1762 ἱερομόναχος καὶ μετωνομάσθη Νικηφόρος. Διορισθεὶς διδάσκαλος τοῦ ἐν Κερκύρᾳ ἑλληνικοῦ σχολείου ἐδίδαξε τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὰ μαθηματικά, κηρύττων ἅμα ἐξ ἀμβωνος τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὁ νεαρὸς ἱερομόναχος ἤρξατο φημιζόμενος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, εἶτα δὲ μεταβὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἔτυχεν εὐμενοῦς δεξιώσεως ὑπὸ τοῦ τότε κοσμοῦντος τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον Σαμουήλ, καὶ διωρίσθη ἱεροκήρυξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. Ὀλιγοχρόνιος ὑπῆρξεν ἡ ἐν τῇ βασιλευούσῃ διαμονὴ τοῦ Θεοτόκη, ὅστις ἀπελθὼν εἰς Μολδαβίαν διωρίσθη σχολάρχης τῆς ἐν Ἰασίῳ αὐθεντικῆς σχολῆς. Ὕστερον μετέβη εἰς Λειψίαν (1765) πρὸς ἔκδοσιν διαφόρων συγγραμμάτων του τεινόντων εἰς αὔξησιν τῆς παιδείας τοῦ ἔθνους, καὶ πρὸ πάντων τὴν κραταίωσιν τῆς ὀρθοδοξίας. Τῷ 1772 ἐξελέχθη ὑπὸ τῶν ἐν Ἐνετίᾳ Ἑλλήνων παμψηφεὶ μητροπολίτης Φιλαδελφείας, πλὴν δὲν ἐδέχθη τὸ ἀξίωμα ἐκεῖνο, διὰ λόγους εὐκόλως ἐννοουμένους. Τῷ 1779 παραιτηθέντος Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Σλαβινίου καὶ Χερσῶνος ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῆς Ῥωσσικῆς Συνόδου ὁ Νικηφόρος, ὅστις μετετέθη ὕστερον εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Ἀστραχανίου καὶ Σταυροπόλεως.

Ἡ ἀθόρυβος σπουδὴ καὶ μελέτη ὑπῆρξαν πάντοτε αὐτῷ προσφιλέστεραι τῶν πολυκρότων τιμῶν καὶ ἀξιωμάτων· καθάπερ ὡς ἁπλοῦς λόγιος δὲν ἔπαυε μοχθῶν ὁ Θεοτόκης ὑπὲρ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ ἔθνους, οὕτως ὡς ἀρχιερεὺς δὲν ἀπηύδησεν ὀρθοτομῶν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινὸς παραιτήσας τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον μετέβη εἰς Μόσχαν, ὅπου διῆγαγε μονάζων καὶ συγγράφων μέχρι τοῦ ἐν ἔτει 1800 ἐπελθόντος θανάτου αὐτοῦ.

Ὁ Θεοτόκης ἐγένετο εἷς τῶν πολυμαθεστέρων καὶ φιλοπόνων συγγραφέων τοῦ ΙΗ'. αἰῶνος, πρόμαχος τῆς ὀρθοδοξίας, ζηλωτὴς τῆς παιδείας ἔνθερμος, ἐπίσημον κατ[illegible]λεῶν θέσιν ἐν τῇ νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ, τὸ δὲ δ[illegible] συνεδέθη μετὰ τοῦ Εὐγενίου, μεθ' οὗ δεσμὸς ἱερᾶς φιλίας ζῶντα τὸν συνήνου (1).

Συγγράμματα.

— Λόγοι εἰς τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην Τεσσαρακοστὴν μετὰ καί τινων Πανηγυρικῶν ἐπιφωνηματικῶν κτλ. Ἐν Λειψίᾳ 1766, καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις 1859.

— Στοιχεῖα Μαθηματικά. Ἐν Μόσχᾳ 1798—99. Τόμοι 3.

— Ἀπόκρισις ὀρθοδόξου τινὸς περὶ τῆς τῶν Κατολικῶν δυναστείας, καὶ περὶ τοῦ τίνες οἱ Σχίσται καὶ οἱ Σχισματικοὶ καὶ οἱ Ἐσχισμένοι, καὶ περὶ τῆς βαρβαρικῶς λεγομένης Οὐνίας καὶ τῶν Οὐνίτων. Ἐν Χάλλῃ 1775 (Ἀνετυπώθη τῷ 1851 ἐν Κερκύρᾳ ὑπὸ Π. Φωκᾶ, καὶ τῷ 1853 ἐν Ἀθήναις ὑπὸ Βρετοῦ).

— Κυριακοδρόμιον, ἤτοι Ἑρμηνεία καὶ μετ' αὐτὴν ἠθικὴ ὁμιλία τῶν κατὰ Κυριακὴν ἐν ταῖς ἁγίαις τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαις ἀναγινωσκομένων Εὐαγγελίων. Ἐν Μόσχᾳ 1796. Τόμοι 2. Ἀνετυπώθη τῷ 1803 ἐν Βουκουρεστίῳ, καὶ τῷ 1855 ἐν Ἀθήναις.

— Κυριακοδρόμιον, ἤτοι ἑρμηνεία καὶ μετ' αὐτὴν ἠθικὴ ὁμιλία εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων. ἐν Μόσχᾳ 1808. 2 τόμοι.

— Στοιχεῖα Γεωγραφίας. Ἐν Βιέννῃ 1804.

Μετέφρασεν ἐκ τοῦ λατινικοῦ—τὸ περὶ θρησκείας τῶν Ἑβραίων πόνημα Σαμουὴλ τοῦ Ἰουδαίου ἐκδοθὲν ἐν Λειψίᾳ 1769· καὶ ἐξέδωκε μετὰ προλεγομένων καὶ κριτικῶν ἐπιστασιῶν τ' Ἀσκητικὰ Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου Ἐν Λειψίᾳ 1770, καὶ τὴν σειρὰν τῶν ὑπομνηματιστῶν εἰς τὴν Πεντάτευχον (1772) εἰς δύο τόμους εἰς φύλλον.

Εἰς τὸν Θεοτόκην ἀποδίδεται ἡ εἰς τὴν ἁπλοελληνικὴν μετάφρασις τῆς ἑρμηνείας Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας εἰς τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια ἐκδοθεῖσα ἐν Λειψίᾳ 1770, καὶ ἡ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ μετάφρασις τῆς Ἀποδείξεως τοῦ κύρους τῶν τῆς νέας καὶ παλαιᾶς Διαθήκης βιβλίων, ἢ κατὰ Βολταίρου, ἐκδοθεῖσα ἐν Βιέννῃ 1794.

Τοῦ Νικηφόρου σώζονται δεκαοκτὼ ἐπιστολαὶ ἰταλιστὶ καὶ ἑλληνιστὶ εἰς τὸ ἀρχιφυλακεῖον τῆς ἐν Βενετίᾳ ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Γεωργίου (1772—74).

Ὑπὸ Ζαβίρα ἀπαριθμοῦνται καὶ τὰ ἑξῆς τοῦ Θεοτόκη πονήματα.

— Ἀριθμητική.
— Περὶ τῆς ἠλεκτρικῆς δυνάμεως.
— Περὶ μετεώρου φυσικῆς.
— Μεταφυσική.
— Γεωγραφία.
— Ἀνάπτυξις τοῦ «πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυ-

(1) Πανδώρας Τόμ. Δ', σελ. 373. καὶ Μέντορος Τομ. Γ'. σελ. 47 καὶ 97.

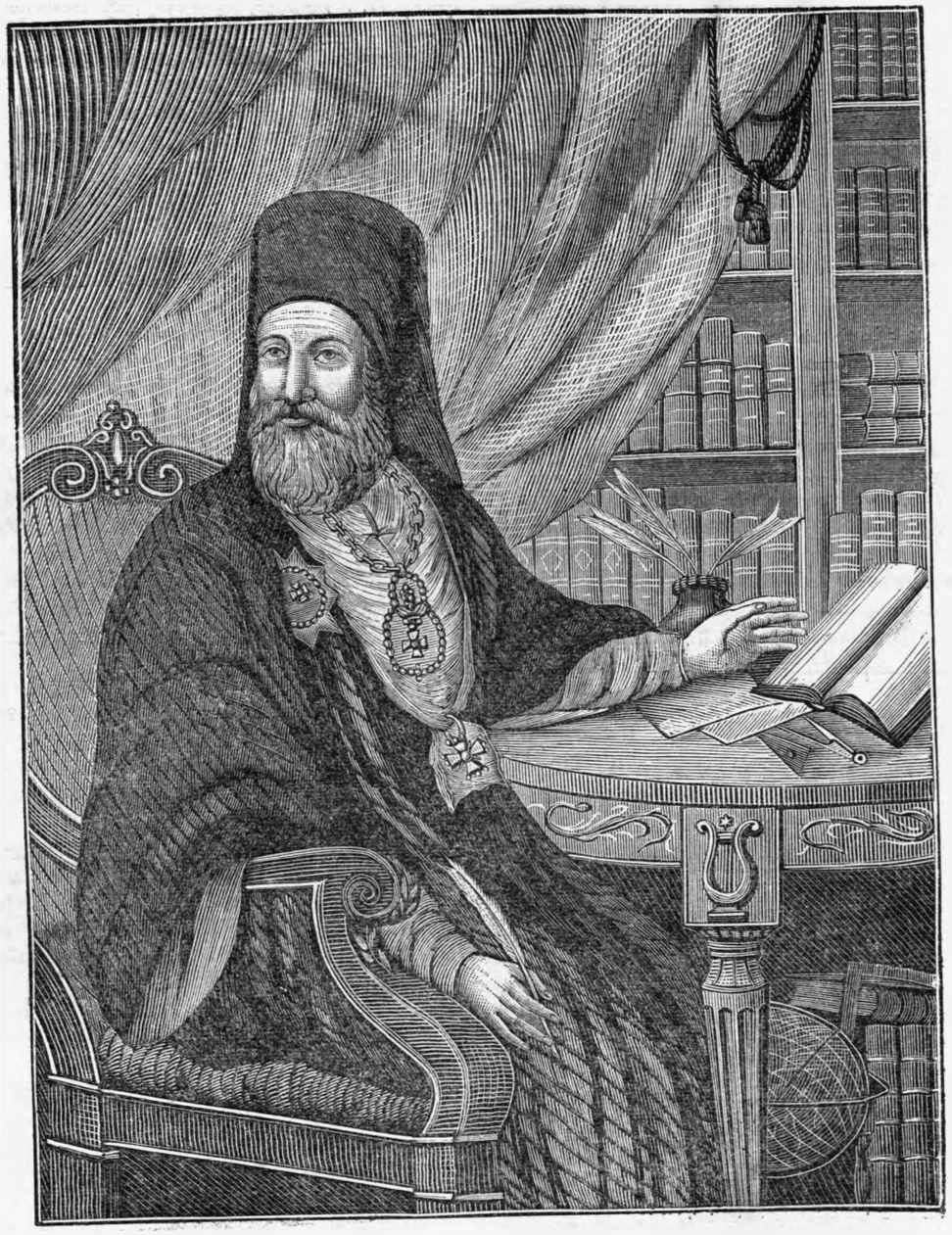

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΘΕΟΤΟΚΗΣ.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ πᾶς λόγος τὴν νίκην φέρει
ΝΙΚΗΦΟΡΩΣ γὰρ ῥητρεύει Θεοῦ ῥῆμα.

Χριστοῦ προβάτων ποιμὴν καλὸς ἦν, κ' ἀπίστων βέλος
Σοφίας πλήρης, μουσῶν ἠγέτης, Κερκύρας κλέος.

σία ἁλισθήσεται» πρὸς Ἐλευθέριον Μιχαήλου τὸν Λαρισσαῖον. Ἐγράφη ἐν Βιέννῃ 1774.

— Ἐπιστολὴ πρὸς Νεόφυτον τὸν Πελοποννήσιον.

— Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς ἐν Ῥωσσίᾳ Ῥασκολνίκους τοὺς ὑπὸ τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ εὑρισκομένους.

— Ἐξήγησις τοῦ κατὰ Ῥασκολνίκων λόγου ἐν τῇ ἐπιστρέψει αὐτῶν.

— Orientalis ecclesiae responsio ad admodum reverendum Dom. Athan. Demetrievitz. 1776 Jun 15.

— Ad occidentalem ecclesiam defitientis, contra se datam declarationem. 1778.

— Λόγος ἐκφωνηθεὶς ρωσσιστὶ τῇ κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν Πουλτάβῃ.

— Λόγος πρὸς τὴν αὐτοκρατορικὴν αὐτῆς μεγαλειότητα ἐκφωνηθεὶς τῇ 6 Αὐγούστου 1779, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς εἰς ἀρχιεπίσκοπον χειροτονίας αὐτοῦ. (Μεταφρασθεὶς ρωσσιστὶ ὑπὸ Λουκᾶ Σιτζκαρὲβ τοῦ τῆς ἐν Ῥωσσίᾳ συνόδου μεταφραστοῦ, καὶ γαλλιστί, τρίγλωσσος ἐξεδόθη ἐν Πετρουπόλει.)

— Περὶ τοῦ ἂν ἐκηρύχθη τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὸν νέον κόσμον.

— Περὶ τῆς τῶν ἁγίων πρεσβείας (1).

(Ἐκ τῆς Νεοτλ. Φιλολ. Κ. Ν. ΣΑΘΑ.)

ΕΙΣΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ;

Τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἕκαστος ὀφείλει νὰ προτείνῃ εἰς ἑαυτόν εἰς τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν δύναται ν' ἀπαντήσῃ. Ἂς ἀναγνώσῃ δὲ τὸ δέκατον τρίτον κεφάλαιον τῆς Α'. πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς, καὶ θέλει ἰδεῖ πόσον δύναταί τις νὰ προδῷ, καὶ πάλιν ὅμως νὰ μὴ ἦνε ἀληθὴς Χριστιανός.

Εἶσαι λοιπὸν χριστιανός, ἀληθὴς μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ; Ἡ ἐρώτησις δὲν ἐμπεριλαμβάνει τὴν «μορφὴν μόνον τῆς εὐσεβείας, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς.» Ἂν δὲν πιστεύῃς εἰς τὴν Βίβλον, ἢ μέρος τι αὐτῆς, δὲν εἶσαι Χριστιανός. Ἂν ζῇς παραμελῶν τὴν δημοσίαν λατρείαν, καὶ δαπανᾷς τὴν Κυριακὴν εἰς κοσμικὰς ἐνασχολήσεις, εἰς κοινωνικὰς ἐπισκέψεις, ματαίας συναναστροφὰς καὶ διασκεδάσεις, δὲν εἶσαι Χριστιανός. Δὲν ἔχεις μέρος, οὐδὲ κλῆρον μετὰ τῶν οἰκείων τῆς πίστεως. Ἂν ἐπαναπαύησαι ἐπὶ τῆς ἀμέμπτου ζωῆς σου καὶ τῶν καλῶν ἔργων σου, πλανᾷς σεαυτόν, διότι «ἐξ ἔργων νόμου δὲν θελει δικαιωθῇ οὐδεμία σάρξ.» Ζῇς ἔκδοτος ἐκ συνηθείας εἴς τινα τῶν γνωστῶν ἁμαρτιῶν; δὲν εἶσαι χριστιανός, ὅσον ἀκριβὴς ἤθελες εἶσθαι κατὰ πολλὰ ἄλλα. Ἂν ἐπερείδησαι εἰς ὁποιονδήποτε ἄλλο πρᾶγμα, ἢ εἰς τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἐπ' αὐτὸν πίστιν διὰ νὰ σωθῇς, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ δὲν εἶνε τότε εἰς σέ, «εἶσαι ἔτι εἰς τὴν ἁμαρτίαν σου.» Ἂν ἦσαι εἰς ψυχρὰν καὶ ὀλισθηρὰν κατάστασιν, ἂν δὲν διατηρῇς τακτικῶς σχέσιν καθ' ἑκάστην μετὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς προσευχῆς, δὲν ἔχεις οὐδεμίαν ἐνάργειαν ὅτι εἶσαι Χριστιανός. Ἂν ἡ ἀγάπη τοῦ κόσμου κατέλαβε τὸν καιρόν σου καὶ τοὺς στοχασμούς σου καὶ τοὺς σκοπούς σου, καὶ ἐθεώρησας ὡς δευτέρου λόγου ἀξίαν τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπηρεσίαν σου, οὐδένα λόγον ἔχεις νὰ φρονῇς ὅτι εἶσαι χριστιανός, καὶ πείσθητι ὅτι εἶσαι ἠπατημένος εἰς τὰς πρὸς τοῦτο ἰδέας σου.

(Ἐκ τοῦ Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς.)

ΑΠΡΟΣΔΟΚΗΤΟΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ.

Ζπουδαιοτάτη καὶ φοβερὰ ἀνακάλυψις γενομένη ἐσχάτως ἐν Wool Witz, κομητείᾳ τοῦ Κέντ τῆς Ἀγγλίας κατετάραξεν ἅπαντας αὐτῆς τοὺς κατοίκους. Ἰδοὺ τί λέγουσι τὰ «Ἡμερήσια Νέα» περὶ τοῦ παραδόξου τούτου συμβάντος.

« Φαίνεται ὅτι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῆς Ἀγγλίας ὁ στερεὸς φλοιὸς τῆς γῆς ἔχει μόνον ὀλίγων ποδῶν πάχος καὶ δύναται ἵνα διατρυπηθῇ διὰ τρυπάνου μικρᾶς δυνάμεως,

Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα, ἐν ᾧ οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἦσαν συνηθροισμένοι ἔν τινι ἀνθέων ἀγορᾷ, ἡ γῆ ἠνοίχθη αἴφνης εἰς χάσμα μέγιστον καὶ κατεβράχθισεν ὑπὲρ τοὺς 150 ἀνθρώπους. Μετὰ τὸ ἀπροσδόκητον καὶ δεινὸν τοῦτο συμβὰν οἱ κάτοικοι ἠθέλησαν ἵνα καθετηριάσωσι τὸ ἔδαφος ἐφ' οὗ κεῖται ἡ πόλις. Ἀλλ' ὁ τρόμος αὐτῶν ἐγένετο μέγιστος βεβαιωθέντων ὅτι ὑπὸ τὴν πόλιν καὶ ὀλιγίστους ὑπ' αὐτὴν πόδας ὑπάρχουσι κενὰ καὶ ἄβυσσοι ἀπέραντοι. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ δυστυχήματος τῆς γορᾶς τῶν ἀνθέων οἱ κάτοικοι ἔμαθον ὅτι αἱ ὁδοί, οἱ κῆποι καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν οἴκων τῆς πόλεως, οὓς πρότερον ἐνόμιζον ἀσφαλεστάτους, κεῖνται ἐπὶ λεπτοτάτων φλοιῶν γῆς μετεωριζομένων ὡς θόλων ἐπὶ κενῶν, ἅτινα δύνανται ἵνα καταβροχθίσωσιν αὐτοὺς ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν. Τοιοῦτόν τι ἔπαθεν Ἄγγλος τις κατοικῶν ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ Ἀγγλίς τις κατοικοῦσα ἐν τῇ ὁδῷ Βερεσφόρδ, οἵτινες ἠθέλησαν ἵνα καθετηριάσωσι τὴν περὶ τὸν οἶκον αὐτῶν γῆν· διότι ὁ μὲν ἠφανίσθη μετὰ τῆς οἰκίας εἰς βάραθρον ἐξαίφνης ἀνοιχθὲν καὶ κλεισθέν, ἡ δὲ εἶδε τὸν οἶκον αὐτῆς καταπίπτοντα εἰς λάκκον βάθους ὡς 15 μέτρων πλήρη ὕδατος.

Ἔκτοτε οἱ μὲν πλούσιοι τῶν κατοίκων σπεύδουσιν ἵν' ἀποδημήσωσιν ἀλλαχόσε, οἱ δὲ πενέστεροι διάγουσι τὸν βίον λίαν περιμέριμνοι.

(1) Πανδώρα τόμος Θ'.

ΠΟΙΗΜΑΤΙΟΝ

ἐκφωνηθὲν ἐπὶ τῶν ἐξετάσεων τοῦ 1866 Ἰουλίου 17 ἐν Ἁγίᾳ Παρασκευῇ.

Ἦλθαν τέλος, ἦλθαν πάλιν
σ' τῆς πατρίδος τὴν ἀγκάλην
αἱ ἐννέα ἀδελφαί.
Ἦλθαν καὶ μᾶς φέρουν τώρα,
ἄφθον' ἀγαθὰ καὶ δῶρα,
σεβασταί μοι κορυφαί.

Ἔτη ὅλα τῆς Πατρίδος,
ἄνευ καμμιᾶς φροντίδος,
ὁ πνευματικὸς ἀγρὸς
Ἄσπαρτος καὶ χέρσος ἦτο
καὶ οἰκτρῶς κατεπατεῖτο
κῆπός της ὁ λογικός.

Δὲν ἠκούετο διόλου
τῶν Μουσῶν, τοῦ Ἑκηβόλου
ἡ φωνὴ ἡ γλυκερά.
Ἀλλὰ μαύρη βαρβαρότης
ὡς ἀγρία τις Θεότης
μᾶς ἐπίεζε σκληρά.

Τριετίαν ὅμως ἤδη
ἡ παιδεία διαδίδει
εἰς τὴν πάτριόν μας Γῆν
Τὰ ποικίλα σπέρματά της
καὶ τὰ ἄφθαρτ' ἀγαθά της
ἀπὸ ἄφθονον πηγήν.

Νὰ σκεδάζετ' ἀνενδότως
ἤρξατο πλέον τὸ σκότος
ἀμαθείας τὸ δεινόν.
Τῆς παιδείας δ' ἀνατέλλον
προαγγέλλει λαμπρὸν μέλλον
φῶς τὸ λίαν ποθεινόν.

Τὸ σεμνὸν τοῦτο Σχολεῖον,
γνώσεων πολλῶν ταμεῖον,
τεχνουργεῖον τοῦ νοός,
Τὴν διανοίαν πλουτίζει,
τὴν καρδίαν μας ρυθμίζει
καὶ τὰ ἤθη προσφυῶς.

Ναί, ὦ φίλοι πατριῶται,
ἦν ποτὲ καιρός, ὁπότε
ἡ κοινὴ ἡμῶν Πατρὶς
Ἔτρεφεν ἄνδρας μεγάλους
ποιητάς, σοφούς καὶ ἄλλους
νέους μεγαλοφυεῖς.

Ἔτεκεν ἡ Μιτυλήνη
ἡ καλλίτεκνος ἐκείνη
τὴν Σαπφώ, τὸν Πιττακόν.
Ἄντισσα τὸν Τέρπανδρόν της
Ἐρεσσὸς Θεόφραστόν της
τὸν Ἀριστοτελικόν.

Πρὸς βορρᾶν δὲ ἐν Μηθύμνῃ
τοῦ Ἀρίωνος οἱ ὕμνοι
καὶ τὰ μέλη συγκινοῦν.
Τοὺς δελφῖνας τῆς θαλάσσης
εἰς τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις,
καὶ τοὺς κάμνουν νὰ σκιρτοῦν.

Οὕτω τότε μιᾷ γνώμῃ
πᾶσα πόλις, πᾶσα κώμη
Λέσβου τῆς περιφανοῦς,
Περιέθαλπε τὴν θείαν
καὶ ἀθάνατον παιδείαν
μετὰ ζήλου εὐγενοῦς.

Ἕνα εἶχον ὅλοι τότε
ἄρχοντες καὶ ἰδιῶται
ἕνα ἅγιον σκοπόν.
Μίαν εὐγενῆ φροντίδα,
νὰ δοξάσουν τὴν Πατρίδα
τὴν κοινὴν αὐτῶν τροφόν.

Σύμπνοια, φιλοπατρία,
εὔρυθμος ἐλευθερία,
ἅμιλλα, ζῆλος πολύς·
Ἰδοὺ ποῖαι ἦσαν τότε
αἱ μεγάλαι καὶ αἱ πρῶται
ἀρεταὶ κοινωφελεῖς.

Κ' ἔδρεπον λοιπὸν ἐκ τούτων
Ἰσχύν, δόξαν, τιμήν, πλοῦτον
οἱ προπάτορες ἡμῶν.
Κ' ἡ Ἑλλὰς χώρα ἡρώων,
διεμόρφωσεν ἀθρόον
σώφρονα Πολιτισμόν.

Ἀλλ' ἐκεῖνοι οἱ αἰῶνες
ᾤχοντο, φεῦ! καὶ χειμῶνες
μᾶς κατέθλιψαν βαρεῖς.
Κ' ἔθεσαν εἰς τὴν πατρίδα
τῆς δουλείας τὴν σφραγῖδα
βάρβαροι αἱμοχαρεῖς.

Ἔκτοτε ἐσβέσθ' ὁ λύχνος
τῆς παιδείας, κἰ οὐδὲν ἴχνος
ἔμεινε πολιτισμοῦ.
Ἡ ἀμάθεια ἡπλώθη
πανταχοῦ, κ' ἐκορυφώθη
κράτος τοῦ βαρβαρισμοῦ.

Ἡ ἁγία ἡμῶν πίστις
ἐκινδύνευσεν ἐν πλείστοις
κακοδαίμοσι καιροῖς,
Καὶ πολλοὶ Ἐχάθη, εἶπον,
ἡ Ἑλλάς, τῶν πρωτοτύπων
ἡ τροφὸς καὶ ἡ Πατρίς.

Ἀλλ' οὐχί, ὅτε ἐπέστη
ὁ καιρός, εὐθὺς ἀνέστη
ἡ νεκροφανὴς Ἑλλάς,
Διαπράξασα παντείας
ἐπ' ἀνδρείᾳ ἀριστείας
ἐξαισίας καὶ πολλάς.

Κ' ἐπανέκαμψαν αἱ Μοῦσαι
πρὸ καιροῦ ἀποδημοῦσαι
τῆς ἑστίας των μακράν.
Κ' ἵδρυσαν σχολῶν σωρείαν
πανταχοῦ μὲ προθυμίαν
ἔνθερμον καὶ ἱεράν.

Καὶ ἰδοὺ πάλιν τὰ φῶτα
τῆς παιδείας, ὡς τὰ πρῶτα
ἐξατλοῦνται δαψιλῶς.
Καὶ δι' ἀρρωγῆς τῆς θείας
πέπλος ὁ τῆς ἀμαθείας
αἴρεται ὁ παχυλός.

Ἡμεῖς μόνοι λοιπόν, φίλοι,
θὰ ἱστάμεθα ὡς στήλη
ἄψυχός τε καὶ νεκρὰ
Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὀργῶντος
κόσμου καὶ ἐνθουσιῶντος
πρὸς καλὰ τὰ νοερά;

Ἡμεῖς μόνοι ζευγηλάται
καὶ ἀγροῖκοι βοηλάται
θὰ νὰ ἤμεθα λοιπόν,
Ἀμαθεῖς καὶ τυφλοὶ ζῶντες
καὶ οὐδὲν ἄλλο τιμῶντες
ἢ χρημάτων πορισμόν;

Ὄχι, ὄχι, συμπολῖται,
καιρὸς πάλιν νὰ φανῆτε
τῶν γραμμάτων ζηλωταί.
Εἶνε τῶν εὐκατορθώτων
νὰ δειχθῆτε, ὡς τὸ πρῶτον
τῆς παιδείας ἐρασταί.

Τὴν πατρίδα τὴν φιλτάτην
μὲ βουλὴν προθυμοτάτην
νὰ τιμήσωμεν καιρὸν
Δότε, ἂν μᾶς ἀγαπᾶτε,
δότε μὴ μᾶς ἀποσπᾶτε
τῶν ὡραίων μας σπουδῶν.

Ὦ Θεέ, συνέτισόν μας,
ὦ Θεέ, εὐλόγησόν μας·
ἄνωθεν, ἐξ οὐρανοῦ.
Δὸς ἡμῖν, παρακαλοῦμεν,
προκοπήν, ἥνπερ ποθοῦμεν,
τῆς καρδίας καὶ τοῦ νοῦ.

Ἔμπνευσον, Θεέ, τοῖς πᾶσιν
ζῆλον ἔνθερμον καὶ πάσιν
ἀκραιφνῆ φιλομαθῶν.
Δὸς τοῖς ἄρχουσιν ὑγείαν,
σύμπνοιαν καὶ καρτερίαν
πρὸς πᾶν ὅ τι ἀγαθόν.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

Η « ΠΑΛΛΑΣ. »

Ἡ ἐν Κ)πόλει Ἑλλ. Φιλόμουσος Ἑταιρία « Παλλὰς », περὶ τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ καὶ τῆς σπουδαίας ἀποστολῆς τῆς ὁποίας ἐν σελ. 287 τοῦ ἀνὰ χεῖρας τόμου δι' ὀλίγων εἴχομεν διαλάβει, δι' ἄλλης αὐτῆς ἐγκυκλίου ὑπὸ ἡμερ. 15 Ἰουνίου ἀνήγγειλεν ὅτι: ἐπειδὴ κατὰ ἄρθρον ἰδιαίτερον τοῦ κανονισμοῦ ἱδρυταὶ αὐτῆς λογίζονται οὐ μόνον οἱ ἐν τέλει τοῦ πρωτοτύπου τοῦ κανονισμοῦ καὶ τῇ πρώτῃ τῶν ἱδρυτῶν συνεδριάσει ὑπογραφέντες, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἐντὸς ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης τῶν ἱδρυτῶν συνεδριάσεως (συγκροτηθείσης τὴν 17ην Φεβρ. ε. π.) δηλώσωσιν ἐγγράφως τῷ Προέδρῳ τῆς Ἑταιρίας, ὅτι ἐπιθυμοῦσιν ἵνα ἀναγραφῶσιν ἐν τοῖς ἱδρυταῖς αὐτῆς, καταβάλωσι δ' ἐφ' ἅπαξ μίαν Ὀθ. λίραν καὶ ἐπειδὴ πολλαχόθεν ἐξεφράσθη παρ' ὁμογενῶν ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ καταταχθῶσιν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἱδρυτῶν, τὸ διοικητικὸν αὐτῆς Συμβούλιον ἄσμενον ἐδέχθη τὴν αἴτησιν ταύτην, ἥτις δείκνυσιν ἀρκούντως τὴν φιλογένειαν καὶ τὴν πρὸς τὸ ὄντως σπουδαῖον τοῦτο ἵδρυμα συμπάθειαν τῶν ὁμογενῶν, καὶ ἥτις ἐπαγγέλλεται αὐτῷ τὸν ἐκπορισμὸν σπουδαίου μέρους ἐκ τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς τὴν σύστασιν τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς Ἑταιρίας μεγάλων χρηματικῶν μέσων.

Πρὸς διευκόλυνσιν ὅθεν τῆς εὐγενοῦς ταύτης προθυμίας ὁρμωμένη ἀφ' ἑνός, εὐελπιστοῦσα δ' ἀφ' ἑτέρου, ὅτι πλείστους ὅσους θέλει τύχει τοὺς ζηλωτάς, ἡ Ἑταιρία ἐνήργησεν ἀποφάσει τοῦ διοικητικοῦ αὐτῆς συμβουλίου, ἵνα ἀνοιχθῶσι κατάλογοι ἐγγραφῆς *ἱδρυτῶν τῆς Ἑταιρίας* κατὰ πάσας τὰς Ἐπαρχίας τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰς ἁπανταχοῦ πόλεις, ἔνθα ἑδρεύουσιν Ἑλληνικαὶ Προξενικαὶ Ἀρχαί, τοῖς ἀντιπροσώποις τῶν ὁποίων ἀναθέτει τὴν ἐντολὴν ταύτην, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν προεδρείαν διαρκῶν ἐπιτροπῶν, συστηθεισῶν μόνον πρὸς συλλογὴν βοηθημάτων ὑπὲρ τῆς Ἑταιρίας.

Κατ' αὐτὰς δὲ μετ' εὐχαριστήσεως ἐλάβομεν καὶ ἄλλην ἐγκύκλιον τῆς φιλομούσου ταύτης Ἑταιρίας, δι' ἧς ἀναγγέλλει τὴν ἵδρυσιν «Κεντρικοῦ ἀνωτέρου Ἑλληνικοῦ Παρθεναγωγείου καὶ Νηπιαγωγείου θηλέων» καὶ ἣν ἀσμένως καταχωρίζομεν ἔχουσαν ὡς ἑξῆς·

Ἀξιότιμε κύριε Συντάκτα,

Τὸ διοικητικὸν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑταιρίας συμβούλιον ἐν τῇ συνεδριάσει, ἣν συνεκρότησε τὴν 27ην φθίνοντος, ἀπεφάσισεν ἵνα, συμφώνως τῇ πολλαχόθεν ἐκδηλωθείσῃ ἐπιθυμίᾳ, προβῇ εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν τῆς Ἑταιρίας ἐνέργειαν, ἀρχόμενον τοῦ ἔργου ἀπὸ τῆς ἐνταῦθα ἱδρύσεως τοῦ «*Κεντρικοῦ ἀνωτέρου ἑλληνικοῦ Παρθεναγωγείου*» καὶ τοῦ προσηρτημένου αὐτῷ «*Νηπιαγωγείου θηλέων*», προσδιορίσαν ἡμέραν τῆς εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια ταῦτα τῆς Ἑταιρίας προσελεύσεως τῶν μαθητριῶν τὴν 14ην τοῦ ἐπιόντος μηνὸς Σεπτεμβρίου (καθ' ἣν γενήσεται διὰ τελέσεως ἀρχιερατικοῦ ἁγιασμοῦ ἡ θρησκευτικὴ ἐγκαινίασις τῶν ἱδρυμάτων), ἡμέραν δὲ ἐνάρξεως τῆς ἐν αὐτοῖς διδασκαλίας τὴν 16ην τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Φέροντες τοῦτο εἰς γνῶσιν Ὑμῶν, παρακαλοῦμεν Ὑμᾶς, ἀξιότιμε κύριε Συντάκτα, ἵνα διὰ τοῦ λίαν ἀξιοτίμου Ὑμῶν περιοδικοῦ δημοσιεύσητε δωρεὰν τὴν ἑξῆς διακήρυξιν·

« *Κατ' ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ τῆς Ἑταιρίας συμβουλίου,*
» *γενομένην ἐν τῇ σήμερον (27ην Ἰουλίου) συγκροτηθείσῃ*
» *συνεδριάσει αὐτοῦ, γίνεται ἔναρξις τῆς διδασκαλίας ἐν τῷ*
« *Κεντρικῷ ἀνωτέρῳ ἑλληνικῷ Παρθεναγω-*
» *γείῳ* » *τῆς Ἑταιρίας καὶ ἐν τῷ προσηρτημένῳ αὐτῷ*
» *Νηπιαγωγείῳ θηλέων* » *τὴν 16ην τοῦ ἐπιόντος μηνὸς*
» *Σεπτεμβρίου.*

» *Προσκαλοῦμεν ὅθεν κατ' ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ συμ-*
» *βουλίου πάσας τὰς ἐχούσας τὰ κατὰ τὸν κανονισμὸν προσ-*
» *όντα τοῦ διευθύναι τὰ εἰρημένα τῆς ἑταιρίας ἐκπαιδευτή-*
» *ρια ἢ διδάξαι (1) ἐν αὐτοῖς, ἵνα ἀποστείλωσι τὰς δηλώ-*
» *σεις αὐτῶν πρὸς τὸν γενικὸν γραμματέα τῆς Ἑταιρίας (Πέ-*
» *ραν Κωνσταντινουπόλεως, ὁδὸς Τηλεγράφου, ἀριθμ. 24),*
» *ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον, ἀναφέρουσαι ἐν αὐταῖς α')*
» *τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον αὐτῶν· β') τὴν ἡλικίαν· γ') τὸ δι-*
» *δασκαλεῖον, ἐν ᾧ ἐξεπαιδεύθησαν· δ') τὸν βαθμόν, ὃν φέρει*
» *τὸ διδασκαλικὸν αὐτῶν πτυχίον· ε') ἐὰν ἐδίδαξαν καὶ ἐφ' ὁ-*
» *πόσον καιρὸν ἐν δημοσίοις ἢ ἰδιωτικοῖς παρθεναγωγείοις καὶ*
» *τίσι· στ') ἐφ' ὁπόσῳ μηνιαίῳ μισθῷ εἰσὶ διατεθειμέναι ἵνα*

(1) Τὰ περὶ τῶν προσόντων τούτων καὶ τῶν διδαχθησομένων μαθημάτων ἄρθρα τοῦ κανονισμοῦ ἔχουσιν ὡς ἑξῆς·

« Ἄρθον 62. Τὸ «Κεντρικὸν ἀνώτερον Ἑλληνικὸν Παρθεναγωγεῖον»
» τῆς ἑταιρίας διευθύνεται ἐν τοῖς ἀφορῶσι τὴν ἐν αὐτῷ διδασκαλίαν ὑπὸ
» μιᾶς διευθυντρίας, φερούσης πρωτοβαθμίου διδασκάλου πτυχίον τῆς ἐν
» Ἀθήναις Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας, ἢ τινος τῶν ἐν
» Εὐρώπῃ ἀναλόγων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων. Τὸ πτυχίον δὲ μένει κα-
» τατεθειμένον ἐν τῷ ἀρχείῳ τῆς ἑταιρίας ἐφ' ὅσον καὶ ἡ διευθύντρια
» ἐξακολουθεῖ διευθύνουσα τὸ παρθεναγωγεῖον.

» Ἄρθρον 65. Πᾶσαι αἱ διδάσκαλοι τοῦ κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου
» καὶ τοῦ προσηρτημένου αὐτῷ Νηπιαγωγείου διορίζονται ὑπὸ τοῦ διοι-
» κητικοῦ συμβουλίου ἐκ προσώπων, ἐχόντων πτυχίον διδασκάλου τῆς
» ἐν Ἀθήναις Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας, ἢ οἱουδήποτε
» ἄλλου ἐκ τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἀναλόγων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων. Το
» πτυχίον δὲ αὐτῶν μένει κατατεθειμένον ἐν τῷ ἀρχείῳ τῆς ἑταιρίας
» ἐφ' ὅσον ἂν ἐξακολουθῶσιν οὖσαι ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτῆς.

» Ἄρθρον 66. Τὰ ἐν τῷ Κεντρικῷ Παρθεναγωγείῳ διδασκόμενα μα-
» θήματά εἰσι τὰ ἑξῆς· α') ἡ Ἑλληνική· β') ἡ Γαλλική· γ') ἡ Γερμανική
» (·)· δ') ἡ Ἀγγλική (·) ε') ἡ Τουρκική [·)· στ') ἡ Ἀρμενική (··)· ζ')
» ἡ πρακτική ἀριθμητική· η') Γεωγραφία· θ'] ἡ Γεωμετρία· ι'] ἡ Γενική
» Ἱστορία (ἐκτενέστερον ἡ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος· ια') ἡ Φυσική Ἱστορία·
» ιβ'] ἡ πειραματική Φυσική· ιγ') ἡ στοιχειώδης πειραματική χημεία· ιδ')
» ἡ κοσμογραφία· ιε') ἡ Ἱερὰ Ἱστορία· ιστ') ἡ Ἱερὰ Κατήχησις· ιζ'] ἡ χρι-
» στιανική ἠθική· ιη'] κατὰ κυριακὴν ἑρμηνεία τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου τῆς
» ἡμέρας· ιθ') ἡ οἰκιακὴ οἰκονομία· κ') ἡ Παιδαγωγική· ἡ Διδακτική, ἡ
» μέθοδος τῆς Νηπιαγωγείας [κα') χειροτεχνήματα· κβ') ἡ καλλιγραφία·
» κγ'] ἡ Ἰχνογραφία· κδ') ἡ Ζωγραφική (·)· κε') ἡ Γυμναστική· κστ')
» Ἠλεκτροκύμβαλον (··)· κζ') ἡ ᾠδική καὶ ὁ χορός.

» [Τὰ δι' ἀστερίσκου σημειούμενα μαθήματα εἰσὶ προαιρετικά, ἄνευ
» ἰδίων διδάκτρων διδασκόμενα τὰ δὲ δυσὶν ἀστερίσκοις σημειούμενα
» εἰσὶ προαιρετικὰ καὶ διδάσκονται τοῖς προαιρουμένοις ἐπὶ ἰδίοις διδά-
» κτροις

» *ἀναλάβωσι τὰ χρέη διευθυντρίας ἢ διδασκάλου ἐν τοῖς εἰ-*
» *ρημένοις ἐκπαιδευτηρίοις, ὅπου θέλει παρέχεσθαι αὐταῖς*
» *δωρεὰν πλήρης διαίτησις καὶ ζ') τίνος μαθήματος τὴν δι-*
» *δασκαλίαν ἑκάστη ἐπαγγέλλεται. Τὴν αὐτὴν πρόσκλησιν (ἄνευ*
» *τοῦ περὶ παροχῆς τῆς δωρεὰν διαιτήσεως ὅρου) ἀπευθύνο-*
» *μεν καὶ πρὸς τοὺς ἔχοντας τὰ ἀπαιτούμενα κατὰ τὸν κανο-*
» *νισμὸν προσόντα κυρίους διδασκάλους.*

»Ἐν Κωνστ)πόλει, τῇ 27η Ἰουλίου 1874.

» Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

(Ὑπογ.) Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ».

Βέβαιοι ὄντες, ἀξιότιμε κύριε Συντάκτα, ὅτι, ἐν τῇ χαρακτηριζούσῃ ὑμᾶς εὐγενεῖ προθυμίᾳ τοῦ συνεργεῖν πρὸς πᾶν ἐθνωφελὲς ἔργον, θέλετε ἀποδεχθῇ τὴν ἡμετέραν παράκλησιν, φέροντες εἰς γνῶσιν τοῦ δημοσίου τὴν ἀνωτέρω τῆς ἑταιρίας διακήρυξιν, ἐκφράζομεν Ὑμῖν ἐκ προκαταβολῆς τάς τε ἡμετέρας καὶ τὰς παρὰ τῆς ἑταιρίας ἡμῶν εὐχαριστίας καὶ παρακαλοῦμεν Ὑμᾶς δεχθῆναι τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἡμετέρας ἀρίστης πρὸς Ὑμᾶς ὑπολήψεως.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ, κ. ἀ. α., ἀποδημοῦντος
Ο ΕΤΕΡΟΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΩΝ
Π. ΚΑΛΛΙΒΟΥΡΣΗΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

Ἐκ καθήκοντος πρὸς τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν συμφέροντα ὑψοῦμεν σήμερον τὴν φωνήν, ὅπως καταστήσωμεν γνωστὰς τοῖς συμπολίταις ἡμῖν καὶ λοιποῖς ὁμογενέσι τὰς πράξεις ταύτας τῆς φιλομούσου Ἑταιρίας· ἐσμὲν δὲ βέβαιοι ὅτι θέλουσι προθυμοποιηθῆ ἅπαντες ἵνα συνενέγκωσι πρὸς τὴν σύστασιν καὶ διατήρησιν τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς ἐν λόγῳ Ἑταιρίας, τῆς ἀναλαβούσης τὴν πρωτοβουλίαν ἔργου τοσούτου πολυμόχθου καὶ πολυδαπάνου πλὴν καὶ τοσούτου ἱεροῦ, πολλὰ δὲ καλὰ ὑπισχνουμένου.

ΜΑΞ-ΚΡΟΜΑΡ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΟΡΚΙΑΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟΥ.

(συνέχεια ἀπὸ σελ. 352καὶ τέλος).

ΚΕΦ. XII.

« Ὁ Κόσμος τοῦ Θεοῦ εὐτυχεῖ μεγάλως· εἴτε πάντοτε ἡ πραεῖα καὶ κυανῆ ὁμίχλη συναθροίζεται, εἴτε αἱ κυματιζόμεναι σταγόνες τῆς δρόσου στιλβόνται, ἢ αἱ ἐρυθραὶ θύελλαι ἐκτυλίσσονται ἡ αὐτὴ βαθεῖα ἀγάπη πάλλει ἐν τῇ μεγάλῃ καρδίᾳ του.»

Μετ' ὀλίγον ἡ γλυκεῖα καὶ εὐκρινὴς φωνὴ τῆς Ἀλύσσης ἤχησεν εἰς τὸ οὖς μου ὡς φωνὴ τεθνεῶτος· προσεπάθει νὰ κοινηθῇ καὶ νὰ φέρῃ τὰς χεῖράς της πρὸς τὸ πρόσωπον τῆς Λίσβεθ· τότε παρετήρησα ὅτι καὶ τοι ἡ δοκὸς τὰς ἔρριψε κατὰ γῆς, δὲν τὰς ἐκτύπησεν ὅμως, διότι ἡ ἄκρα αὐτοῦ εἶχε στηριχθῆ ἐπί τινος λίθου κατὰ τὸ ἄκρον τῆς ἀψίδος.

Ἡ Λίσβεθ ἦτο λειποθυμημένη, ἀλλ' οὐχὶ φονευμένη καὶ ὅμως δὲν ἠδυνάμην νὰ κινήσω τὴν βαρεῖαν δοκόν, ἥτις ἦτο περιπλεγμένη μεταξὺ ἄλλων καταπεσουσῶν ὑλῶν· ὥστε ἦτο ἐπικίνδυνον νὰ τὴν κινήσω. Ἔθεσα τὴν χεῖρα μου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Ἀλύσσης, ὅπως τὴν καθησυχάσω.

— Ἔσο ἥσυχος, Ἀλύσση μου, τῇ εἶπα, καὶ μὴ ταράττης τὴν μητέρα σου, θὰ τὴν ἐγείρω ἐγὼ ἐντὸς ὀλίγου, ἡσύχασον μέχρις οὗ ἐπιστρέψω. Μόλις ἀπῆλθα σκεπτόμενος πόθεν ἔπρεπε νὰ ζητήσω βοήθειαν, διότι ἕκαστος ἦτο ἐνησχολημένος εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἀνάγκας, ὅτε εἶδα... ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ τὸ πιστεύσω, εἶδα τὸν πατέρα μου ἱστάμενον πρὸ τῶν ἐρειπίων τοῦ οἴκου μας καὶ ὡσεὶ ἐρωτῶντα αὐτά, τί ἐγένετο ἡ Συλβία, ἡ μήτηρ του καὶ ἐγώ; Ὦ! οὐδέποτε θὰ δυνηθῶ νὰ ἐκφράσω πᾶν ὅ,τι ἠσθάνθην τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπαναβλέπων αὐτὸν μετὰ τόσους κινδύνους καὶ θλίψεις· ἐρρίφθην εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ ἐνόμισα ἐπί τινας στιγμὰς ὅτι εὑρισκόμην ἐν τῷ οὐρανῷ. Ταχέως ὅμως ἀνεμνήσθην τῆς Λίσβεθ καὶ Ἀλύσσης, ἃς ὤφειλον νὰ σώσω· χωρὶς δὲ ν' ἀπαντήσω εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ πατρός μου τὸν ἔσυρα πρὸς τὸν τόπον ἔνθα αὗται κατέκειντο.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Λίσβεθ ἦσαν ἀνοικτοὶ καὶ ὅταν ἔστρεψα πρὸς αὐτὴν μοὶ ἐμειδίασε. Μία ὥρα σχεδὸν παρῆλθε μέχρις οὗ λυτρώσωμεν αὐτὰς ἐκ τοῦ πεπτωκότος οἰκοδομήματος, καθ' ἣν δὲν ἀπεμακρύνθην αὐτῶν καὶ ταῖς προσέφερα τεμάχια ἄρτου, ἅτινα εἶχον φέρει. Ὅταν αἱ βαθμίδες ἐκαθαρίσθησαν, κατέβημεν ἅπαντες ἐν τῷ ὑπογείῳ πρὸς τὴν μάμμην μου καὶ τὴν Γρέσην, αἵτινες ἦσαν ἡμιθανεῖς ἐκ τοῦ τρόμου νομίζουσαι ὅτι εἶχαν ἐνταφιασθῆ ζῶσαι καὶ ὅτι ἡ βοήθεια, ἥτις ἐπὶ τέλους ἔφθασεν εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Στρασβούργου, ἐξέλιπε δι' αὐτάς.

Ἤδη ὅμως τὰ πάντα εἶχον καλῶς· οὐδεὶς λόγος φόβου ὑπῆρχε καὶ ὁ πατήρ μου εὑρίσκετο παρὼν ὅπως φροντίσῃ δι' ὅλους ἡμᾶς.

Ἡ ὑγεία τοῦ πατρός μου εἶχε παθεῖ κατὰ τὰς ἐκδρομὰς αὐτοῦ καὶ ὑπεχρεώθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Αἴγυπτον, ἔνθα μαθὼν τὸν μεταξὺ Πρωσσίας καὶ Γαλλίας πόλεμον ἔσπευσεν εἰς βοήθειάν μας· κατὰ τὰς τελευταίας τρεῖς ἡμέρας διέμεινεν ἐν Ἄππεν Γουεάρ, ὀλίγα μίλλια μακρὰν τοῦ Ρήνου, παρατηρῶν μετ' ἄλλων πολλῶν τὸν τρομερὸν τῆς πόλεως βομβαρδισμὸν καὶ ἀδυνατῶν νὰ πράξῃ τι ὑπὲρ ἡμῶν. Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐγνωστοποιήθη αὐτῷ ἡ ὑποχώρησις τοῦ στρατηγοῦ Οὐλρίχ καὶ ἔσπευσεν ὅσον τάχος ὅπως μᾶς μεταφέρῃ εἰς Ἄππεν γουεάρ.

Ὅτε ταῦτα ἐπραγματοποιήθησαν καὶ ἡ μάμμη μου μετὰ τῆς Γρέσης ἀποκατέστησαν ἐν εὐαρέστῳ οἰκίᾳ, ὁ πατὴρ καὶ ἐγὼ ἀπήλθομεν πρὸς ἀναζήτησιν τῆς Συλβίας. Ἔπρεπεν εὐθὺς πρῶτον νὰ πληροφορηθῶμεν ποῦ ἡ κ. Βέρθεν ἐζήτησεν ἄσυλον· ἐπειδὴ ὅμως ὁ σύζυγός της εὑρίσκετο αἰχμάλωτος ἐν Γερμανίᾳ, ἀπηντήσαμεν πολλὰς δυσκολίας. Ἐπὶ τέλους ἐμάθαμεν ὅτι εὑρίσκετο ἐν Βασιλείᾳ ἀκριβῶς κατὰ τὰ Ἐλβετικὰ μεθόρια ἔνθα ἐπορεύθημεν διατρέχοντες ὅλην τὴν κοιλάδα τοῦ Ρήνου ἐν μέσῳ ἐκτεταμένων λειμό-

νων, χλοερῶν νομῶν, ἀγρῶν καρποφόρων καὶ ἀμπελόνων, οἵτινες ηὔξανον παρημελημένοι, ἐπεκτείνοντες ἀτάκτως τοὺς κλάδους αὐτῶν· κοιλάδα ὡραίαν περιφρουρουμένην ὑπὸ ὀρέων καὶ πεπληρωμένην ὑπὸ δένδρων, ἅτινα ἔνθεν κἀκεῖθεν ἐχρωματίζοντο μὲ τοῦ φθινοπώρου τὰ χρώματα. Ἡ εἰρήνη ἐβασίλευεν ἐντελῶς ἐπ' αὐτῆς καὶ μόλις ὑπέφερα ἐνθυμούμενος τὰ ἐν Στρασβούργῳ δεινοπαθήματα, ἐνῶ ἐνταῦθα ὁ Ἥλιος ἔλαμπε καὶ τὰ πτηνὰ ἐκελάδουν καὶ τὰ ἄνθη ἤνθουν ὡς ἐν τῷ Κήπῳ τῆς Ἐδὲμ πρὶν ἢ ὁ ἄνθρωπος τὰ καταστρέψῃ.

Ὁ τόπος οὗτος ἦτο ἀληθῶς ὁ κῆπος τῆς Ἐδέμ· ὁ πέραν ἐκεῖ ἦτο ἐκεῖνος, περὶ οὗ ὁ Θεὸς ἔλεγεν «*ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ σου φωνάζει εἰς ἐμὲ ἀπὸ τὴν γῆν κτλ.*»

Ἐπὶ τέλους εὕρομεν τὴν Συλβίαν ὠχράν, ἰσχνὴν καὶ νευρικήν, ἑτοίμην νὰ τρομάζῃ καὶ νὰ κραυγάζῃ εἰς τὸν ἐλάχιστον κρότον. Μ' ὅλον τοῦτο ὁπόταν εἶδα αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός μου μετὰ τόσας περιπετείας καὶ δυστυχήματα, δὲν ἠδυνάμην νὰ κρατήσω τὴν χαράν μου.

Μεθ' ὅσα καὶ ἂν ἐπέφερεν ἡ μάμμη μου, ὑπῆρξεν ἀδύνατον νὰ καταπείσωμεν αὐτὴν ὅπως μᾶς ἀκολουθήσῃ εἰς τὸ Λονδῖνον. Ἀπὸ τὴν ἐν Ἄππεν Γουέαρ νέαν της κατοικίαν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ εἰσέτι τὴν Μητρόπολιν, ἥτις ἦτο τὸ προσφιλέστερον τῶν πραγμάτων δι' αὐτήν· διεθρυλλεῖτο δὲ ὅτι ἅπαντα τὰ καταστραφέντα οἰκοδομήματα θὰ ἠγείροντο ὅσον τάχιστα. Ἡ ἡσυχία καὶ τάξις ἐπανῆλθον ἐκ νέου ἐν Στρασβούργῳ· τὰ ἐργαστήρια καὶ αἱ ἀγοραὶ ἠνεῴχθησαν, τὰ κενὰ παντὶ σθένει ἐπληροῦντο, ἀλλ' ὑπῆρχον οἱ τάφοι, αἱ κατηρειπωμέναι οἰκίαι καὶ τὰ σκεύη αὐτῶν. Σχεδὸν ὡς εἰς Αἴγυπτον δὲν ὑπῆρχεν οἶκος ὅστις δὲν ἐθρήνει ἕνα τεθνεῶτα.

Ὁ πατήρ μου, ὅστις διετέλει σχετικὸς μετὰ πολλῶν πεπαιδευμένων καὶ ἀνδρῶν ἐχόντων ἐπιρροὴν μεταξὺ τῶν ἐχθρῶν, δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ ἐπιτύχῃ συστατικῶν, δι' ὧν ἐνισχύθημεν νὰ μεταβῶμεν εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Φαλσβούργου, ὅπερ ὑφίστατο εἰσέτι τοὺς τρόμους τῆς πολιορκίας ὁμοίας τῆς τοῦ Στρασβούργου.

Ἀνεζητήσαμεν ἐκεῖ μεταξὺ τῶν λόφων τὸ μικρὸν ἀγροκήπιον τοῦ λοχία Κλέη, ἔνθα τὰ τεκνία του πιθανὸν ἤλπιζον εἰσέτι νὰ ἐπιστρέψῃ, ἀλλὰ οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν ἐκείνων ἀπὸ τῶν μεμονωμένων ἀγροκηπίων μέχρι τῶν πολιχνίων καὶ χωρίων εἶχον ἀναχωρήσει πρὸ τοῦ ἐπερχομένου στρατοῦ ἐπὶ τῇ ἀσθενεῖ ἐλπίδι τοῦ νὰ ἐπανακάμψωσιν οἴκαδε μετὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης. Ὑπῆρξεν ἀδύνατον νὰ εὕρωμεν ἄνθρωπον γνωρίζοντα τὸ ἀγροκήπιον καὶ τὴν οἰκογένειαν τοῦ λοχία Κλέη. Καθ' ὅσον ἀφῶρα τὸν ἀδελφὸν τῆς Λουΐζης, αὐτὸς εὑρίσκετο εἰσέτι κεκλεισμένος ἐν Φαλσβούργῳ ἀγνοῶν τὸν θάνατον τῆς ἀδελφῆς του.

Ἡ Λίσβεθ, ἧς ἡ οἰκία καὶ ἡ ἰδιοκτησία ἀπωλέσθησαν ἐξ ὁλοκλήρου, ὑπεσχέθη ἀσμένως νὰ ἔλθῃ καὶ ζήσῃ μεθ' ἡμῶν ἐν Λονδίνῳ.

Ἐνῷ ἐσκεπτόμην περὶ τῶν πραγμάτων τούτων, ἡ Ἀλύσση ἐπήδησεν ἐπὶ τῶν γονάτων μου καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν προσοχήν μου δι' ἐλαφροῦ ραπίσματος ἐπὶ τῆς παρειᾶς μου. Ἐκράτει εἰς τὴν μίαν τῶν χειρῶν της φάκελλον περιτετυλιγμένον διὰ χρυσοχάρτου, ὃν ἐξετύλιξε μετὰ ὄφους σοβαροῦ καὶ μοὶ ἔδειξε μικρόν τινα χιτῶνα διεκπεραιωμένον ἔχοντα τὰς ἐκ τῆς κόνεως τῶν καταπιπτόντων τοίχων ἢ ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῆς ἐργασίας κηλίδας ἐντελῶς καθαρισμένας ἀλλὰ τὰ χείλη τοῦ κορασίου ἔτρεμον καὶ προσεπάθει νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά της.

— Μάξ, μοὶ εἶπε, δὲν ὑπάρχει μέσον δι' οὗ νὰ προσφέρω εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸ δῶρον τῶν γενεθλίων του, ὅταν ἡ ἡμέρα φθάσῃ!

— Διατί Ἀλύσση; ἠρώτησα.

— Διότι εἶνε μακράν, πολὺ μακρὰν εἰς τοὺς Οὐρανούς· μοὶ ἀπήντησεν.

— Ὄχι, Ἀλύσση· τῇ εἶπον, εἶνε μεθ' ἡμῶν· αὐτὸς εἶπε «*δὲν θὰ σᾶς ἀφίσω ἀπαρηγορήτους, ἀλλὰ θὰ ἔλθω μὲ σᾶς κτλ.*» Τοιουτοτρόπως Αὐτὸς ἔρχεται συχνάκις, καθεκάστην, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα ν' ἀκούσωμεν τὴν φωνήν του ἢ νὰ ἴδωμεν τὸ πρόσωπόν του εἰσέτι. Ὅταν ἀνεχώρησεν, εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ μὴ λυποῦνται ἂν ἐπί τινα καιρὸν δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ τὸν ἴδωσιν: «Ἀμήν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπάγω, διότι ἂν ἐγὼ δὲν ἀναχωρήσω, τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον δὲ θὰ ἔλθῃ κτλ».

— Χαίρω λοιπόν, διότι θὰ ἔλθῃ, εἶπε τὸ κοράσιον μὲ λαμποβολοῦν πρόσωπον, ἀλλ' ἀφοῦ δὲν δυνάμεθα νὰ τὸν ἴδωμεν, τίνι τρόπῳ θὰ τῷ προσφέρω τὸν μικρὸν αὐτὸν χιτῶνα;

— Τότε ἐγὼ ἤνοιξα τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ἣν ἡ Ἀλύσση πρό τινος εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἀναγινώσκῃ, καὶ τὴν ἔβαλα νὰ συλλαβίσῃ τὸν ἑξῆς στίχον: «ὅ,τι ἂν ποιήσῃς ἑνὶ τῶν ἀδελφῶν μου τούτων τῶν ἐλαχίστων κτλ.»

Ἡ Ἀλύσση ἐκάθησεν ἥσυχος καὶ σκεπτικὴ ἐπιστηρίζουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν μικρῶν χειρῶν της, τὰς ὁποίας μετὰ ταῦτα συνέσφιγξε χαίρουσα ὡσεὶ ἐννοήσασα τὴν ἔννοιαν τοῦ ρητοῦ ἐκείνου.

Μάξ, μοὶ εἶπε, πρέπει λοιπὸν νὰ πορευθῶμεν πρὸς ἕνα τῶν ἀδελφῶν τούτων τοῦ Χριστοῦ τῶν ἐλαχίστων καὶ ἴδωμεν ἂν κάμῃ δι' αὐτόν. Ἀλλ' ὁ πατήρ μου δὲν ἤθελε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ δοθῇ εἰς ἄλλον τινὰ ὁ χιτωνίσκος τῆς Ἀλύσσης καὶ διέταξε τὴν Λίσβεθ νὰ φυλάξῃ αὐτὸν εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἓξ ἑβδομάδων τῆς πολιορκίας τοῦ Στρασβούργου, λέγων ὅτι ἡ Ἀλύσση θὰ ἐννοήσῃ τὸν λόγον ὁπόταν μεγαλώσῃ. Ἐγὼ αὐτὸς μόλις ἠδυνήθην νὰ τὸ ἐννοήσω μέχρις ὅτου ὁ πατήρ μου μοὶ ἀνέγνωσε τοὺς λόγους τῆς γυναικός, ἥτις ἔφερε τὸ ἀλαβάστρινον ἀγγεῖον τοῦ μύρου καὶ τὸ ἔχυσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, οἱ δὲ μαθηταί του τὸ ἀπεκάλεσαν σπαταλὴν λέγοντες ὅτι τὰ χρήματα ἠδύνατο νὰ δοθῶσιν εἰς τοὺς πτωχούς. «Σεῖς ἔχετε τοὺς πτωχοὺς πάντοτε μεθ' ὑμῶν, εἶπεν ὁ Κύριος, καὶ ὁπόταν θέλετε δύνασθε νὰ κάμητε καλὸν εἰς αὐτούς, ἀλλ' ἐμὲ δὲν μ' ἔχετε πάντοτε· αὕτη ἔπραξεν ὅ,τι ἠδυνήθη.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Χρήματα.— Ὅταν παρατηρῶ τὰ ἄπειρα ἡμῶν πλούτη καὶ σκέπτωμαι τὸ πνεῦμα τῶν λαῶν, αἰσθάνομαι ὅτι ὅλα τὰ ἔξοχα τῶν ποιητῶν μας ὄνειρα εἰσὶ κατώτερα τῆς ἐνδόξου πραγματικότητος· ὑπάρχουσιν εἰσέτι πλούτη, ἅτινα ὁ Κόσμος οὗτος δύναται ν' ἀπολαύσῃ καὶ μεθ' ὧν παραβαλλόμενα τὰ παρόντα εἰσὶ μηδέν· ἐλεύσεται ἡμέρα καθ' ἣν διὰ τοῦ ποσοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου ταλλήρων δὲν θ' ἀποκαλῆται τις πλούσιος· ἃς ἀποκτήσωμεν χρήματα διὰ πάσης θυσίας ἐκτὸς τῆς θυσίας τῆς ἀνδρικῆς ἡμῶν ἡλικίας καὶ τῆς προσωπικῆς ἡμῶν τιμῆς. Οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες δεν βασίζονται ἐπὶ τοῦ πλούτου, στεροῦνται ἰδίων βάσεων. Ἀληθὲς ὅτι τὰ πλούτη πολλάκις εἰσὶν ὅπλον καταστροφῆς, ἀλλ' οὐδὲν ἐν τῇ φύσει τῶν πραγμάτων μᾶς βιάζει πρὸς τοῦτο.

Εὐαίσθητος ἀνταπάντησις.— Εἰς τὸ Ἀνθρωπολογικὸν τμῆμα τῆς Βρετ. Ἀκαδημίας πρός τινα τῶν μελῶν αὐτῆς, διαβεβαιοῦντα ζωηρῶς τὴν καταγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῶν κατωτέρων ὀργανισμῶν διὰ τοῦ πίθηκος, ὁ καθηγητὴς Macgregor εἶπεν ὅτι *ἐάν τις σοβαρῶς πιστεύῃ ὅτι συγγενεύει μετὰ τῶν κατωτέρων ζώων πιθανώτατα νὰ ἔχῃ δίκαιον.*

Ἐφευρέσεις.— Τὰ ὑέλινα παράθυρα τῷ	1180
Οἱ μολύβδ. σωλῆνες τῶν ὑδραγωγείων	1252
Τὰ ἐκ λίπους κηρία	1290
Τὰ ὀμματοϋάλια	1299
Ὁ χάρτης τὸ πρῶτον ἐκ λινοῦ	1302
Τὰ μάλλινα ὑφάσματα ἐν Ἀγγλίᾳ	1331
Ἡ τέχνη τῆς ἐλαιογραφίας	1410
Ἡ Τυπογραφία	1440
Τὰ ὡρολόγια ἐν Γερμανίᾳ	1477
Ἡ μεταβολὴ τῆς πυξίδος	1540
Αἱ καρφῖδες	1543
Ἡ κυκλοφορία τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος ἐγένετο γνωστὴ ὑπὸ τοῦ Harvey	1619
Ἡ πρώτη ἐφημερὶς ἐδημοσιεύθη	1630
Ἡ πρώτη ἀτμομηχανὴ ἐφευρέθη	1649
Ἡ πρώτη ἀντλία	1663
Ἡ ἀτμομηχανὴ ἐβεβαιώθη ὑπὸ Watt	1767
Ἡ πρώτη ἐκκοκιστικὴ ἀτμομηχανὴ τοῦ βάμβακος	1783
Ἡ στερεοτυπία ἐν Σκωτίᾳ	1785
Ὁ Ζωϊκὸς μαγνητισμὸς	1788
Τὰ Κυριακὰ Σχολεῖα ἐγκαθιδρύθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ	1789
Ὁ Ἠλεκτρομαγνητικὸς Τηλέγραφος ὑπὸ Morse	1832
Ἡ Δαγεροτυπία	1839

Η ΥΠΕΡ
ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΞΗΡΟΚΡΗΝΗΣ.

Ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὸν κανονισμὸν τῆς ὑπὸ τὸν ἄνωθι τίτλον Ἀδελφότητος ὡς καὶ τὴν τῆς Γ'. περιόδου ἐπετηρίδα αὐτῆς.

Ὁ σκοπὸς τῆς Ἀδελφότητος ταύτης εἶνε καὶ φιλογενὴς καὶ φιλόμουσος καὶ ἱερὸς διότι προτίθεται α.) τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ἀνωτάτου τούτου ἐθνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου ἐλλείμματος· β.) τὴν ἐν τῷ μέλλοντι βαθμιαίαν ἐπέκτασιν τοῦ προγράμματος τῶν μαθημάτων, ἀναλόγως τῆς αὐξήσεως τῶν πόρων τῆς Ἀδελφότητος ἄχρι προαγωγῆς αὐτοῦ εἰς τελείαν φιλοσοφικὴν σχολὴν καὶ γ.) τὴν ἐξασφάλισιν σταθερῶν πόρων πρὸς διατήρησιν αὐτοῦ διὰ καταρτίσεως ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου.

Εὐελπιστεῖ δὲ νὰ ἐπιτύχῃ τούτων α.) διὰ τῶν παρὰ τῶν τακτικῶν μελῶν συνδρομῶν· β.) διὰ τῶν ὑπὸ φιλομούσων γενομένων προσφορῶν ἐφάπαξ ἢ διαρκῶς· γ.) διὰ τῶν ἐκ διαθηκῶν προικοδοτήσεων, χρηματικῶν ἢ κτηματικῶν καὶ δ.) διὰ τῶν ἐκ παντὸς καταλλήλου μέσου, ὅπερ ἂν ἐγκρίνῃ ἡ Ἀδελφότης, προερχομένων προσόδων.

Τὴν Ἀδελφότητα συγκροτοῦσι τὰ τακτικὰ μέλη, ὧν ὁ ἀριθ. 390, καταβάλλοντα μηνιαίαν συνδρομὴν ἑνὸς τετάρτου μετζιτίου ἢ προσφέροντα ἐφάπαξ πέντε μέχρι δέκα λιρῶν, οἱ ἐωρηταί, δωρούμενοι ἄνω τῶν δέκα λιρῶν μέχρι πεντήκοντα, καὶ οἱ εὐεργέται ἄνω τῶν πεντήκοντα μέχρις ἑκατὸν πεντήκοντα.

Εὐεργέτας εἴδομεν ἐγγεγραμμένους τοὺς γνωστοὺς ἐπὶ φιλογενείᾳ Κ. Κ. Χρηστάκην Ζωγράφον, Γεώργιον Ζαρίφην, Ζαννῆν Στεφάνοβικ, Κωνσταντῖνον Ξενοκράτην, Ἀνανίαν τὸν Βατοπαιδινὸν Ἀρχιμανδρίτην, τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Φιλανθρωπικὸν Σύλλογον καὶ τὸν ἐν Μαγχεστρίᾳ Ἑλληνικὸν Σύλλογον Λόγιον Ἑρμῆν.

Κατὰ τὴν ἐπετηρίδα δὲ τοῦ 1874—1875 ἔτους ἀποτελοῦσι τὴν ἐκτελεστικὴν ἀρχὴν τῆς ἐν λόγῳ Ἀδελφότητος οἱ ἔφοροι Κωνσταντῖνος Δ. Μαβέλλης πρόεδρος, Νικόλαος Θ. Σουλλίβης καὶ Ἰωάννης Δ. Τανταλλίδης ἀντιπρόεδροι, Τιμολέων Γ. Πάππης ταμίας, Βλάσιος Γαβριηλίδης γεν. γραμματεύς, Φώτιος Μεσθενεὺς εἰδικὸς γραμματεύς, Ἰωάννης Ἀλιμπέρτης καὶ Ἰωάννης Διβέρης σύμβουλοι.

Ἐπευχόμενοι τὰ βέλτιστα τῇ Ἀδελφότητι Ξηροκρήνης εὐελπιστοῦμεν ὅτι καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν φιλομούσων ὁμογενῶν θέλουσι δράμει πρὸς ἐνίσχυσίν της ἵνα ὅσον ἔνεστιν ἀνέτως καὶ ἀποτελεσματι ὡτερον ἐπιτύχῃ τοῦ θεσφιλεστάτου αὐτῆς σκοποῦ.

ΗΒΗ

ἐφημερὶς τῶν νέων.

Ἀπὸ τοῦ ἀπελθόντος Μαρτίου ἤρξατο ἐκδίδεσθαι ἐν Ἀθήναις ἡ ὑπὸ τὸν ἄνωθι τίτλον ἐφημερὶς ἅπαξ τοῦ μηνός, παρέχουσα τῇ Ἑλληνίδι νεολαίᾳ ἠθικὰ καὶ ὠφέλιμα ἀναγνώσματα πρὸς τέρψιν, μὴ στερουμένη οὐδὲ τοῦ εὐτραπέλου καὶ ἀστείου.

Ἡ ἐτησία συνδρομή της ἐν Τουρκίᾳ εἶνε δύο δραχμαὶ μετὰ τῶν ταχυδρομικῶν.

Συνιστῶμεν τὴν ἐφημερίδα ταύτην τοῖς νέοις, διότι ἐὰν ἐξακολουθήσῃ τὸν κανονισμὸν αὐτῆς θὰ ᾖνε ἀληθῶς καὶ τερπνὴ καὶ ὠφέλιμος. Ὑπόσχεται μάλιστα ὅτι, ἂν ἴδῃ τὰς προσπαθείας της ἱκανοποιουμένας δι' ἀρκετοῦ ἀριθμοῦ συνδρομητῶν, θὰ κοσμῆται δι' εἰκονογραφιῶν καὶ θὰ ἐκδίδηται δὶς τοῦ μηνός.

Συνδρομηταὶ καταγράφονται καὶ ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ Μέντορος.

Ο BAZAIN.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Ε'. ΤΟΜΟΥ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΕΝ ΤΩι Ε'. ΤΟΜΩι ΤΟΥ ΜΕΝΤΟΡΟΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΘ' ΥΛΗΝ.

Α'. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ.

Οἷα ἡ δύναμις τοῦ Εὐαγγελίου 24
Οἷος ὁ ἄπιστος νέος 36
Τὰ ὑπὲρ τῆς Ἁγ. Γραφῆς ἐπιχειρήματα 57
Περὶ τοῦ ἁγίου Σπηλαίου καὶ τῆς ἁγ. φάτνης 101
Εἰδωλολατρεία τῶν Ἰνδῶν 124
Οἱ Σαβιανοὶ 144
Περὶ εἰρήνης. 161
Τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας διὰ 4ροιχείων 175
Περὶ ψυχῆς 194
Περὶ ἀνταποδόσεως καὶ τιμωρίας τῶν ψυχῶν ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ 257
Ὁαὐτοκράτωρ καὶ ὁ ψαλμὸς 289
Ἡ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν προφητειῶν ἀλήθεια τῆς Γραφῆς 334
Ἡ ἀληθὴς ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ 342
Εἶσαι Χριστιανός; 374

Β'. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Βίοι παράλληλοι ὑπὸ Α. Ν. Γούδα 192
Ἀνάλυσις τοῦ Οἰκον. Ξενοφῶντος ὑπὸ Γ. Α. Ἀριστείδου »
Ἤθη 380

Γ'. ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ.

Τὰ κατὰ Πέτρον καὶ Χαρίκλειαν 24. 40
Ὁ Μαῦρος ἄνθρωπος 49. 203. 312. 359
Τὸ ναυάγιον τῆς Εὐαγγελιστρίας 138
Ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς Πομπηΐας 169
Μὰξ-Κρόμαρ 187. 218. 279. 295. 348 377
Ὁ δραπέτης ἢ ἡ Γαλλ. κατοχὴ 220
Τὸ κληροδότημα τοῦ θείου μου Φιρμίνου 235

Δ'. ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Μαρία Εὐγενίου Πουζὰδ 72
Ὁ κόμης Σκλόπης Δὲ Σαλεράνο 87
Ὁ νέος Φλάξμαν 119
Χριστόφορος Κολόμβος 136
Δημήτριος Μαυροκορδάτος 149
Δουκάκης Σημαντήρης 252
Ἀμυὸτ Ἰάκωβος 263
Γεώργιος Γεννάδιος 267
Μαργαρίτα Μηνιάτου 336
ὁ Μέγας Πέτρος Αὐτοκρ. τῆς Ρωσσίας 343
Νικηφόρος Θεοτόκης 372

Ε'. ΗΘΙΚΑ.

Διάφοροι γνῶμαι καὶ ἀποφθέγματα 53. 96. 164. 288
Περὶ μικρῶν καὶ μεγάλων εὐτυχιῶν 71
Περὶ γυναικὸς 72
Λουλετίου ἰατροφιλοσοφικαὶ σκέψεις περὶ γυναικὸς 97
Ὁποία ὀφεῖλει νὰ ᾖνε ἡ Ἑλληνὶς 142
Περὶ ἀρετῆς 170. 222. 278
Τὰ τρία ἐρείσματα τῆς κοινωνίας 189
Περὶ πολυτελείας 259
Ὁ πλοῦτος καὶ ἡ φιλοπλουτία 310. 357
Λόγος κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἑλλ. Λυκείου 321
Ἐλευθερία, ἰσότης 331
Τί χρεωστεῖ νὰ πράττῃ τις ἵνα ᾖ εὐτυχὴς 332
Περὶ τῆς σχέσεως τῆς παιδαγωγίας πρὸς τὴν Θεολογίαν 353

ΣΤ'. ΚΑΘΙΔΡΥΜΑΤΑ.

Ἡ καθόλου πρόοδος καὶ τὰ ἐν Εὐρώπῃ τυφλοδιδασκαλεῖα 33
Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Θεσσαλ. Φιλεκπ. Σύλλογος 119
Ἑλληνικὸς διδασκαλικὸς Σύλλογος 287
Ἡ ἐν Κωνστ. Ἑλλ. Φιλομ. ἑταιρίαι ἡ Παλὰς » 287 376

Ζ'. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ.

Κύθηρα ἢ Τσηρίγον 43
Περὶ Λαχώρης 47. 230. 241
Τράλλεις 76
Ὁ καταρράκτης τοῦ Νιαγάρα καὶ ἡ κρεμαστὴ γέφυρά του 80
Κάιρον 111
Παλαιὸν Κάιρον 132
Μέμφις 181
Πὸρτ-Σαΐτ 184
Ἡ Ἰόππη 185
Ἱερουσαλὴμ 208. 306
Τοπικὰ ὀνόματα Σμύρνης καὶ περιχώρων 305
Θρακικὰ 337

Η'. ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Περὶ τῆς ἀξίας καὶ ἐπιρροῆς τῶν συγγραμμάτων ἐπὶ τῆς κοινωνίας 3
Ἡ βίβλος τῶν βασιλέων 15
Ἡ ποιητικὴ δυὰς τῶν ἀδ. Παν. καὶ Ἀλ. Σούτσων 14
Ἡ μυθολογία συγκρινομένη πρὸς τὴν ἱστορίαν 73. 145. 242. 325
Ἡ ἰατρικὴ ἐν τῷ Μεσαιῶνι 96
Εἰσαγωγὴ εἰς τὸν Ὅμηρον 121. 153. 248
Ὁ Πατρικὸς χαρακτήρ. Ὁ Πρίαμος 127
Αἱ πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου 134
Ὁ Δάντης καὶ ἡ κόλασις 198
Ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἡ Πηνελόπη 202
Τὸ Μαντουανὸν ἀγγεῖον τοῦ Δ. Brunswick 246
Βασιλικὸς λόγος 284
Σύγκρισις τῆς Εὐρ. μουσικῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν 299
Ἑλληνικὸν ἐγχάρακτον κάτοπτρον 330
Περὶ τῆς πατρίου μουσικῆς 343
Ἡ ἐν Κ)πόλει Ἀδελφότης Ξηροκρήνης 370

Θ'. ΙΣΤΟΡΙΚΑ.

Ἱστορία τῆς ἀρχιεπισκ. Κύπρου 53. 82. 265
Τὸ παιγνίδιον τοῦ ζατρικίου 180
Ἱστορικὴ ἐπιθ. τῆς Κερκύρας 196
Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Γεν. Ἱστορίαν 271
Ἡ Τσὰν Μπιμπῆ, ἱστορία Ἰνδικὴ 317

Ι'. ΠΟΙΗΣΙΣ.

Ὁ βοσκὸς 14
Τὸ μνημεῖον τοῦ Ἀλ. Σούτσου 20
Ὁ φόρος τῆς πατρίδος 46
Ἡ μοναξία 64
Τὰ ἐρείπια 79
Ἐθραύσθη ἄνθος 96

Ἐν μύρτου κλαδὶ τὴν λύραν μου κρούσω 110
Εἰς ἀηδόνα τοῦ Νυμφαίου 111
Ὁ θνήσκων πτωχὸς 120
Παράκλησις μητρὸς πρὸς τὴν Παναγίαν 128
Τὸ νέον ἔτος 1874 129
Τὸ νέον ἔτος καὶ τὸ παράπονον πτωχοῦ παιδὸς 130
Τὸ μειδίαμα 160
Ἄγριον μεγαλεῖον 176
Χωρὶς νὰ φοβηθῶμεν 224
Ἔλεγος πρὸς τὰς Μούσας 255
Τὸ μητρικὸν κόσμημα 283
Ἐπανέρχεται 320
Ποιημάτιον, ἐκφωνηθὲν ἐπὶ ἐξετάσεων 375

ΙΑ΄. ΦΥΣΙΚΟΙΣΤΟΡΙΚΑ.

Σάνδιον 24
Περὶ φιλυρῶν καὶ ἰδίως τῶν ἐν Ἑλλάδι 31
Λευκομυρμήκων ἤθη καὶ ἔθιμα 57
Περὶ τῶν πτηνῶν τῆς Νεοζηλανδίας 108
Ἐκ τοῦ βίου τῶν σχιμπαντζῆ 157
Ὁ ναυτίλος τῆς Ἰάβας καὶ ὁ καρχαρίας 159
Ὁ χοιροπόταμος 172
Γεωλογικὴ ἀγόρευσις 226
Περὶ ἐλαστικοῦ κόμμιος 328
Περὶ τῶν ἐν γένει τροφῶν 338
Κολίβρια 352
Οἱ λευκοὶ γέρανοι τῆς Ἀμερικῆς 368
Ὁ ἐλέφας 369

ΙΒ΄. ΠΕΡΙΕΡΓΑ.

Περὶ ὀνείρων 37. 159
Αἱ ἀδελφαὶ Ἀμερικανίδες 21
Ὁ μέγας ἀδάμας Ὀρλὼφ 200
Περὶ προφητικῆς τῶν ἀριθμῶν δυνάμεως καὶ περὶ ραβδομαντίας 117
Ἡ ἐκδίκησις τοῦ κυνὸς 223
Μία Γαλλὶς ἡρωὶς 320
Ἡ καταποθεῖσα ἀγαθὶς μετὰ βελόνης 328
Τρία σπουδαῖα πράγματα »»»
Ὁ τεράστιος σιδηρόδρομος 343
Εὐαίσθητος ἀνταπάντησις 379

ΙΓ΄. ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ.

Τὸ τέλος τοῦ κόσμου 151
Ἐκδρομὴ εἰς τὴν σελήνην 174
Ἡ διάβασις τῆς Ἀφροδίτης 341

ΙΔ΄. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ.

Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ Φιλεκ. Συλλόγου «Ὁμήρου» 46
Τὰ Θρανία τῶν σχολείων ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν 177
Σχολεῖον Παπασλίου, » Κολδερὲ, » Μουτεβελιοῦ, » Καρατζιφλικιοῦ 239
»Φίλιου καὶ Τσαούσογλου, »Χατσιλερίου, »Χαμουζάπελη, »Τζομπανησίας 240
»Καρογλανιᾶς, »Χορόσκιοι 241
»Ἡ ἑορτὴ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλ. Λυκείου 318

ΙΕ΄. ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

Πῶς εὗρον τὸν Λιβιγκστόνα 21. 55. 88. 115. 165
Τὸ ὄρος Σινᾶ 201
Ἡ ἀνακάλυψις τῶν ὑδραυλικῶν τοῦ μεγάλου Ἀρχιμήδους 367
Ἀπροσδόκητος ἀνακάλυψις 374
Ἐφευρέσεις 379

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Περὶ τῶν παγκοσμίων ἐκθέσεων. 10
Οἱ Ἰταλοὶ ὀργανομουσικοὶ 27
Ὁ ἱππότης Louis-Chrysostome Ferrucci 45
Ἡ ληστεία ἐν Ἀγγλίᾳ »
Ἀκαδημαϊκὴ ἐκλογὴ »
Ἐπιστολὴ Ι. Ναχαμούλη καὶ ἀπάντησις πρὸς αὐτὴν 63
Οἱ κώδωνες καὶ τὰ βιβλία 64
Τὸ ἐν τῇ Βιεναίᾳ ἐκθέσει σκήνωμα τοῦ μικροῦ παιδὸς 65. 102
Ἀνάλεκτα 128
Παρορράματα καὶ διορθώσεις 160. 320
Ἡ αὐτοχειρία 262
Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Σύνταξιν τοῦ Μέντορος 286
Ἐπιστολαὶ Λιβιγκστων 319
Περὶ τῆς σταφυλῆς 320
Ἀγγλικὴ βιβλικὴ ἑταιρία 338
Χρήματα 379

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ.

Ἀθηνᾶ 3. 33. 65. 97. 129. 161. 193. 225. 257. 289. 321. 353
Ὁ Σταυρὸς τοῦ Ἱερομ. Ἀγαθ. Τριανταφύλη 13
Παναγ. Σοῦτσος 16
Ἀλ. Σοῦτσος 17
Ἡ μητρόπολις τῶν Ἀθηνῶν 27
Ρενδ-σὶτ-Σίγγ, Καρρὲκ-Σίγγ-Κοὺρ, Σὶρ-Σίγγ, Νονεχὰλ-Σίγγ 48
Ὁ Ὑάκινθος, ἡ Ραφαήλλα καὶ ἡ Θηρεσία 49
Φωλεὰ λευκομυρμήκων 61
Μαρία Εὐγενίου Πουζὰδ 72
Ὁ καταρράκτης τοῦ Νιαγάρα 80
Ἡ κρεμαστὴ γέφυρα τοῦ Νιαγάρα 81
Ρανὴ, Τζένδα, Σιρδὰρ Δζισβαχὰρ-Σίγγ, Ράδζα Λὰλ Σίγγ 93
Τὸ ἐν Βηθλεὲμ ἅγ. σπήλαιον καὶ ἡ ἁγ. Φάτνη 101
Ὁ Μοχὼ τῆς Νεοζηλανδίας 109
Τὸ σημερινὸν Κάϊρον 113
Αἱ ἀδελφαὶ Ἀμερικανίδες 125
Ἡ Σφὶγξ καὶ ἡ πυραμὶς τοῦ Χέοπος μετὰ δύο ἄλλων 133
Ἡ Ἑλληνὶς 143
Δημήτριος Μαυροκορδάτος 149
Ὁ ναυτίλος τῆς Ἰάβας καὶ ὁ καρχαρίας 159
Γκουλὰδ-Σίγγ, Ράδζα Δυὰν Σίγγ, » Σούψετ-Σίγγ, » Χίφκ-Σίγγ 168
Ὁ χοιροπόταμος 173
Ὁ Κεδίβης τῆς Αἰγ. Ἰσμαὴλ πασᾶ 184
Ὁ Λεσὲψ 185
Ράδζα Τέτζια Σίγγ, » Δινανὰτ Φακὴρ, Νουρεδὶν Σιρδὰρ-Δὸστ-Μαχμὲτ 207
Ὁ Θεῖος τάφος 218
Αἱ πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου 134
Ὀλδαμία, Γραπτόλιθοι, Ἐγκρινῖται, Τριλοβίτης, Καλαμίτης 229
Λεπιδόδενδρον 230
Σιγιλλαρία μετὰ στιγμαρίας »
Τὸ Μαντουανὸν ἀγγεῖον 247
Δουκάκης Σημαντήρης 253
Ἀμυὸτ Ἰάκωβος 264
Γεώργιος Γεννάδιος 269
Τὸ μητρικὸν κόσμημα 283
Τὸ τέμευος Ὀμὰρ 309
Ὁ Σελαβὰτ Χὰν 317
Τὸ ἐλαστικὸν κόμμι 329
Μαργαρίτα Μηνιάτου 337
Ὁ Μέγας Πέτρος 344
Κολίβρια 352
Ὁ Μαῦρος ἄνθρωπος ἀνακαλυφθεὶς 368
Οἱ λευκοὶ γέρανοι τῆς Ἀμερικῆς 368
Νικηφόρος Θεοτόκης. 337
Βαζαὶν 380

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Φίλοι τοῦ Μέντορος συνδρομηταί.

Ὅτε πρὸ πέντε ἐτῶν εἴχομεν ἀρχίσει τὸν «Μέντορα,» οὔτε ἱεροκῆρυξ Σμύρνης κανονικὸς ὑπῆρχεν οὔτε ἐφημερὶς τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀνελίσσουσα ἐξεδίδετο. Σήμερον χάριτι θείᾳ ἡ φιλόχριστος Σμυρναία κοινωνία δύο καθ' ἑκάστην Κυριακὴν ὥρας ἀκροᾶται τοῦ θείου κηρύγματος, οὗτινος θεράπων ὁ ἄξιος τοῦ Χριστοῦ στρατιώτης Ἀγαθάγγελος Στεφανάκης, ὃς καὶ πέραν τοῦ τῆς Σμύρνης ὁρίζοντος προτίθεται νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν εὐεργετικήν του διδασκαλίαν διὰ τῆς ἐκδόσεως πονήματος ἀξιολόγου ὑπὸ τὸν τίτλον «*Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἤτοι αἱ πρῶται νίκαι τοῦ Χριστιανισμοῦ,*» ἐξωραϊσθησομένου μάλιστα καὶ διὰ πλείστων εἰκονογραφιῶν καλῶς καὶ ἐπιτηδείως ξυλογραφημένων, εἰς οὗτινος τὴν συνδρομὴν πάντας τοὺς φιλοχρίστους τοῦ Μέντορος συνδρομητὰς ἐκθύμως προτρέπομεν· ἐφημερὶς δὲ ἐξαίρετος διὰ μακρῶν τὸ ὅτι «οὐδέποτε τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἔσται μέγα ἐὰν μὴ κατὰ Χριστὸν ἀναγεννηθῇ» πρὸς τῷ Ἀστέρι τῆς Ἀνατολῆς στωμύλως καὶ πειστικώτατα καὶ δι' ἐπιχειρημάτων ἀκαταμαχήτων ἀναπτύσσουσα ἐν μέσαις Ἀθήναις ἐκδίδεται, «ἡ Εἰρήνη.» Ταῦτα μόνον οὐχὶ ἀλλὰ καὶ γενικὴν τοῦ Χριστιανικοῦ πληρώματος κίνησιν ἀσμενέστατά τις βλέπει πρὸς ἀνάνηψιν καὶ πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ πολυτίμου θησαυροῦ, ὃν μικροῦ δεῖν ὅλως νὰ ἀπολέσωμεν ἕνεκα τῆς τῶν μισοχρίστων ἐπιπολασάσης ἐπὶ ὅλας ἑκατονταετηρίδας διδασκαλίας, ἣν ὁ ἐγωισμὸς καὶ ἡ οἴησις ἐπὶ τοσοῦτον ἀνέφλεξαν.

Ἀληθῶς τοίνυν οἱ μισοῦντες Σιὼν αἰσχυνθήσονται ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὡς χόρτος γὰρ πυρὶ ἔσονται ἀπεξηραμένοι, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ πᾶν γόνυ κάμψει ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων.

Διὰ ταῦτα ὅθεν καὶ διότι τὸ καθ' ἡμᾶς ἐγράψαμεν, ὡς νομίζομεν, τὰ ὅσα ὠφείλομεν νὰ γράψωμεν, ἄλλως τε βεβαρημένοι ἀπὸ τὰ πολλαχόθεν ἀποστελλόμενα ἡμῖν παράπονα ὅτι δῆθεν εἰς τὰ θρησκευτικὰ καὶ πάντοτε εἰς τὰ θρησκευτικὰ ἐνδιατρίβομεν, ἀπεραστίσαμεν νὰ μεταβάλωμεν τὴν πορείαν τοῦ «Μέντορος» καὶ νὰ καταστήσωμεν αὐτὸν τοιοῦτον ὥστε καὶ τοὺς φιλοχρίστους νὰ μὴ δυσαρεστῇ καὶ τοὺς οὐχὶ τόσον τὰ *παραδίστικα* ἀγαπῶντας νὰ τέρπῃ.

Θὰ ἐμπεριέχῃ λοιπὸν ὁ ΣΤ'. τοῦ Μέντορος τόμος ὕλην καὶ τερπνὴν καὶ ἐπαγωγόν, ἀλλ' οὐχ ἧττον καὶ διδακτικήν, διότι ἄλλως ἔπρεπε νὰ παύσῃ οὕτως ἀποκαλούμενος, καὶ θὰ κοσμηθῇ διὰ πεντήκοντα ὡραίων εἰκόνων. Ἐπειδὴ δὲ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἱδρύσεώς του ὁ Μέντωρ ὡρίσθη ἵνα χρησιμεύῃ ὡς σάλπιγξ παντὸς τοῦ ἔχοντός τι καινὸν νὰ δημοσιεύσῃ, ἀναγγέλλομεν ὅτι πᾶς τις δύναται ν' ἀποστέλλῃ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν αὐτοῦ ὅλως ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν ὅσα θεωρεῖ ὡς ἄξια δημοσιεύσεως, καθαρώτατα ἔμως γεγραμμένα καὶ συνοδευόμενα παρ' ἐνσφραγίστου δελτίου, ἐφ' οὗ τὸ ὄνομα τοῦ ἀποστέλλοντος. Ἡ Διεύθυνσις θ' ἀναγινώσκῃ αὐτὰ καίει μὲν τὰ εὑρίσκει ἄξια δημοσιεύσεως διὰ τοῦ Μέντορος, θ' ἀποσφραγίζῃ τὸ δελτίον καὶ θὰ δημοσιεύῃ τὴν ὕλην ἐκείνην μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀποστείλαντος, πρὸς ὃν θὰ χορηγῇ καὶ ἀμοιβὴν χρηματικὴν ἀναλογοῦσαν πρὸς 10 φράγκα τὸ τυπογραφικὸν φύλλον, εἰ δὲ καὶ δὲν ἐγκρίνει αὐτά, θὰ διαφυλάττῃ τὸ χειρόγραφον μετ' ἐνσφραγίστου τοῦ δελτίου καὶ θὰ ἐπιστρέφῃ αὐτὸ πρὸς τὸν ἐπιστείλαντα εἰς πρώτην του αἴτησιν, ἀλλὰ μὴ ἐπιβαλλομένην εἰς ταχυδρομικὰ τέλη.

Ἀναγγέλλομεν δὲ συνάμα ὅτι ἡ ἔναρξις τοῦ ΣΤ'. τόμου ἀναβάλλεται μέχρι οὗ πανταχόθεν ἀποσταλῶσιν ἡμῖν αἱ καθυστεροῦμεναι συνδρομαί, θὰ ἐξακολουθήσῃ δὲ ἄνευ διακοπῆς ὁ Πυθαγόρας, οὗ εὐθὺς ἀρχεται ὁ Γ'. τόμος καὶ ἐν ᾧ θὰ δημοσιευθῶσιν ἅπασαι αἱ συνέχειαι τοῦ Μέντορος, ἵνα μηδεμία μὲν ἐν αὐτῷ πραγματεῖ ἀμείνη ἡμιτελής, ὅλως δ' ἐν καινῇ ὕλῃ ἄρξηται ὁ ΣΤ'. τόμος.

Ἡ τιμὴ τοῦ Γ'. τόμου τοῦ Πυθαγόρου ἔσται ἡμισυ μετζίτιον διὰ τοὺς ἐν Σμύρνῃ καὶ τρία φράγκα διὰ τοὺς ἐκτὸς προπληρωτέα, ἡ δὲ τιμὴ τοῦ ΣΤ'. τόμου τοῦ Μέντορος φράγκα δέκα ἐκτὸς τῶν ταχυδρομικῶν.

Οἱ πράκτορες τοῦ ΣΤ'. τόμου τοῦ Μέντορος θὰ λάβωσιν ὡς ἀμοιβὴν τῶν 40 0|0 ἐπὶ τῆς πραγματικῆς ἀξίας, ἤτοι 4 φράγκα δι' ἕκαστον συνδρομητήν· ἀλλ' ὡς πράκτωρ οὐδεὶς θέλει θεωρηθῇ ἐὰν μὴ ἀποστείλῃ τὰ ὀνόματα τοὐλάχιστον δέκα συνδρομητῶν· δὲν θ' ἀρχίσῃ δὲ ὁ τόμος παρ' ἀφοῦ πρῶτον ἀποσταλῶσι πανταχόθεν τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν του καὶ μετὰ ταῦτα, μετὰ ρητὴν ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ Πυθαγόρου ἐγκύκλιον τῆς Διευθύνσεως, αἱ συνδρομαί. Ἤτοι ἕκαστος ὅστις ἔχει τὴν διάθεσιν νὰ συνεργασθῇ μεθ' ἡμῶν ὡς Πράκτωρ τοῦ ΣΤ'. τόμου τοῦ Μέντορος ὀφείλει πρῶτον νὰ ἐγγράψῃ συνδρομητὰς καὶ ν' ἀποστείλῃ ἡμῖν τὰ ὀνόματα, καὶ δεύτερον νὰ εἰσπράξῃ καὶ μᾶς ἀποστείλῃ τὰς συνδρομὰς ἐλευθέρας παντὸς ἐξόδου καὶ συνοδευομένας μετὰ τῶν ταχυδρομικῶν, ἅμα ζητήσωμεν αὐτὰς δι' ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς πράκτορας, δημοσιευθησομένην ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ Πυθαγόρου. Οὐδ' ὁδολὸς εἶνε δεκτὸς παρὰ τῆς Διευθύνσεως, ἐὰν ἀποσταλῇ πρὶν τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἄνωθι ἐγκυκλίου.

Πρὶν δὲ καταστρέψωμεν τὸν μικρὸν ἡμῶν τοῦτον Ἐπίλογον, ἐκφράζομεν τὰς εὐχαριστήσεις ἡμῶν πρὸς πάντας τοὺς φίλους συνδρομητὰς καὶ πράκτορας, ἐπιφυλαττόμενοι ἐν δέοντι νὰ ὀνομάσωμεν δημοσίᾳ ἐκείνους, ὧν τὰ ὀνόματα ἀξίζει νὰ μάθῃ ὁ κόσμος διὰ τὴν ὁποίαν ἔδειξαν ἰδιαιτέραν πρὸς τὸν Μέντορα ἀγάπην οὐχὶ διότι ἦτο ὁ Μέντωρ, ἀλλὰ διότι ἐν τῇ ἄκρᾳ φιλογενείᾳ αὐτῶν ἐθεώρησαν τὸ σύγγραμμα τοῦτο ὡς ἐξυπηρετῆσαν τὸν Ἑλληνισμόν, τὴν ἀκμὴν τοῦ ὁποίου ποθοῦσι. Διὰ τοὺς τἀναντία φρονοῦντας ἱκετεύομεν τὸν Ὕψιστον ἵνα τὸ Πνεῦμά του τὸ πανάγιον καὶ ἀγαθὸν ὁδηγῇ καὶ αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς ἐν γῇ εὐθείᾳ. Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἂν ὄντως εἴχομεν καθῆκον νὰ γράψωμεν τὰ ὅσα ἐγράψαμεν καὶ ἂν ὄντως ἐξεπληρώσαμεν τὸ καθῆκον ἡμῶν τοῦτο, οὐδὲν ἐξετελέσαμεν ἢ αὐτὸ τὸ καθῆκον ἡμῶν· ἂν δὲ κατὰ λάθος ἐθεωρήσαμεν ὅτι ἐναπέκειτο ἡμῖν τι τοιοῦτον καθῆκον καὶ ἑπομένως ἡμάρτομεν οὐ μόνον γράψαντες ἀλλὰ καὶ τοιαῦτα γράψαντες, αἰτοῦμεν συγγνώμην παρ' οὗτινος ἀνήκει, πεποιθότες ὅτι δὲν θέλομεν ἀποτύχει ταύτης ἡμῶν τῆς αἰτήσεως.

Παρακαλοῦντες ἐν τέλει ἵνα εὐαρεστηθῶσι καὶ ἄνευ βραδύτητος ἐξοφλήσωσι τοὺς ἐκκρεμεῖς αὐτῶν λισμοὺς ὅσοι εἰσέτι ὀφείλουσιν, ὑποσημειούμεθα μεθ' ὅλης τῆς ἀδελφικῆς καὶ εἰλικρινοῦς ἀγάπης, ἀπὸ καρδίας εὐχόμενοι τὴν κατὰ Χριστὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀναγέννησιν.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐν Σμύρνῃ Λυκείου

καὶ τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος "Μέντωρ,"

ΔΔ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΑΙ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ
ΤΟΥ ΜΕΝΤΟΡΟΣ
ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Ὁ Σεβασμιώτ. Μητροπολίτης Σμύρνης. κ. Μελέτιος.
Ὁ Θεοφιλέστ. Ἐπίσκοπος Βελίτσης κ. Δανιήλ.
Ὁ Πανοσιώτ. Πρωτοσύγκελλος Σμύρνης κ. Νικόδημος.
Ὁ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Π. Τάφου κ. Ἱερόθεος.
Ὁ Πανοσ. Δικαιοφύλαξ κ. Διονύσιος
Ὁ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Καλλίνικος
Ὁ Πανοσ. Ἱερομ. κ. Γερμανός.
Ὁ τοῦ Νοσοκ. αἰδ. Οἰκονόμος κ. Π. Γερακάκης.
Ὁ Αἰδ. ἱερεὺς κ. Θεόδωρος ἐφημ. Ἀγ. Γεωργίου.
Ὁ Πανοσ. Ἱερομ. κ. Ἄνθιμος
Ὁ Αἰδ. ἱερεὺς κ. Γρηγόριος ἐφημ. ἄνω συνοικίας.
Ὁ Ἱεροδιδ. κ. Π. Δανιηλίδης, Ἀρχιδιάκ. τοῦ Ἀγ. Σμύρνης
Ὁ Ἱεροδιδ. κ. Ἀγαθ. Στεφανάκης Ἱεροκ. Σμύρνης
Ὁ Ἱερολ. κ Διον. Α. Μ. Χαρικλῆς
Ὁ Ἱεροδιδ. κ. Λεόντιος Πετρίδης
Ὁ Ἱερολ. κ. Κύριλλος Ἐκκλησιάρχης Ἀγ. Γεωργίου.
Ὁ Μουσικολ. κ. Ι. Κορωναῖος Λαμπ. Ἀγ. Φωτεινῆς.
Ὁ Μουσικολ. κ. Φωτ. Ξανθίδης.
Ὁ Μουσικολ. μακαρίτης Π. Μαυρουδῆς
Ὁ Μουσικολ. κ. Ἰωσὴφ Οἰκονομίδης Λαμπ. Ἀγ. Γεωργίου.

Ὁ ἐνδ. κ. Χ. Ν. Γιαννάκογλους, ἐθνάρχης
Ὁ ἐκλ. κ. Σ. Τριανταφύλλης, Ἕλλην Πρόξενος.

Οἱ ἄλλοι. κύριοι.

—

Ἰκ. Γ. Λάτρης.
Κ. Ξανθόπουλος, Γυμνασιάρχης τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς.
Γ. Κανάλες καθηγ. τῆς Ἀγγλικῆς
Γρηγόριος Μ. Μπούχλιας
Ἐμ. Γιαννακόπουλος καθηγητὴς τῆς Ἀγγλικῆς.
Ἰωάννης Ἀνδρεάδης καθ. τῆς Τουρκικῆς.
Ὀδ. Κυνηγὸς καθ. τῆς Ἀγγλ.
L. Cavé καθ. τῆς Γαλλικῆς
Γ. Φραντζῆς καθ. τῶν Ἑλλ.
Μιμῆκος Ἰακώβου καθ. τῶν Ἑλλ.
Κωνστ. Ἰωαννίδης καθ. τῶν μαθηματικῶν.
Ἀνδρέας Κουρνιάκτης » τῆς Γαλλικῆς
Ἀθαν. Καραγιάννης δημοδιδάσκαλος.

Οἱ ἐξοχ. Ἰατροὶ κύριοι.

—

Χ. Βενάρδος.
Μιλτιάδης Ἐμμανουήλ.
Σ. Καρακούσης.
Μ. Κοσσονῆς.
Θεμιστοκλῆς Ἰατρός.
Γ. Λάτρης.
Δ. Συμεών.
Ζ. Λαμπίσης

Οἱ ἀξιοτ. κ. Δημοσιογράφοι.

—

Ἰάκωβος Σαμιωτάκης.
Γρηγόριος Καρύδης
Ἀδ. Χαμουδόπουλος
Μ. Δ. Σεϊζάνης
Θ. Παράσχος
Σύνταξις «Μέλητος»
Σύνταξις «Ἰωνίας»

Αἱ ἄλλαι. κυρίαι.

—

Σαπφὼ Λεοντιάς, Διευθύντρια τοῦ Μεγ. τῆς Ἀγ. Φωτεινῆς Παρθεναγωγείου
Ἐσθὴρ Θ. Σαβερίου ἰατροῦ
Μαριγὼ Σοφ. Τελατινιδὼφ
Παρασκευὴ Παπάζογλου
Βασιλικὼ Μ. Γρηγοριάδου
Κωνσταντία Ψωμαδοπούλου
Κωνίτσα Γ. Μ. Μπούχλια
Εὐγλωττία Γρηγορίου
Ἀρτεμισία Π. Γρηγοριάδου
Καλλιόπη Γ. Γρηγοριάδου
Αἰκατερίνη Εὐθυμίου
Σοφία Φοντριὲρ
Ἀνθίππη Φακοπούλου

Ὁ Σύλλογος «Ὅμηρος»
Τὸ Ἀναγνωστ. «Ὁμόνοια»
Τὸ Ἑλλην. Ὀρφανοτροφεῖον

Οἱ ἐντιμοι κύριοι.

—

Ἀδ. Κιουπετζόγλου
Ἀνδρέας Βαλασκόπουλος
Ἀνώνυμος Α.
Ἀδελ. Καστάνια
Ἀδελ. Μητζοτάκη
Ἀθαν. Ζαχαρίου
Ἀλέξανδρος Ι. Χριστοφίδης
Ἀθανάσιος Ι. Παπαδόπουλος
Ἀντώνιος Τιντιρόπουλος
Ἀλκιβιάδης Ἠλ. Βοτέας
Ἀθανάσιος Ἀγγελίδης
Ἀλέξανδρος Σ. Κοντολέων
Ἀρτέμιος Ἱερεμίας
Ἀριστείδης Παπαμιχαηλὼφ
Ἀλέξανδρος Κωτιάδης
Ἀλ. Παταγιάννης
Ἀδελ Καράλη
Ἀλκιβιάδης Νικολαΐδης
Ἀμβρόσιος Ἀργέντης
Ἀδελ. Φοντριὲρ
Ἀδελφ. Πολυδώρου
Ἀν. Ἀνδρικίδης
Αὐξέντιος Ἠλίας
Ἀνδρέας Σιμιτόπουλος 2
Ἀναστάσιος Φαρμακοποιὸς
Ἀρτέμιος Χρηστίδης
Ἀθανάσιος π. Νικολάου
Ἀγαθοκλῆς Γ. Κωνσταντινίδης
Ἀ. Ι. Μαναήλογλου
Ἀνώνυμος Β.
Ἀ. Βίκος
Βασίλειος Ν. Μπογιατζῆς
Βασίλειος Ἀποστολίδης ζωγράφος
Βασίλειος Βούρβαχης
Βασίλειος Καμβόγλου
Γεώργιος Ἀνατολίτης
Γαβριὴλ Ροδοκανάκης
Γαβριὴλ Κλεάνθης
Γεώργιος Α. Δαμιανὸς
Γεώργιος Μπρουσαλίδης
Γεώργιος Α. Λογοθετίδης
Γεώργιος Κ. Ὑπερίδης
Γεώργ. Σεϊζάνης
Γ. Δενδρινὸς
Γεωργ. Μαυρίκος
Γεωργ. Βαρδόπουλος
Γεώργ. Κοράλης
Γεωργ. Σδέτσος
Γεωργ. Μανιφατουριέρης
Γ. Κρούσων
Δημήτριος Γ. Βασιλακάκης
Δημήτριος Βαφέας
Δημήτριος Ραπτάκης
Δημήτριος Βρετόπουλος
Δημήτριος Βαρδακτσὴς
Δημήτριος Εμ. Καζαζόπουλος
Δημήτριος Ι. Ψάλτης
Δημήτριος Βραβαρίδης
Δημήτριος Ζαφειριάδης
Δημήτριος Παναγιωτίδης

Δημ. Παρτακτζόγλους ἢ Βουγιούκας
Δημ. Φλιτκονόπουλος
Δημ. Ἀθ. Ἀρναούτογλου
Δημ. Ἀντ. Δαμιανὸς
Ἐμμανουὴλ Βαμβακίδης
Ἐμμανουὴλ Πουτούδης
Εὐστάθιος Κουμαριανὸς
Ἐμμανουὴλ Μελάνος
Ἐμμανουὴλ Ἀ. Βασιλακάκης
Ἐμμανουὴλ Παπαδόπουλος
Ἐμμανουὴλ Σταματάκης
Ἐλευθέριος Ροχπάνης
Εὐάγγελος Π. Πανταζίδης
Ἠλίας Παπαδόπουλος
Ἠλίας Βασιλείου
Ἠλίας Βαφέου
Ἡρακλῆς Μαλκότσης
Θεόφραστος Ἰωαννίδης
Θεόδωρος Γεωργιάδης
Θεοδόσιος Βέρας
Θεόδωρος Καπιλάκης
Ἰωσὴφ Κέπετσης
Ἰωάννης Β. Μιχαλάκη
Ἰωάννης Ν Πούλος
Ἰ. Σωκόπουλος φαρμακοποιός
Ἰωάννης Βανέλης
Ἰωσὴφ Φωτιάδης
Ἰωάννης Καταλάνος
Ἰ. Χρηστίδης
Ἰ. Γεωργαλᾶς
Ἰωαν. Μαρκόπουλος
Ἰωαν. Καλφαδόπουλος
Κ. Ἰ. Πρωτοπάτσης
Κωστῆς Ἰωαννίδης
Κωνσταντῖνος Ἀνατολίτης
Κωνσταντῖνος Σαριγιαννάκης
Κωνσταντῖνος Γαβριὴλ
Κωνσταντῖν Δ. Βασιλειάδης
Κωνσταντῖνος Γεωργιάδης
Κάρολος Ἀλτινόγλου
Κωνστ. Τσολακίδης
Κ. Πισσάνος
Κωνστ. Α. Ἰσιγόνης
Κωστῆς Βαρκαρώτας
Λεωνίδας Παπαδόπουλος
Λουκᾶς Σαδούκας
Λεωνίδας Χριστοδούλου
Μιχαὴλ Ἐμ. Ζωγράφος
Μηνᾶς Π. Μπατάγιος
Μιχαὴλ Νικολαΐδης
Μιχαὴλ Βαλλῆς
Μιχαὴλ Δημητρίου
Μάρκος Γ. Παλλαμάρης
Μιχαὴλ Δ. Ζαφειρόπουλος
Μιχαὴλ Γαβριηλίδης (Κρητικὸς)
Μάρκος Πεζάρος
Ν. Α. Δαμιανος
Ν. Πανευσιάδης

Νικόλαος Ἀντωνιάδης
Ν. Πασιούρας
Ν. Δ. Δασκαλόπουλος
Νικόλαος Σείζάνης
Ν. Λούβαρης
Ν. Ρίζος
Ξενοφῶν Σολομωνίδης
Παναγ. Χ. Γιαννάτζογλους
Πέτρος Μιτιρλιάδης
Π. Δ. Ἀλεξάνδρου
Π. Ι. Ἀήμνιος
Πανταζῆς Α. Παυλίδης
Πέτρος Σκίτμωρ
Πολύδωρος Μιχαηλίδης
Π. Πλάτων
Παντ. Ἰωαννίδης
Π. Πετροκόκκινος
Στασὸς Στεφανόπουλος
Στέφανος Καρλόγλους
Σταῦρος Ι. Ζιρπίνης
Σωκράτης Δικέφαλος ἐδοντοἰατρὸς
Σ. Τσέκουλης
Στυλ. Κοτσώνης
Συμεὼν Κασάπογλους
Σ. Δακουρὼν
Ulysse D' Andria
Φραγκούλης Σκοῦρσος
Φίλιππος Νομικὸς
Φραγκούλης Σαρίκας
Χαραλ. Χ. Παλαιολόγου
Χαράλαμπος Παντολέων
Χαράλαμπος Μιχαηλίδης

Τῶν μαθητῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λυκείου

Οἱ κύριοι.

Ἀλέξανδρος Ν. Ἰορδανίδης
Εὐσταθιος Α. Δελιγιαννόπουλος
Μιχαὴλ Π. Βασιλείου
Ἀντώνιος Χ. Ρα[illegible]τόπουλος
Ἰωάννης Κ. Γεωργιάδης
Ἀλέξανδρος Μίλλ
Γεώργιος Ἀλ. Λυτζερόπουλος
Γεώργιος Δ. Παπουτσάνης
Ἰωάννης Ἐμ. Αἰκατερίνης
Περικλῆς Π. Βασιλείου
Ἀθανάσιος Ν. Μαλέλης
Εὐφρ. Χρυσαφίδης
Ἀχιλ. Εὐφρ. Τσαμπάζης
Κλήμης Κ. Εὐθυμιάδης
Γεώργ. Καλλιάδης
Ἰωάννης Κ. Μικεδάκης

ΕΝ ΙΜΕΡΙΩ (Σεβδίκιοι)

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Νικόλαος Καρακώστας

Ἰωάννης Καλογερόπουλος
Ἰωάννης Γιαννουδ[illegible]
Ἀντώνιος Χατζή[illegible]

ΕΝ ΤΟΥΡΜΠΑΛΙ.

Ὁ ἔντ. κ. Εὐσταθ. Ἰω. Σπανοῦ.

ΕΝ ΔΕΡΜΕΝΖΙΚΙΩ.

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Γεώργ. Χ. Ἰωάννου
Γεωργ. Καψάλης
Νικολ. Χ. Ἀναστασίου
Κωνστ. Μιχαὴλ
Λεωνίδας Σταματίου

ΕΝ ΒΑΓΝΤΗΡΙΩ

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Ἀναστάσιος Ἰω. Σούραλης
Νικόλαος Βαλασόπουλος Ἰατρὸς
Ἠλίας Κρητικὸς
Πυθεινὸς Ἀπαρτόγλου
Ἀριστείδης Λαμπρόπουλος
Χ. Ἀβραὰμ Αἰβανίδης
Ἀπόστολος Χ. Ἰωάννου
Μουράτης Γιαγτζόγλου
Ἀριστείδης Καρακαλπάκη

ΕΝ ΟΔΕΜΗΣΙΩ.

Ἡ Λέσχη Ὑπαιπα
Ὁ ἱερολ. κ. Μελέτιος Ι. Θεσχαρίδης ἱεροδιάκονος.

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Ἀδελφοὶ Κυριακίδαι.
Μιχαὴλ Δ. Φραγκιάδης
Λεωνίδας Ἀρνάκης
Κυριακὸς Κεμμαλμάζης
Ἰωσὴφ Χ. Μιχαηλίδης
Παναγιώτης Φραντζέσκου

ΕΝ ΘΗΡΟΙΣ.

Ὁ μουσικολ. κ. Ἀρτέμιος
Π. Σταυρίδης ἱεροδιακ. 2

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Δημήτρ. Χ. Κωνσταντίνου
Ἰγνάτιος Ζαχαρόπουλος
Χ. Στυλιανὸς Κωνσταντίνου
Ἐμ. Ζαφειρόπουλος
Ἰωάννης Λήμνιος
Ἀντώνιος Κατσαρός

ΕΝ ΑΙΔΙΝΙΩ.

Ὁ ἱερολ σκευοφύλαξ κ. Κύριλλος.
Τὸ παρθεναγωγεῖον
Ἡ ἐλλόγ. κυρία Καλλιόπη Π. Κωνστ. Παπαμιχαλάκη

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Ἰωάννης Μισθὸς
Ν. Ροδοκανάκης
Ἰωάννης Ἰορδανίδης
Ἀντων. Εὐμορφόπουλος
Νικ. Χοντζόπουλος
Ἀποστολ. Χ. Ἀθανασίου
Ἐμμαν. Χ. Δήμου
Δημήτριος Χ. Βασιλείου
Θεόδωρος Γ. Σαμαρᾶς
Ἀριστείδης Τσακίρογλους
Χρυσόστομος Χ. Γεωργίου
Μιχαὴλ Π. Κωνσταντίνου

ΕΝ ΝΑΣΛΙΩ

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Χ. Μιχ. Δ. Σερεμὲς Λέσβιος
Μιλτιάδης Ξενοῦδάκης ἰατρὸς
Κωνσταντῖνος αλΣματάνης διδάσκαλος.
Σαραντῆς Τσιγαρόχαρτᾶς
Ἡ Σχολή.

ΕΝ ΝΕΑ ΕΦΕΣΩ.

Ὁ πανσ. σύγκελλος κ. Τιμόθεος 2

Οἱ ἔντιμοι κύριοι

Παῦλος Μαυρουδιάδης
Χρῆστος Πολίτης ἰατρὸς
Ἀλέξιος Μιχαλόπουλος Ὀλλανδ. Πρ.
Δ. Ξ. Ἀλεξάκης
Ἀντωνάκης Γεωργίου Λέου
Ζαχαρίας Χ. Γεωργίου
Δ. Εὐστ. Κουκουτσάκης
Κωνστ. Αὐγ. Βεϊνόγλου
Δημ. Ἀσημακόπουλος
Ἀλεξ. Διαμαντόπουλος
Ὁ Φιλεκπ. Σύλλογος «Σύμπνοια»

ΕΝ ΑΛΑΤΣΑΤΟΙΣ.

Ὁ πανσ. ἀρχιμ. τοῦ Ἁγ. Κρήνης κ. Καλλίνικος
Ὁ πανσ. κ. Μελέτιος Μαλακίδης διδασκ.

ΕΝ ΚΡΗΝΗ.

Ὁ Θεοφιλ. Ἁγ. Κρήνης κ. Ἀμβρόσιος.
Ὁ ἀξιοτ. κ. Κωνς. Πεπάκης

ΕΝ ΒΡΥΟΥΛΛΟΙΣ

Ὁ πανσ. ἀρχιμανδρίτης κ. Διονύσιος
Ὁ πανσ. σύγκελλος κ. Πανάρετος
Ὁ πανσ. ἱερεμόναχος κ. Καλλίνικος
Ὁ ἱερολ. ἱεροδ. κ. Πανάρετος
Ὁ ἐλλογ. Ἑλληνοδιδ κ. Ἠλίας Εὐκλείδης.

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι

Γεώργιος Φιλιππίδης 2
Ἀνδρίκος Πασπάτης
Ἀνδρ. Χ. Σταυρῆ
Ἀργύριος Χ. Σταυρῆ
Ἠλίας Βαλιόγλους
Παναγιώτης Γρίβας ἰατροῦ
Ἀργύριος Ἀντωνιάδης.
Θεμιστοκλῆς Βατίδης
Χ. Ἀπόστολος Ἀρμαγάνης
Ἀντώνιος Μελάνος
Εὐθύμιος Βεϊνῆς
Στυλιανὸς Κωνσταντινίδης
Ἰωάννης Πλουμᾶς Χῖος
Μιχαὴλ Ἀνδρέου
Μαρῖνος Χριστοφορίδης
Ι. Α. Ἀνδρόνικος
Γεωργ. Χριστοφίδης
Χ. Παρασὸς Φιλιππίδης
Βασίλειος Δ. Εὐριπιώτης
Ἰωάννης Μ. Σ. Γρηγορόπουλος
Κ. Φ. Κορρὲς
Γεώργιος Τενεκίδης
Ἀγαθάγγελος Ἱεροκήρυξ
Τὸ Ἀναγν. Ἀναξαγόρας
Ἰωάννης Σαμολαδᾶς

ΕΝ ΝΕΑΙΣ ΦΩΚΑΙΣ.

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Γρηγόριος Χ. Ἀναστασιάδης
Ἀπόστολος Κυριακοῦ
Ἠλίας Χ. Βασιλείου

ΕΝ ΤΖΟΜΠΑΝΗΣΙΑ

Ὁ αἰδ. Γεώργιος ἱερεὺς ἐκ Χαμουζάσελ
Ὁ αἰδ. Χρῆστος ἱερεὺς ἐκ Θεσσαλίας.

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Ἰωάννης Σακελλαρίδης
Βασίλειος Χρηστίδης
Γεώργιος Ἀντωνιάδης ἐκ Παπασλίου
Παναγιώτης Σκαλκίδης
Γεώργιος Παναγιωτίδης
Γεώργιος Βλασιάδης διδασκ.

ΕΝ ΦΙΔΑΔΕΛΦΕΙΑ.

Ὁ ἱερολ. κ. Καλ. Μελαγχρινὸς ἱεροδιακ.

ΕΝ ΔΕΝΙΣΑΙ

Ὁ ἐλλ. Ἀλκιδ. Σακελλίων.

ΕΝ ΑΞΑΡΙΩι.

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Χρυσόστομος Χ. Ἰωάννου
Εὐστράτιος Χ. Ἰωάννου
Γεώργιος Χ. Εὐστρατίου
Κωστῆς Παναγιώτου
Ἀντώνιος Μαρκῆς Ἑλληνοδιδάσκαλος
Μάρκος Χ. Ἀθανασίου
Σπύρος Χ. Δημητρίου Ἀθέρα
Ἀναστάσιος Κυριάκου
Τόλγιος Χριστοδούλου
Κωστῆς Ἀναστασίου

ΕΝ ΠΕΡΓΑΜΩι

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Ἰωαν. Α. Καπουρόπουλος
Γαφύφαλος Δημητρίου

ΕΝ ΚΥΔΩΝΙΑΙΣ

Ὁ Θεοφιλες. Ἐπίσκοπος Ἐρυθρῶν κ. Διονύσιος
Τὸ Ἀναγν. «αἱ Κυδωνίαι».

Οἱ ἔντιμοι κύριοι

Δ. Χ. Αθανασίου
Α. Τόμπρας
Ν. Γονατᾶς
Αρις. Κουραχάνης

Γεωργ. Σαρυδαξεδάνης
Εμμ. Βουνάζος
Ν. Λυμπούσης
Απόστολος Καρτσακλῆς
Ι. Τριανταφυλλίδης
Μιχαὴλ Ζερβοῦ
Παράσχος Μαντζούνης
Εὐστράτιος Κουγιουμτζῆς
Εὐστρ. Φωτεινοῦ
Δημ. Γιάννης
Εὐαγγ. Οἰκονομέλης
Αγάθων Λουκίδης

ΕΝ ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΟΙΣ

Ὁ Θεοφιλ. Επίσκοπος Μοσχονησίων κ. Παΐσιος.

ΕΝ ΓΕΝΙΤΣΑΡΙΧΩΡΙΩι.

Ὁ ἀξιοτ. κ. Κωνς. Δ. Πατέζος
Ὁ ἐλλ. κ. Χριστοφ. Κατάρας

ΕΝ ΑΔΡΑΜΥΤΤΙΩι

Ἡ ἀξιότ. κυρία Θεανὼ Χ. Γιαννάτζογλου.

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Μ. Κ. Ακριδὸς
Παναγ. Μανολέλης
Σταυράκης Καραμάνος
Αριστοτέλης Αθανασιάδης

ΕΝ ΒΑΤΟΥΜ

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Χαραλ. Συμεωνίδης
Ν. καὶ Κ. Εὐφραιμίδαι
Αναστ. Αδαμίδης
Γεωργ. Η. Κεσόγλου
Κ. Ι. Καππίδης Σουρμενίτης
Γεωργ. Νέννου
Ι. Μπενλῆς

ΕΝ ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΙ

Οἱ ἔντιμοι κύριοι

Αδελφ. Κ. Κωνσταντινίδαι 8
Κωνστ. Χ. Πισάνης
Μ. Μαρούλης ἰατρός.

ΕΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙ.

Ὁ Σύλλογος «ὁ Ξενοφῶν»
Τὸ Ἀναγ. «τῶν ἑξωτείχων»

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Θ Σπαθάρος ἰατρὸς
Θ. Τριανταφυλλίδης
Ν. Σιργανίδης
Γεωρ. Ν. Ἀφουξενίδης

ΕΝ ΒΡΑΓΔΑ.

Ὁ πανσ. Ἀρχιμανδρίτης κύριος Γρηγ. Γῶγος 9
Ἡ ἀξιοτ. Σύνταξις τῆς ἐφημ. «Οἱ Σύλλογοι.»

ΕΝ ΓΑΛΑΖΙΩι

Ὁ ἐλλ. κ. Γρ. Προδρόμου ἱεροδιδάσκαλος.
Ὁ ἐξοχ. κ. Σ. Βούκουρης ἰατρός.

ΕΝ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΙ

Ὁ Φιλεκπ. Σύλλογος Ἀδριανουπόλεως.

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Κ. Ζουκὰν ἰατρὸς
Ἀ. Δημητριάδης
Ἀ. Θαλασσινὸς
Δ. Γεωργούλης
Ἰ. Πατούνας
Ἀ. Σοφιανίδης
Ἰ. Γεωργιάδης
Στέφανος Χ. Π. Τζηρίτης

ΕΝ ΑΙΝΩι.

Ὁ ἀξιότ. κ. Ἰωάννης Ρώσσης
Ἄγγλος ὑποπρόξενος
Ὁ ἀξιότ. κ. Ἀριστοφ. Χ. Ἀναστασίου

ΕΝ ΚΙΣΣΑΝΗ

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι

Φ. Ἰωαννίδης
Κ. Ἰωαννίδης

ΕΝ ΚΑΛΛΙΠΟΛΕΙ.

Οἱ ἀξιοτ. κύριοι Ἀδ. Παντερμαλῆ
Ὁ ἐλλόγ. κ. Γ. Γρηγορόπουλος διδάσκαλος

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

—

Ἡ Α. Π. ὁ πρώην Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἄνθιμος ὁ ΣΤ'.
Ἡ Α. Σ. ὁ Ἅγ. Αργυρουπόλεως Ἀθανάσιος
Ἡ Α. Π. ὁ Ἅγιος Κορυτσᾶς
Ὁ αἰδ. Παππᾶ Γεώργιος προεστὼς Εὐαγγελιστρίας
Ὁ πανσ. Εὐγένιος Ξηροποταμηνὸς Αρχιμανδρίτης
Ὁ πανσ. Καλλίνικος (πνευμ. πατὴρ τοῦ Ἁγ. Νικολάου)
Ὁ ἱερολ. Αγαθάγγελος Ἱεροδιάκονος
Ὁ Ἑλλην. Φιλολ. Σύλλογος
Ὁ Φιλεκπ. Συλλ. Ἑξακιονίων
Ἡ Λέσχη Χρυσουπόλεως
Ἡ Λέσχη Μικρὰ Ασία
Ἡ εὐγ. Κυρία Κρικότσου

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

—

Ἀλεξ. Ράλλης
Ἀθ. Αλεξανδρίδης
Ἀθ Κ. Νικολόπουλος
Ἀθ. Αγαπητὸς
Ἀντ. Πάππης
Ἀντ. Δράκος
Ἀθ. Εὐσταθιάδης
Ἀθ. Χρηστίδης
Ἀθ. Μιχαηλίδης
Ἀ. Δημητριάδης
Ἀθ. Ξανθόπουλος
Ἀδελφ. Ξηραδοπούλου
Ἀ. Τσατσόγλους
Ἀναστ. Λαμπρίδης
Ἀμβρ. Οἰκονομίδης
Β. Δ. Φρυδᾶς
Βασ. Θεοδωρίδης
Γ. Βασιλικόπουλος
Γ. Γιαμαλίδης
Γεωργ. Ξύδης
Γεωργ. Βίτζος
Γεωργ. Γρημάνης
Γ. Ιωαννίδης
Γ. Εὐτυχίδης
Δ. Ξανθόπουλος
Δ. Ρεβελάκης
Δημ. Μπούλης
Δ. Προξεδηλόγλους
Δ. Φιλικός
Δ. Πετρίδης
Δ. Α. Κιουπετζόγλους
Δ. Βαρότσης
Ζαχ. Αλεξανδρίδης
Θ. Α. Κοσούδης
Θ. Αποστολίδης
Θεμ. Γιαννὸς
Θεοχαρ. Ιωαννίδης
Θ. Χ. Μοσχόπουλος
Θ. Γεωργιάδης
Ι. Μετρητίκας
Ι. Μισαηλίδης
Ι. Σιφναίος
Ι. Νικολαΐδης
Ι. Βλάχος
Ιακ. Αρτεμιάδης
Ι. Καραζέρης
Ιωσὴφ Οἰκιάδης
Κ. Πανώριος
Κ. Γ. Λάμπρος
Κ. Ρηγόπουλος
Κιμ. Δαπέρης
Κωνστ. Νικολάου
Κ. Γεωργιάδης
Κ. Εὐαγγελινόπουλος
Κ. Αθαναστάδης
Κ. Παπαδόπουλος
Κ. Γεωργιάδης
Κ. Γ. Βαλλῆς
Κ. Θωμαΐδης
Λαζ. Μαντζαρῖνος
Λέων Καραγιαννόπουλος
Μιλτ. Φωκᾶς
Μαρκ. Δαμηράλης
Μιχ. Λατνὸς
Μ. Σπάρταλης
Ν. Μ. Βουτσίνος
Ν. Κ. Νικολαΐδης
Ν. Σπανδωνῆς
Ν. Ι. Νικολαΐδης
Ν. Μπεκῦρος
Ν. Ροιζάκης
Ν. Ἄγας.
Περ. Δημητριάδης
Π. Λαζαρίδης
Προδ. Βασιλειάδου
Π. Παπαδόπουλος
Σ. Ἀνδρεάδης
Σ. Πιπερίδης
Στ. Μεσαρίτης
Σταῦρος Λαμπίκης
Σταῦρος Κέπετζης
Σπυρ. Παλαιολόγος
Τιμ. Γ. Πάππης 4
Τριαντάφυλλος Παλαλίδης
Τριαντάφυλλος Σεραϊντάρης
Φραγκ. Κορκόδειλος
Χρηστάκης Εφένδης
Χρηστ. Καλουθῆς
Χρηστ. Νικολαΐδης
Χ. Γεωργ. Νικολαΐδης
Χρηστ. Μπακτσεδάνογλους
Χρῆστ. Π Λαζάρου
Χρης. Γρηγοριάδης
Χαρ. Συμεωνίδης
Χ. Ιωσὴφ

Οἱ ἀξιότιμοι Συντάκται τῶν Ἐφημερίδων.

Νεολόγου 3
Θεατοῦ 1
Βυζαντίδος

Ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ κυρίου Ι. Δ. Μανώλη.

Οἱ ἔλλογ. κύριοι.

—

Ἰ. Δ. Μανώλη 2
Ἰωάννης Νικολαΐδης
Ἰωάννης Σκούντζης
Ἰ Παππαδόπουλος
Σταῦρος Γλωρόπουλος
Ν. Δρσινᾶς.

ΕΝ ΕΠΙΒΑΤΑΣ.

—

Ὁ ἀξιοτ. κ. Σ. Χ. Θεοφίλου 3

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.

—

Ὁ πανγ. Θεσσαλονίκης κ. Ἰωακείμ
Ὁ τῆς Αὐτοῦ πανγ. πρωτοσύγκελλος κ. Αμβρόσιος Κασάρας
Ὁ τῆς Αὐτοῦ πανγ. Αρχιδιάκον κ. Νικόλαος Λούτης
Ὁ Ἅγιος Πέτρας κ. Αθανάσιος
Ὁ τῆς Παναγούδας προϊστάμενος Αρχιμανδρίτης Μόδεστος
Ὁ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ ὀρφανοῦ προϊστάμενος κ. Ἄνθιμος
Ὁ τοῦ ἁγίου Μηνᾶ ἀρχιμανδρίτης κ. Ἄνθιμος
Ὁ τῆς Μητροπόλεως ἐφημέριος κ. Ἄνθιμος
Ὁ τῆς Μητροπόλεως 6'. ἐφημέριος κ. Στέφανος Ολύμπιος
Ὁ τῆς Λαοδηγητρίας ἐφημ. κ. Παρθένιος
Ὁ τοῦ ἁγίου ὄρους ἐν Θεσσαλ. ἐπίτροπος κ. Συμεὼν Φιλοθείτης
Ὁ ἐκ τοῦ Κοινοβίου τοῦ Κωνσταμονίτου κ. Μελέτιος.
Ὁ Πρωτοσύγκελλος Σιναΐτης κ. Βενέδικτος
Ὁ τῆς Ἀμερικῆς ἐκλαμπρότατος προξ. κ. Περικλῆς χα. Λαζάρου
Ὁ ἔξοχος ἰατρὸς Κωνσταντῖνος Σχινᾶς
Ὁ ἔξοχος ἰατρὸς Γκίκας
Ὁ ἔξοχος ἰατρὸς Γεωργ. Μπόγας
Ὁ κ. Ιωάννης Αὐγερινὸς
Ὁ κ. Στέφανος Τάτης
Ὁ κ. Αθανάσιος Καρύπης
Ὁ κ. Κωστάκης Δήμου
Ὁ κ. Ιωάννης Βλαγκόπουλος
Ὁ κ. Ἀποστολος Καλουθῆς
Ὁ κ. Δημήτριος Κοντογιάννης
Ὁ κ. Ζαφείριος χα. Γουσίου
Ὁ κ. Αθανάσιος Κυριακοῦ Ὀλύμπιος
Ὁ κ. Κωστῆς Τζομπάνογλους
Ὁ κ. Γεώργιος Γουσίδης
Ὁ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς τῶν Βλατέων κ. Καλλίνικος
Ὁ Αἰδέσιμος Οἰκονόμος τοῦ Ἁγίου Αθανασίου κ. Ἐμμανουὴλ
Ὁ ἐφημέριος τῆς αὐτῆς Εκκλησίας πανσ. κ. Νεόφυτος
Ὁ ἐν Θεσσαλ. φιλεκπ. Συλλογος.

ΕΝ ΒΩΛΩ.

—

Ὁ πανιερ. Ἅγ. Δημητριάδος κ. Γρηγόριος
Ὁ ἀξιότ. κ. Λάζαρος Γρηγ. Χ. Λαζάρου 2
Ἡ ἀξιοτ, κυρία Κλεοπάτρα Α. Μουσούρου
Ὁ ἀξιοτ. κ. Ανδρίκος Αλεξιάδης.
Ὁ ἀξιοτ. κ. Απόστολος Ρηγόπουλος
Ὁ ἀξιοτ. κ. Κωνσταντῖνος Α. Διαμαντῆς
Ἡ Σχολὴ τῆς Κοινότητος ἁγ. Λαυρεντίου.

ΕΝ ΛΑΡΙΣΣΗ.

—

Ὁ Ἁγ. Γαρδικίου καὶ ἐπίτροπος τοῦ Ἁγ. Λαρίσσης
Ὁ Αρχιδ. τοῦ Ἁγ. Λαρίσσης κ. Δωρόθεος
Ὁ ἐκλαμπρ. Πρόξ. τῆς Ρωσσίας κ. Γρηγ. Χ. Λαζάρου
Ὁ ἐκλαμπρ. Προξ. τῆς Ἑλλάδος κ. Α. Εὐγενίδης
Ὁ ἐπὶ τῆς ληστείας ἐνδοξ. Ανακριτὴς τοῦ Διοικητηρίου Λαρίσσης κ. جلال بك (Τζελὰλ-Βέης)

ΕΝ ΤΩι ΑΓΙΩι ΟΡΕΙ.

—

Τὸ κοινὸν τῆς ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλης Λαύρας
Ὁ πανσ. Αρχιμανδρίτης κ. Βενιαμὶν Λαυριώτης
Τὸ Κοινὸν τῆς ἱερᾶς Μονῆς Βατοπαιδίου
Ὁ πανσ. Αρχιμανδρίτης κ. Ἀνανίας Βατοπαιδινὸς
Ὁ πανσ. Προηγ. κ. Ιωσὴφ Βατοπαιδινὸς ἐκ Κορυτζᾶς
Ὁ ἔλλογ. κ. Νικολ. Σταυρίδης διδ. τῆς Βατοπ. Σχολῆς
Τὸ κοινὸν τῆς ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἰβήρων
Ὁ πανσ. Αρχιμανδρ. κ. Δανιὴλ Ἰβηρίτης
Ὁ πανσ. Προηγ. κ. Ἰβηρίτης
Ὁ ἔξοχ. κ. Γρηγόριος Παππαδόπουλος ἰατρὸς Ἰβηρίτης
Τὸ ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Διονυσίου
Τὸ κοινὸν τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου
Ὁ πανσ. κ. Προκόπιος Ξηροποταμηνὸς
Τὸ κοινὸν τῆς ἱερᾶς Μονῆς Δοχειαρίου
Τὸ κοινὸν τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Φιλοθέου
Τὸ κοινὸν τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος
Ὁ πανσ. Αρχιμ. καὶ ἐπίτροπος κ. Αθανάσιος ἐκ Κυδωνιῶν
Τὸ ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Ξενοφῶντος
Τὸ ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Γρηγορίου
Τὸ ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Παντελεήμονος
Τὸ ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Κωνσταμονίτου
Ὁ πανσ. κ. Μελέτιος Κωνσταμονίτης
Ἡ Ρωσσικὴ ἢ τοῦ Ἀνδρ. Μουραβιὲφ ἱερὰ σκήτη
Ὁ πανσ. Προηγ. κ. Κοσμᾶς Λαυριώτης
Ὁ πανσ. Πορηγ. κ. Νεόφυτος Βατοταιδινὸς
Ὁ πανσ. Προηγ. κ. Θεοδόσιος Δ. Ἰβηρίτης
Ὁ πανσ. Προηγ. κ. Χαρίτων Κουτλουμουσιανὸς
Ὁ πανσ. Ἀρχιμανδρ. κ. Δανιὴλ Β. Παντοκρατορινὸς
Ὁ ἐλλόγ. κ. Αλεξ. Εὐμορφόπουλος Γραμ. τῆς ἱερᾶς Κοινότητος

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

—

Ἡ ἐφ. «Ἀστὴρ τῆς Ανατολῆς»
Ἡ ἐφ. «Φῶς»
Ἡ ἐφ «Κρήτη»
Ἡ ἐφ. «Εκλεκτικὴ»
Ἡ ἐφ. «τῶν Συζητήσεων»
Ἡ ἐφ. «Εἰρήνη»
Ἡ ἐφ. «Περιστερὰ»
Ἡ ἐφ. «Καιροί»
Τὸ περιοδ. «Εθν. Βιβλιοθήκη»
Τὸ περιοδ. «Παρθενὼν»
Τὸ περιοδ. «Γεωπονικὰ»
Τὸ περιοδ. «Αθήναιον»

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

—

Αναστάσιος Ν. Γούδας
Αδέρωφ
Δ. Σκορδαρᾶς
Γ. Χαλικιόπουλος
Δ. Μαυρομιχάλης ἰατρὸς
Στεφ. Εὐστ. Στεφάνου

ΕΝ ΣΥΡΩι.

—

Ὁ ἐλλ. κ. Νικολ. Γ. Ζωγραφάφάκης

ΕΝ ΣΚΥΡΩι

—

Ὁ ἐλλογ. κ. Ν. Μωραΐτης διδ.

ΕΝ ΓΥΘΕΙΩι.

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

—

Σπυρίδων Κατζερὸς
Παναγ. Νιφόπουλος
Περικλῆς Ζήρας
Παναγ. Βαβδανάκος
Γεωργ. Ν. Λιαράκος
Γ. Εμ. Τζωρτζάκης
Δ. Φουρίδης ἐκ Πανίτζης
Γ. Ρουσάκος δημοδ. Λάγας
Γ. Β. Μανδραπήλας ἀπὸ Μαραθέαν Μαλευρίου
Δ. Αλεξανδρόπουλος ἀπὸ Βαχὼ Καρυουπόλεως
Δ. Καβατζᾶς δημοδ. Δοιραλῆ Ἔλους

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑι.

—

Ὁ ἀξ. κ. Ιωσὴφ Ναχαμούλης
Ὁ ἐξοχ. κ. Κ. Κράλλης ἰατρός.

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

—

Αδελφοὶ Ζωδανόπουλοι
Αναστ. Ιωαν. Σπανουδόπουλος

ΕΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗι.

—

Ἡ ἀξ. Σύνταξις τῆς «Κλειοῦς»

ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑι.

—

Ἡ Α. Υ. Πριγκιπ. κ. Ἑλένη Γκίκα (Δόρα Δ' Ἴστρια)

ΕΝ ΝΕΑΠΟΛΕΙ ΙΤΑΛΙΑΣ

—

Ὁ ἐξοχ. κ. Θρασύβουλος Γ. Αρχοντόπουλος ἰατρός.

ΕΝ ΜΑΣΣΑΛΙΑι.

—

Ἡ ἀξιοτ. κ. Ἑλένη Ζαρμπόνη
Ὁ ἀξιοτ. κ. Λαζ. Ν. Σιργανίδης
Ὁ ἀξιοτ. κ. Δημοσθ. Π. Γριμάνης.

ΕΝ ΗΡΑΚΛΕΙΩ ΚΡΗΤΗΣ.

—

Ἡ Α. Π. ὁ Ἅγιος Ἱεροσιτείας
Ἡ Κεντρικὴ Δημογεροντία Λασιθίου

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

—

Ἐμ. Μιχαλάκης φαρμακοποιὸς
Δρ. Σφακιανάκης
Μύρων Νιωτάκης διδάσκ.
Σ. Σταράκης
Χ. Περακάκης ἐν Ἱεραπέτρῳ
Νικολ. Δ. Κονταξάκης.

ΕΝ ΡΕΘΥΜΝΩι.

—

Τὸ Ἀναγνωστήριον

ΑΙΓΥΠΤΟΥ

—

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑι

—

Ὁ πανσ. κ. Ἱερεμίας Πτέρης ἱεροδιάκονος

Ἡ ἀξιότιμος κυρία

Αννέτα Εμμ. Παχουντάκη

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

—

Γεώργιος Αδέρωφ
Ιωαν. Αντωνιάδης
Στέφ. Σδίλαριτς Ὑποπρόξενος Ρῶσσος
Δ. Σουλτάνης δικηγόρος
Αθανάσιος Σταμέλης ἰατρὸς
Πέτρος Μάξιμος
Αδελφ. Α. καὶ Π. Μαυρογορδάτου
Σπ. Βασιλόπουλος
Ηλίας Ζαγκλῆς
Χ. Μεταξόπουλος
Ι. Αγαδόπουλος
Γεώργιος Παντελίδης
Σ. Π. Καλουτᾶς
Κωνστ. Τριανταφύλλου
Τριαντάφυλλος Κατακουζηνὸς
Δημ. Παλαιολόγου
Αδελφ. Βολανάκη
Αδελφ. Καραδόπουλοι
Αδελφ. Αρβανιτάκη
Ιω. Π. Σκυλίτζης καὶ υἱοὶ
Γεώργιος Τζιρλέντης
Ἀντώνιος Στίψης
Ἀντώνιος Ψαρᾶς
Πέτρος Τριχάκης
Κ. Σκρινῆς
Β. Αναστασιάδης
Γεώργιος Τσιτσεκλῆς
Κ. Πασχαλίδης
Θ. Ρείρε
Θεμιστ. Οὐδινότης
Χρ. Δημητριάδης
Α. Ν. Λεούνης
Νικοκλῆς Γρόλλος
Β. Περδάνογλους
Δημ. Τύμβας
Εὐαγγέλης Τούλης
Πέτρος Κασσιμάτης
Γ. Θ. Ξηραδάκης
Θ. Στγοῦτος
Θ. Φούντης
Δημ. Αποστόλου
Μιχ. Καραδοκηρὸς ἰατρὸς
Ἀρμοστὴς ἰατρὸς
Σπεράντσας
Κωνστ. Γκίζης
Δ, Ανδρεόπουλος
Γ. Μαυρογορδάτος
Δ. Στρούμτζιας
Ι. Ποθητὸς
Ἀγγελῆς Τελατινίδης
Ἀριστ. Θεολόγης
Χρ. Τζακίκης
Ν. Σκουφάδης
Ν. Δημητριάδης
Π. Βασιλόπουλος

Αδελφ. Καλτγλόπουλοι
Γαβριὴλ Ταβανιώτης
Μηνᾶς Κατζόνης
Δημ. Κυριακούλης
Κυριάκος Συρίχης
Γεωργ. Δανόπουλος
Βρασίδας Αλφιερόπουλος
Ν. Δούκας
Δημήτριος Βοιντιλάννης
Μάρκος Διάνης.
Β. Λαμπράκης
Εὐθύμιος Ε. Ρούπας
Κλέαρχος Θ. Μυριαλάκης
Απόστολος Σταματίου Μιτυληναῖος

ΕΚ ΚΑΪΡΟΥ

Ὁ Θεοφιλ. Ἅγ. Ξανθουπόλεως κ. Ἰγνάτιος

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Δημήτριος Βουχωρίδης
Γεώργιος Γουρδούλης
Κοσμᾶς Γαρουφάλου
Κωνσταντίνος Γιαννακόπουλος
Κωνστ. Κίτικας
Σωτήριος Μαρκόπουλος
Γεώργ. Τσιγαδᾶς
Ἰάκωβος Βαρούτης
Αλέξανδρος Καρπτσᾶς
Γεωργ. Τσιγαδᾶς
Ἀπόστολος Τσάμπαλης
Σωτήρ. Ανδρεάδης
Εὐαγγέλης Πανᾶς
Φραντζέσκος Αγγέλου
Κωνσταντ. Ξουρῆς
Αλέξανδρος Κωνσταντινίδης
Αδελφ. Παυλίδαι
Δημοσθένης Κακαθύμης
Νικόλαος Λάμπρος
Πέτρ. Πυρομάλλης
Ἀδελφοὶ Τριανταφύλλου
Γεωρ. Ψυλλίδης
Ασίζος Ε. Ενωτιαδης
Γεώργιος Παπαδόπουλος
Γεώργιος Κ. Συμεωνίδης
Ιωάννης Παπᾶ
Λεωνίδας Μιζάνης
Φραγκούλης Μ. Κορτέσης ἐξ Ἴου
Παῦλος Ρόπας
Αναγνώστης Δαρδανίδης
Κωστῆς Κοσμίδης
Εὐστάθιος Γαλανὸς
Επιμενώνδας Δούρας
Εμμανουὴλ Σκορδίλης
Δημήτριος Παλαιολόγου
Ι. Μανουηλίδης

Δημήτρ. Βούκρας
Θ. Γ. Τζένος
Παῦλος Γεωργιάδης Πάφιος
Φίλιππος Σιαμᾶς
Δημήτριος Ὀρφανὸς
Μιχαὴλ Βουδούργουλος
Σωτήριος Γ. Βιολαρᾶς

ΕΝ ΤΑΝΤΑι

Οἱ ἔντιμοι κύριοι

Αλέξανδρος Μ. Καρδαρέλης
Κ. Καρτζούλης
Αντώνιος Μαλαγαρδῆς
Ἐμμανουὴλ Χωριατόπουλος
Νικόλαος Καΐρης
Α. Σταυρίδης
Β. Κακογιάννης
Αθανάσιος Ταμβακόπουλος

ΕΝ ΖΑΓΑΖΙΚ.

Ὁ πανοσ. ἱερομ. κ. Ἱερεμίας Θεολογίδης

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Παναγιώτης Ε. Μπενλῆς
Νικόλαος Ε. Μπενλῆς
Δημήτριος Ε. Μπενλῆς
Ἰωάννης Ν. Ρέτζος
Γιαννούλης Ε. Δεκαβίλας
Νικόλαος Τσιαλίδης
Θεόδωρος Μαγουλᾶς
Δημήτριος Παρισίδης
Σωκράτης Σ. Σαούλης
Ιωάννης Πέμας
Δημήτριος Κωνσταντινίδης
Μιχὲς Γ. Κουβᾶς
Νικόλαος Δ. Λύδδης
Ἰωάννης Στράτης
Μιλτιάδης Κυριακόπουλος
Γεώργιος Ζαμπέλης
Δημήτριος Ν. Μιταρέλης
Εὐστράτιος Ψύρρας
Εὐστάθιος Βραχάμης
Γ. Πολυμέρης
Ἀντώνιος Σταματιάδης
Γ. Γ. Διαματαρίδης
Σπύρος Χρυσοχόος
Γεώργιος Μαλιάκας
Μ. Α. Μεγαλίδης
Ἀθανάσιος Φοινικόπουλος

ΕΝ ΜΙΝΕΤ-ΕΛ-ΓΑΜΧ

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Κωνσταντῖνος Ριζόπουλος

Ἀνδρέας Λύδδης
Κ. Παππάζογλου
Ἀλέξανδρος Κυριακοῦ
Ναοὺμ Νιτζιώτης
Γεώργιος Κυριακὸς
Δ. Χαριτάτος
Μιλτιάδης Καψιμάλης
Μιχαὴλ Κριέστας

ΕΝ ΔΑΜΑΝΧΟΥΡ

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Δημήτριος Μαρκίδης
Χρ. Παπᾶ Ἰωάννου
Παναγιώτης Σακόπουλος
Αριστ. Κωνσταντιαρίδης

ΕΝ ΣΙΒΙΝ-ΕΛ-ΑΟΜ.

Ὁ ἀξιοτ. κ. Ι. Ἀφουδάκης

ΕΝ ΖΙΦΤΑ

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Π. Πανταζίδης
Κ. Ν. Κινδυνέκος
Αδελφ. Ἀσημακόπουλοι
Κομνηνὸς Ε. Ζαννάκος
Θεοδ. Κασιμάτης
Π. Σαβίδης
Σ. Σταθόπουλος
Κοσμᾶς Α. Ξένος
Γ. Δεσὲς
Χ. Μανιουδάκης
Μ. Α. Βαλτικὸς
Δ. Παναγιωτόπουλος
Δ. Κριμελῆς
Γεωργ. Μιχαὴλ Μαραγγὸς
Νικόλαος Ξηραδάκης
Προκόπιος Κουδουνάρης

ΕΝ ΜΑΝΣΟΥΡΑ.

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Μιλτιάδης Κοτέας
Σ. Ασημακόπουλος

ΕΝ ΣΑΜΑΝΟΥΔ

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Ν. Ε. Χρυσαφινίδης
Κωνστ. Ε. Χρυσαφινίδης
Εὐαγγέλης Φωτίου
Α. Ραΐσσης
Μ. Ἀνδριτσάκης
Ἀντ. Ἀσλαμίδης
Κ. Ἀλεξάνδρου.

ΕΝ ΜΙΧΑΛΑ-ΚΙΒΙΡ

Ὁ κ.πανοσ. ἱερομ. Συμ. Στρατουδάκης.

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Δ. Ν. Δημητριάδης
Γ. Κ. Σῖμος
Α. Θ. Μιγκλῆς
Διονύσιος Χ. Αποστολάτου Σάμιος
Δαβὶδ Ματθαίου
Ὄθων Παπαθύμος

ΕΝ ΒΙΡΚΕΤ-ΕΛ-ΣΑΒ

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Ὁ. Ασβέρδος
Μιλτιάδης Φώτιος
Χρῆστος Βασταγίδης
Μ. Ἐμμ. Ψύχας

ΕΝ ΣΙΒΙΝ-ΕΛ ΚΑΝΑΤΕΡ

Ὁ ἀξιοτ. κ. Ἀχιλλεὺς Λουγκῆς

ΕΝ ΑΒΟΥ-ΚΙΒΙΡ.

Ὁ ἀξιοτ. κ. Κωστῆς Χ. Ἰωάννου.

ΕΝ ΤΕΛ-ΕΛ-ΚΙΒΙΡ.

Ὁ ἀξιοτ. κ. Αθαν. Νικάκης

ΕΝ ΙΣΜΑΙΛΙΑ.

Ὁ ἐκλ. κ. Μ. Λάνς, Ὑποπρόξενος τῆς Ἑλλάδος.

ΕΝ ΒΕΝΧΑ

Ὁ κύριος Ἰωαν. Μαραγκός.

ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ.

Η Α. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Προκόπιος 2
Ὁ πανιερωτ. Ἅγ. Πτολεμαΐδος κ. Αγάπιος
Ὁ πανιερ. Ἅγ. Τιβεριάδος κ. Νεκτάριος
Ὁ πανοσ. Σκευοφύλαξ τοῦ Π. Τάφου κ. Σεραφείμ

Ὁ πανοσ. Αρχιμ. Ἰαμίας τοῦ Π. Τάφου κ. Ἄνθιμος (α)
Ὁ πανοσ. Αρχιμ. μέγας δραγουμάνος κ. Νικόδημος
Ὁ πανοσ. Αρχιμ. κ. Βενιαμὶν Ἰωαννίδης
Ὁ πανοσ. Αρχιμ. κ. Ἄνθιμος
Ὁ πανοσ. Αρχιμ. καὶ καθηγούμενος Γεθσημανῆ κ. Κύριλλος
Ὁ ὁσιώτατος Καμαράσης τοῦ Π. Τάφου κ. Πολύκαρπος 2
Ἡ Θεολ. Σχολὴ Ἱεροσολύμων
Ἡ Βιβλιοθ. τῆς Ἁγιοτ. Αδελφότητος
Ὁ ἱερολ. Αρχιδιάκονος κ. Γαβριὴλ
Ὁ ἱερολ. ἱεροδ. κ. Βαρθολομαῖος ἐπιστάτης τοῦ Τυπογραφείου
Ὁ ἱερολ. ἱεροδιακ. κ. Βικέντιος Λέσβιος

ΜΕΡΣΙΝΗΣ.

Ὁ πανοσ. κ. Κύριλλος Λαζαρίδης ἱερομόναχος
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι

Δημοφῶν Γ. Λαζαρίδης
Μ. Σ. Στιγγριμάνης

ΕΝ ΤΑΡΣΩι.

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Μάρκος καὶ Ἱερώνυμος
Μιχαὴλ Γ. Μπίστης
Π. Μαρτινάκης
Μιχαὴλ Αβανίας
Συμεὼν Ἰωάννου

ΕΝ ΑΔΑΝΟΙΣ

Ὁ ἀξιοτ. κ. Κ. Μ. Καρατζᾶς

ΕΝ ΚΥΠΡΩι.

Ὁ πανοσ. Ἐξαρχος τῆς Αρχιεπισκοπῆς κ. Μακάριος Ανδρεάδης
Ἡ Δημοσία βιβλιοθήκη Λευκωσίας

(α) Σημ Ἀπὸ τοῦ ἐκ Φίλιας τῆς Λέσβου καταγομένου φιλογραμμάτου Ἀρχιμανδρίτου κυρίου Ἀνθίμου τοῦ Ἁγιοταφίτου διετέθησαν εἰς Σχολεῖα καὶ εἰς Συλλόγους, ὧν τὰ ὀνόματα σημειωθήσονται ἐν προσεχεῖ τινι τεύχει τοῦ ΣΤ΄. τόμου τοῦ Μέντορος , ... τόμοι 25.
Δ. Κ

Τὸ Αναγνωστήριον «ὁ Ζήνων»
Ἡ Λέσχη «Ἐλπὶς»
Ὁ πανοσ. κ. Αθανάσιος Ἱερομ. τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κύκου.
Ὁ ἱερολ. κ. Ἰγνάτιος Ἱερομ. τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μαχαιρᾶ.
Ἡ ἐλλέγιμος Διευθύντρια τοῦ Παρθεναγωγείου Λευκωσίας κ. Εὐπραξία Θ. Παυλίδου
Ὁ ἀξιοτ. κ. Δημήτριος Μιχαηλίδης
Ὁ ἀξιοτ. κ. Δημήτριος Σ. Κραμβῆς
Ὁ ἀξιοτ. κ. Νικόλαος Γεωργιάδης

ΕΝ ΡΟΔΩ

Ὁ ἀξιοτ. κ. Ἰωαν Φίχρης 6

ΕΝ ΚΩ.

Ἡ ἀξιοτ. κυρία Μαρία Σ. Παντελίδου.

ΕΝ ΣΥΜΗ.

Ὁ ἀξιοτ. κ. Αλέξανδρος Μιλιοράτης
Τὸ Αναγνωστήριον «Αἴγλη».

ΕΝ ΣΑΜΩι.

ΕΚ ΛΙΜΕΝΟΣ ΒΑΘΕΟΣ.

Ἡ Α. Σ. ὁ Ἅγιος Σάμου κ. Γαβριὴλ.
Ὁ πανοσ. Αρχιμ. κ. Νεόφυτος Ψάθας
Ὁ αἰδ. Παπα κ. Κωνσταντῖνος Καραχριστόδουλος.

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Στέφανος Φωτιάδης, Διευθ. τοῦ Ἡγ. Γραφείου
Ἐμμ. Πύργιος, πρόεδρος τῶν Ἐφετῶν
Πελοπίδας Λεκάτης δικαστὴς
Φιλοκτήτης Νέγρης ἰατρὸς
Ν. Πανταζίδης
Μ. Πανταζίδης
Δημήτριος Νικολαρείζης
Μιχ. Ἰω. Πρωτόπαπα
Δ. Νικολαΐδης
Σωκράτης Ἰωαννίδης
Ν. Βουργάνας

ΕΚ ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ

Ὁ ἐλλ. κ. Κωνστ. Θεοφάνης σχολάρχης

ΕΞ ΑΡΒΑΝΙΤΩΝ

Ὁ ἀξιοτ. Ἰωάννης χα. Δημητρίου

ΕΚ ΚΑΡΑΟΒΑΣΙΟΥ.

Ὁ ἐλλ. κ Ἰάκωβος Γ. Σακελλαρίδης
Ἡ εὐγ. κυρία Ἑλένη Ι. Φυτάλη

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Θεοδ. Θεοδωρίδης ἀρχιτέκτων
Σπυρίδων Σπυριδωνίδης ἰατρὸς
Νικόλαος Σκοτίδης
Δημοσθ. Π. Ι. Καπώλης δημοδιδάσκαλος
Δημήτριος Ἰωαννίδης
Εὐστάθιος Καραστάθης
Ἐμμανουὴλ Καπώλης

ΕΝ ΧΙΩι.

Ὁ σεβασμ. Μητροπολίτης Χίου κ. Γρηγόριος 2
Ὁ τῆς Α. Σ ἱερολ· Ἀρχιδιάκονος κ. Νικόδημος
Ὁ ἐν Βροντάδω πανοσ. Σακελλάριος κ. Λεόντιος.

ΕΝ ΛΕΣΒΩ.

ΕΚ ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ

Ὁ Μακ. πρώην Αλεξανδρείας κ Καλλίνικος
Ὁ πανοσ. Πρωτοσύγκελλος κ. Γρηγόριος
Ὁ Γυμν. τοῦ ἐν Μιτυλ. Γυμνασίου κ. Χ. Λαΐλιος
Ὁ Καθ. τῶν Ἑλλ. γραμ. καὶ τῆς ἱστ. κ. Δ Βεργαρδάκης
Ὁ Διευθ. τῶν Ἑλλην. τοῦ ἐν Μιτυλ. παρθ κ. Γ. Ἀριστείδης
Ἡ ἐλλόγ κυρία Ἀθηνᾶ Σταυράκη

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Ν. Κουρουμπακάλης
Γ. Καυδήλης
Ἐμ. Τζαννέλης

Ιωαν. Κυριακίδης δικηγόρος
Ἰωαν. Ξεπτεράς
Γεωργ. Ιωαν. Παπαπαναγιώτου
Μιχαὴλ Χριστόφα
Παναγ. Μιχαηλίδης
Αντώνιος Στεφανίδης
Σῖμος Πολιτάκης

ΕΚ ΜΟΡΙΑΣ.

Ὁ ἀξιοτ. κ. Προκ. Κοκκινοχέρης
Ὁ ἀξιοτ. κ. Π. Σίμου

ΕΚ ΘΕΡΜΙΣ.

Ὁ ἀξιοτ. κ. Ἰω. Θεοδοσιάδης
Ὁ ἀξιοτ. κ. Βασ. Μάνδρας

ΕΚ ΜΗΣΤΙΓΝΩΗ.

Ὁ δημοδ. κ. Γαβρ. Δομενικέλης

ΕΚ ΚΑΕΙΟΥΣ

Ὁ ἀξιότ. κ. Γ. Παντελίδης

ΕΚ ΚΑΠΗΣ.

Ἡ Σχολὴ

ΕΚ ΣΥΚΑΜΙΝΕΑΣ

Ὁ ἀξιοτ. κ. Εὐστρ. Ἐλευθεριάδης

ΕΚ ΜΟΛΥΒΟΥ.

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Ι. Κράλης
Κωνστ. Σάβας
Μιχ. Τζάννος
Κομνηνάκης Ἀθανασίου.

ΕΚ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ

Ὁ δημοδ. κ Περικλ. Γ. Σαράντου

ΕΞ ΕΡΕΣΣΟΥ

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Α. Πασαδέλης
Ἀχιλλεὺς Ι. Καύκου
Γαλῆνὸς Ἐμ. Κούκου

ΕΚ ΜΕΣΟΤΟΠΟΥ

Ἡ ἀξιοτ. κυρία Καλλιόπη Π. Νικολέου
Ὁ ἀξιοτ. κ. Χαραλ. Κελαδίτης

ΕΞ ΑΓΡΑΣ

Ὁ αἰδ. Παππᾶ κ. Νικόλαος

ΕΚ ΠΟΛΥΧΝΗΤΟΥ.

Ὁ αἰδ. κ. Δημήτριος ἱερεύς
Ὁ ἐλλ. κ. Ἰωαν. Κόντος Ἑλληνοδιδάσκαλος

ΕΚ ΒΡΙΣΑΣ

Ὁ ἀξιοτ. κ. Γ. Λαμπρινίδης

ΕΚ ΣΚΟΠΕΛΟΥ.

Ὁ ἀξιοτ. κ. Παλαιολ. Π. Γρηγορίου

ΕΚ ΠΑΠΑΔΟΥ

Ὁ αἰδ. Παπᾶ κ. Σπυρίδων
Ὁ ἀξοχ. κ. Λευκίας ἰατρὸς
Ὁ ἀξιοτ. κ. Μιχ. Παναγιώτου

ΕΚ ΣΤΥΨΕΩΣ.

Ὁ πανοσ· κ. Γεδεὼν ἱερεὺς

ΕΞ ΗΠΙΟΥ.

Ὁ πανοσ κ. Σωφρόνιος ἱερεύς

ΕΞ ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ.

Ἡ Σχολὴ
Ὁ δημοδιδ. κ. Γ. Νικολαΐδης

ΕΝ ΛΗΜΝΩ

Ὁ πανιερ. ΑΓ. Λήμνου κ. Ἰωακείμ
Ὁ ἔντιμ. κ. Στ. Βουλγαρίτσας.

ΕΝ ΜΕΝΕΜΕΝΗ.

Ὁ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Χρύσανθος
Ὁ πανοσ, κ. Νικηφ. Νικολαΐδης

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Ἀντώνιος Κρασσᾶς ἰατρὸς
Δημήτριος Ὑψηλάντης
Σάββας Ἠλιάδης
Ἀντώνιος Π. Λουΐζου
Μιχαὴλ Τσολάογλους
Ἰωάννης Μπακιρτζῆς
Σταμάτιος Βρεττὸς 2
Ἐμμανουὴλ Καγιάσσγλους
Γεώργιος Φριλίγγος
Ἐμμανουὴλ Καλιασης

ΕΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑ.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Χρηστουπόλεως κ. Ταράσιος
Ὁ πανοσ. Ἀρχιμ. τῆς Α. Σ. τοῦ Ἁγ. Ἐρέσου κ. Σωφρ. Ἀργυρόπουλος
Ὁ πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Δωρόθεος
Ὁ αἰδ. κ. Γεωρτὴλ πρωτοψ.

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Κωνστ. Παρασκευᾶς νομοϊατρὸς
Ι. Φλετωρίδης διδ.
Δ. Κωνσταντίνου Φαρμακοποιὸς.